

RAPORT Z BADANIA
DIAGNOZA LOKALNYCH ZAGROŻEŃ
SPOŁECZNYCH

GMINA ROGÓW 2018

Spis treści

WSTĘP.....	5
Cel badania	5
Problematyka badania.....	5
Przebieg badania oraz metodologia	6
CZĘŚĆ I	8
Ogólna charakterystyka gminy Rogów	8
Położenie, dane administracyjne, dane demograficzne.....	8
Zasoby w obszarze zdrowia i pomocy społecznej	10
Problemy w obszarze pomocy społecznej.....	11
Stan bezpieczeństwa na terenie gminy	25
CZĘŚĆ II	28
Problemy społeczne w świadomości dorosłych mieszkańców gminy Rogów	28
Grupa badawcza	28
Cel badania	28
Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców	28
Postawy dorosłych mieszkańców wobec alkoholu.....	31
Postawy dorosłych mieszkańców gminy wobec narkotyków	35
Zjawisko przemocy w środowisku lokalnym	37
Przemoc w opiniach dorosłych mieszkańców	37
Relacje rodziców z dziećmi - postawy wobec wychowywania	44
Postawy mieszkańców wobec problemu hazardu	46
Postawy mieszkańców wobec palenia papierosów	47
CZĘŚĆ III	50
Analiza ankiet przeprowadzonych wśród uczniów – II etap edukacji	50
Cel badania	50
Grupa badawcza	50
Problem przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym	51
Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi	59

Palenie papierosów	59
Picie alkoholu.....	62
Uczniowie wobec problemu narkomanii.....	64
Uczniowie a inne zagrożenia	66
Komputer i Internet w życiu uczniów.....	66
Uczniowie a problem zjawiska cyberprzemocy.....	67
Analiza ankiet przeprowadzonych wśród uczniów - III etap edukacji.....	70
Cel badania	70
Grupa badawcza	70
Problem przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym	71
Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi	79
Palenie papierosów	79
Picie alkoholu.....	84
Zażywanie narkotyków	89
Zażywanie dopalaczy	93
Młodzież a inne zagrożenia	95
Komputer i Internet w życiu uczniów.....	95
Młodzież a cyberprzemoc.....	97
CZĘŚĆ IV.....	100
Problemy społeczne w świadomości sprzedawców napojów alkoholowych.....	100
Grupa badawcza	100
Cel badania	100
Wyniki badania	100
CZĘŚĆ V.....	105
Podsumowanie	105
Diagnoza i profilaktyka zagrożeń społecznych	105
Strategiczne kierunki realizacji gminnego programu profilaktyki.....	109
BIBLIOGRAFIA	112
Spis publikacji	112
Źródła internetowe.....	114

Spis wykresów	115
Spis tabel	118

W związku z szybkimi przemianami ekonomicznymi, technologicznymi czy społeczno-kulturowymi, które miały miejsce w XX wieku doszło do zmian w niemalże każdej dziedzinie naszego życia, a tym samym do powstania nowych problemów społecznych oraz przekształcenia już istniejących. „*R. Maris definiuje problemy społeczne jako ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić*”¹.

Cel badania

Celem przeprowadzonego badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Rogów.

Działania badawcze miały na celu:

- ◆ zidentyfikowanie problemów dotyczących między innymi uzależnień w różnych grupach wiekowych;
- ◆ uchwycenie czynników prowokujących do powstawania sytuacji problemowych;
- ◆ określenie skali oraz zakresu tych problemów;
- ◆ rozpoznanie i zdiagnozowanie skutków występujących problemów;
- ◆ propozycja rozwiązań / zmniejszanie negatywnych konsekwencji.

Problematyka badania

Badania ankietowe miały na celu analizę wybranych problemów społecznych.

W badaniu wśród osób dorosłych uwzględnione zostały takie obszary jak:

1. problem alkoholowy (alkoholizm) – częstotliwość spożywania alkoholu, znajomość osób nadużywających napoje wysokokowe;

¹ Kłopot S.W., *Diagnozowanie problemów społecznych*

2. problem nikotynowy - częstotliwość palenia, dostępność;
3. problem narkotykowy - dostępność, znajomość osób zażywających narkotyki;
4. problem przemocy - występowanie przemocy domowej, perspektywa ofiary, postawy wobec przemocy domowej, reakcja na przemoc;
5. problem uzależnień behawioralnych - uzależnienie od gier hazardowych;
6. inne problemy społeczne – problem bezrobocia, ubóstwa, wykluczenia społecznego.

W badaniu wśród uczniów zostały uwzględnione zostały takie obszary jak:

1. problem alkoholowy (alkoholizm) – częstotliwość spożywania, dostępność, znajomość osób pijących, znajomość instytucji pomocowych;
2. problem nikotynowy - częstotliwość palenia, dostępność, znajomość osób palących, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
3. problem narkotykowy - częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych, dostępność, znajomość osób biorących narkotyki, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
4. problem zażywania dopalaczy - częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych, dostępność, znajomość konsekwencji zdrowotnych;
5. problem przemocy - perspektywa ofiary oraz świadka przemocy, uczestnictwo w czynnym akcie przemocy, występowanie przemocy rówieśniczej i domowej;
6. problem uzależnień behawioralnych - uzależnienie od komputera czy Internetu.

Ponadto badaniem zostali objęci także pracownicy punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych.

Przebieg badania oraz metodologia

Dzieci objęte są ustawowym obowiązkiem nauki szkolnej, dlatego też badania zostały przeprowadzone w czasie zajęć. Wybór metody ilościowej sprawił, że najbardziej dogodną metodą była ankieta w formie aplikacji internetowej. Uczniowie wypełniali samodzielnie

ankiety przed komputerem. Badanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami etyki, zaś uczestnicy poinformowani zostali o zachowaniu anonimowości badania. Za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrektorów szkół na przeprowadzenie badań w ich placówkach. Próba populacji uczniów szkół z terenu gminy Rogów objęła łącznie 149 uczniów.

Charakterystyka próby badawczej

Dla określenia postaw mieszkańców wobec potencjalnych problemów społecznych badania ankietowe przeprowadzono w trzech grupach respondentów zróżnicowanych pod względem zmiennych takich jak płeć, wiek, wykształcenie.

Dorośli mieszkańcy gminy

- badania przeprowadzone na reprezentatywnej grupie 100 osób, w tym 76 kobiet i 24 mężczyzn;

Uczniowie szkół podstawowych

- 72 uczniów (w tym 37 chłopców oraz 35 dziewcząt) - II etapu edukacji
- 77 uczniów (w tym 44 chłopców oraz 33 dziewczęta) -III etapu edukacji

Sprzedawcy napojów alkoholowych

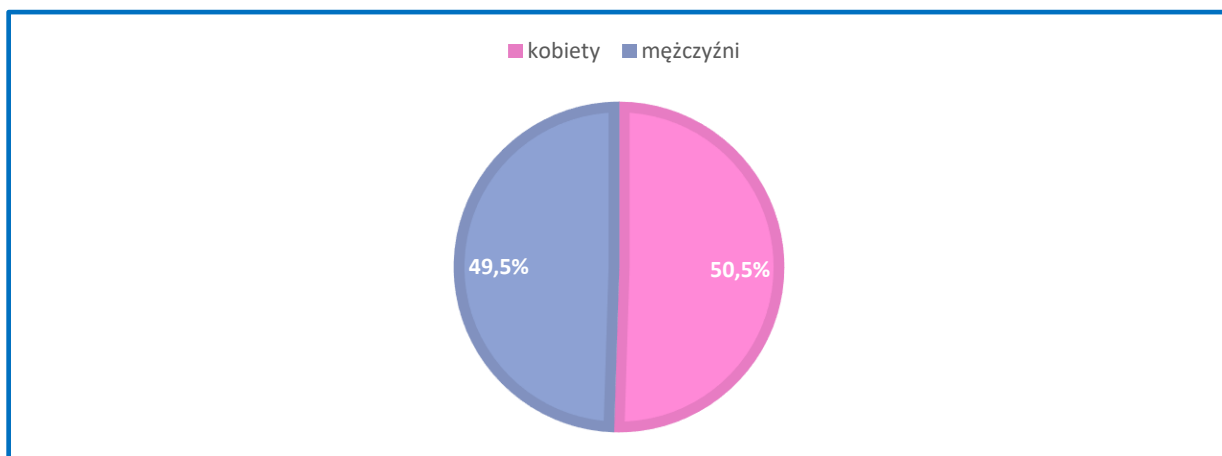
- Badania przeprowadzone w 12 punktach sprzedaży

Ogólna charakterystyka gminy Rogów

Położenie, dane administracyjne, dane demograficzne

Rogów (do 1953 gmina Mroga Dolna) – gmina wiejska w województwie łódzkim, w powiecie brzezińskim. W latach 1975–1998 gmina położona była w województwie skierniewickim².

- Jak podają statystyki na 2016 rok gmina Rogów ma 4 776 mieszkańców.
- 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni.
- Średni wiek mieszkańców wynosi 40,9 lat.
- Od 2002 do 2016 liczba mieszkańców wzrosła o 1,4%.

wykres 1. Podział na płeć mieszkańców - statystyki na 2016 rok

Ponadto z statystyk na 2016 rok odczytujemy, że w gminie Rogów:

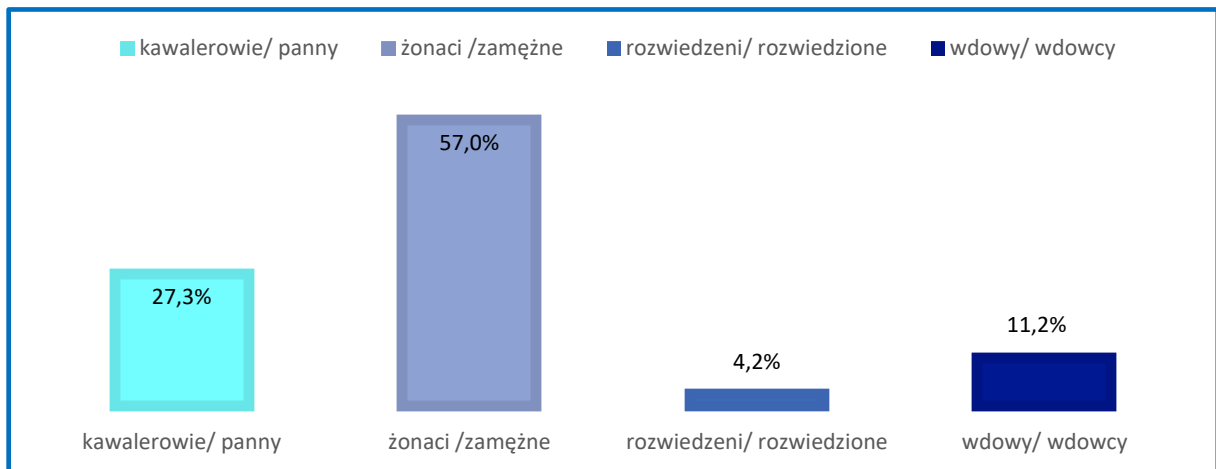
- zawarto 24 małżeństwa (co odpowiada 5,0 małżeństw na 1000 mieszkańców);
- odnotowano 1,5 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

Charakterystyka stanu cywilnego mieszkańców na 2016 rok:

- 27,3% - kawalerowie/ panny;
- 57,0% - żonaci/ zamężne;

² [https://pl.wikipedia.org/wiki/Rogów_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Rogów_(gmina))

- 4,2% - rozwiedzeni/rozwiedzione;
- 11,2% - wdowy/wdowcy.

wykres 2. Charakterystyka stanu cywilnego mieszkańców na 2016 rok

Przyrost naturalny:

→ Gmina ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -7. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,5 na 1000 mieszkańców gminy.

→ w 2016 roku urodziło się tu 57 (49,1% dziewczynek i 50,9% chłopców).

Migracje Ludności:

→W 2016 roku zarejestrowano 48 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 37 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Rogów 11.

Rynek pracy:

→W gminie na 1000 mieszkańców pracuje 90 osób.

53,1% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 46,9% mężczyźni.

→Bezrobocie rejestrowane wynosiło w 2016 roku 8,7% (7,9% wśród kobiet i 9,5% wśród mężczyzn).

→Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców 493 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 119 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy (saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -374).

Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych:

- 46,6% aktywnych zawodowo pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo);
- 16,8% w przemyśle i budownictwie;
- 12,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja);
- 1,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)³.

Zasoby w obszarze zdrowia i pomocy społecznej

Pomoc społeczna umożliwia przewyżnianie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

³ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Rogow

Główne cele pomocy społecznej:

- a) *wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,*
- b) *zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,*
- c) *zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,*
- d) *zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,*
- e) *integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,*
- f) *stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie⁴.*

Problemy w obszarze pomocy społecznej

DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ GMINNY OŚRODEK SPOŁECZNY W ROGOWIE ORAZ
ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1) GMINNY OŚRODEK SPOŁECZNY

Celem Ośrodka Pomocy Społecznej jest świadczenie pomocy społecznej osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, a nie są w stanie pokonać jej wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Nadmienić należy, że pracownik socjalny pracujący w Ośrodku wykonuje zadania zmierzające do poprawy sytuacji osób i rodzin. Za misję Ośrodka można uznać dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Misja ma wpływ na działania podejmowane

⁴ <https://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoleczna/>

w obszarze życia społecznego oraz wprowadzanie rozwiązań, które zmierzają do likwidowania problemów mieszkańców i tworzenia możliwości ich rozwoju.

W Ustawie o pomocy społecznej określone są zadania Ośrodka. Do nich w szczególności należy zaliczyć pracę socjalną. Polega ona na podejmowaniu działań na rzecz osób i rodzin. Działania te mają zmierzać do wzmocnienia, odzyskiwania zdolności osób lub rodzin do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Kolejnymi zadaniami są angażowanie społeczności lokalnej w celu zaspokajania niezbędnych potrzeb osób i rodzin, przyznawanie i wypłacanie świadczeń określonych w Ustawie o pomocy społecznej, analizowanie zjawisk, które wywołują potrzebę korzystania ze świadczeń pomocy społecznej oraz rozbudowywanie infrastruktury socjalnej⁵.

Zaprezentowane poniżej dane pochodzą ze statystyk prowadzonych przez gminę Rogów

1. Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej:

- rok 2015 (liczba rodzin ogółem 176)
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień - 4
- rok 2016 (liczba rodzin ogółem 152)
- rok 2017 (liczba rodzin ogółem 135)

2. Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS:

Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS	2015 rok	2016 rok	2017 rok
świadczenia rzeczowe dla osób	59	40	60
świadczenia pieniężne dla osób	713	658	645

Tabela 1. Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS

3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej:

Powody przyznawania pomocy społecznej	2015 rok	2016 rok	2017 rok
niepełnosprawności	23	26	30

⁵ <http://ops.pl/2016/05/osrodek-pomocy-spoecznej-rola-i-zadania/>

bezrobocia	77	55	40
osoby dotknięte klęską żywiołową	-	-	-
ubóstwa	115	95	80
bezradności opiek. wych.	40	29	29
długotrwałej choroby	60	43	47
przemocy w rodzinie	-	-	1

Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej

4. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową:

Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową	2015 rok	2016 rok	2017 rok
pracuje	41	36	29
pracuje dorywczo	20	18	9
nie pracuje	28	16	21
na rencie i emeryturze	47	34	30
niezarobkowe źródło utrzymania	24	30	34
osoby bezrobotne zarej. W PUP	67	56	39
osoby bezrobotne niezarej. W PUP	114	102	104
użytkowanie gosp. rolnego	16	18	12

Tabela 3. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową

Jak pokazują powyższe statystyki, z roku na rok zmniejsza się ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy oferowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ponadto, świadczenia pieniężne są najczęstszą formą pomocy udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy, choć ich liczba nieco się zmniejsza z roku na rok.

Co więcej, najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej jest ubóstwo, kolejno bezrobocie oraz długotrwała choroba. Osoby bezrobotne niezarejestrowane są najliczniejszą grupą odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową.

2) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rogowie

Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią.

Konieczne jest opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach. Do zadań zespołu należy również dokumentowanie podejmowanych działań, a także ich efektów.⁶

Zaprezentowane poniżej dane pochodzą ze statystyk prowadzonych przez gminę Rogów

1. W związku z procedurą „Niebieski Karty”:

W związku z procedurą „Niebieski Karty”	2015 rok	2016 rok	2017 rok
wpłynęło ogółem formularzy NK:	10	8	4
wpłynęło z Ośrodka Pomocy Społecznej	3	0	1
wpłynęło z Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
wpłynęło z Placówek Służby Zdrowia	0	1	0
wpłynęło z policji	7	7	3
wpłynęło z placówek oświatowych	0	0	0
wpłynęło z innego ośrodka pomocy społecznej	0	0	0

Tabela 4. Procedura „Niebieski Karty”

⁶ <http://www.infor.pl/prawo/pomoc-spoeczna/przemoc-w-rodzinie/262494,Czym-zajmuje-sie-Zespol-Interdyscyplinarny-ds-Przeciwdzialania-Przemocy-w-Rodzinie.html>

2. Osoby doświadczające i stosujące przemoc w rodzinie w związku z procedurą NK:

	2015 rok	2016 rok	2017 rok
liczba kobiet doświadczających przemocy w rodzinie	16	13	15
liczba mężczyzn doświadczających przemocy w rodzinie	4	5	5
liczba dzieci doświadczających przemocy w rodzinie	1	2	4
	2015 rok	2016 rok	2017 rok
liczba kobiet stosujących przemoc w rodzinie	1	1	1
liczba mężczyzn stosujących przemoc w rodzinie	17	13	13
liczba nieletnich stosujących przemoc w rodzinie	0	0	0

Tabela 5. Osoby doświadczające i stosujące przemoc w rodzinie w związku z procedurą NK

3. Liczba procedur NK skierowanych do prokuratury:

- 2015 -1
- 2016 -5
- 2017 -3

4. Liczba NK skierowanych do sądu dla nieletnich:

- 2015 - 0
- 2016 – 1 wniosek o wgląd w sytuację
- 2017 -0

5. Liczba NK skierowanych na policję:

- 2015 - 18
- 2016 - 15
- 2017 -14

6.Liczba NK skierowanych do Komisji Rozwiązywania problemów alkoholowych w związku z przemocą w rodzinie, w której występuje problem alkoholu.

- 2015 - 2
- 2016 - 2
- 2017 – 2

7.Liczba rodzin w których stwierdzono występowanie przemocy w rodzinie i które otrzymały pomoc zmierzającą do wyeliminowania niepożądanych zjawisk przemocowych.

- 2015 ogółem (w tym prawną, psychologiczną, inną) - 11
- 2016 ogółem (w tym prawną, psychologiczną, inną) – 12
- 2017 ogółem (w tym prawną, psychologiczną, inną) - 12

8.Zasoby instytucjonalne działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy:

- 1) nieodpłatna pomoc prawna realizowana w UG w Rogowie;
- 2) GOPS w Rogowie;
- 3) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 4) szk. Podstawowa w Rogowie, Przyłęku Dużym;
- 5) Gminne Przedszkole w Rogowie;
- 6) 2 Zakłady Opieki Zdrowotnej w Rogowie.

Powyższe statystyki dotyczące działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prezentują, że kobiety są najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie a mężczyźni jej sprawcami. Ponadto, z danych odczytujemy, iż na przestrzeni lat 2015-2017, to w 2015 roku było najwięcej ofiar przemocy w rodzinie wśród kobiet, bo aż 16.

SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI GKRPA

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powołana przez Wójta Gminy Rogów, w celu prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rogowie jest odpowiedzialna za stworzenie i realizowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Rogów.

W skład GKRPA w Rogowie wchodzi 7 osób; w tym lekarz medycyny, policjant, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rogowie, 2 przedstawiciele mieszkańców Gminy Rogów, pracownik socjalny oraz pracownik tutejszego urzędu. Na posiedzeniach GKRPA w Rogowie obecny był również społeczny kurator sądowy.

Sprawozdanie z działalności GKRPA w Rogowie w 2015 r.

1. W 2015 roku odbyło się 7 posiedzeń GKRPA w Rogowie, na które w celu przeprowadzenia rozmowy motywacyjno-interwencyjnej było wezwanych 27 osób.
2. W spotkaniu GKRPA w Rogowie uczestniczyło również 6 osób z rodzin osób wezwanych, ponadto 1 osoba nie przybyła z powodu choroby.
3. Na wniosek członków GKRPA w Rogowie w 2015 r. 13 osób zostało skierowanych na badanie przeprowadzone przez biegłych - lekarza psychiatrę i psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczenia odwykowego.
4. 3 osobom udzielony został kredyt zaufania. W przypadku otrzymania informacji dot. nadużywania alkoholu przez wskazaną osobę, zostaną podjęte przez GKRPA w Rogowie stosowne działania, przewidzianych Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

5. Pozytywnie rozpatrzono dwa wnioski dot. sfinansowania, ze środków GKRPA, kosztów założenia wszywki alkoholowej. Ponadto jedna z wezwanych osób we własnym zakresie opłaciła koszt wszywki alkoholowej.
6. W 2015 r. na wniosek GKRPA w Rogowie złożono do Sądu Rejonowego w Brzezinach 11 wniosków o zobowiązanie poddania się leczeniu osób, u których biegłe- psycholog i psychiatra, stwierdziły uzależnienie od alkoholu.

Punktu Wsparcia Psychospołecznego.

Biorąc pod uwagę skutki nadmiernego nadużywania alkoholu oraz trudności życiowe, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy Rogów, będące wynikiem bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, członkowie GKRPA w Rogowie podjęli decyzję na spotkaniu Komisji w dniu 24.01.2014 r. o uruchomieniu na terenie gminy stacjonarnego Punktu Wsparcia Psychospołecznego.

Pomoc doradczo-terapeutyczna była udzielana przez wykwalifikowaną kadrę pedagogiczno-psychologiczną z Fundacji Wsparcia Psychospołecznego z siedzibą w Łodzi. Fundacja zajmuje się m.in. udzielaniem profesjonalnej pomocy osobom znajdującym się w różnych trudnych sytuacjach życiowych, spowodowanych m.in. bezrobociem, ubóstwem, alkoholizmem.

Stacjonarny Punkt Wsparcia Psychospołecznego w Rogowie rozpoczął działalność od marca 2014 r. Dyżury pełnione były w 2014 r. i 2015 r. w pomieszczeniu Gminnej Biblioteki Publicznej w Rogowie, stanowiących własność Gminy.

- a) W okresie 9 marzec - 14 maj 2015r., Fundacja Wsparcia Psychospołecznego zrealizowała łącznie 5 dyżurów specjalistów, podczas których odbyło się 9 sesji dla mieszkank Rogowa. Omawiano problemy rodzinne związane ze współuzależnieniem, przeciwdziałaniem przemocy (w tym psychicznej), relacjami z małżonkiem i dziećmi oraz prokuratorskim postępowaniem w sprawie karnej.
- b) Dnia 20 kwietnia 2015 r. zawarto kolejną umowę pomiędzy Gmina Rogów a Fundacją Wsparcia Psychospołecznego w Łodzi. Przedmiotem umowy było udzielanie pomocy psychospołecznej w formie prowadzenia działań doradczo-terapeutycznych w okresie:

- ◆ 15 maja - 31 grudzień 2015 r., (w drugie i czwarte czwartki określonych miesięcy), w ramach realizacji zadania publicznego pod nazwą „Nie dajmy się”, współfinansowanego ze środków Województwa Łódzkiego, Gminy Rogów i Fundacji Wsparcia Psychospołecznego w Łodzi.
- c) W punkcie w Rogowie z pomocy doradczo-terapeutycznej skorzystało w okresie maj-grudzień 2016 r. 10 osób, spośród których 9 osób stanowili mieszkańcy gminy Rogów. Udzielono pomocy 6 kobietom i 3 mężczyznom. W ramach zadania „Nie dajmy się” odbyło się 56 wizyt. W okresie, którego dotyczyła umowa Fundacja Wsparcia Psychospołecznego z zapewniła 15 dyżurów specjalistów.
- d) Problemy zgłaszane przez uczestników, którym została udzielona pomoc to:
 - zaniżona samoocena, nieumiejętność określania własnych potrzeb i wyrażania oczekiwań;
 - doświadczanie przemocy emocjonalnej i ekonomicznej;
 - nawykowa, nadmierna zależność, zazdrość;
 - przedłużająca się żałoba w poczuciu osamotnienia w rodzinie;
 - bezrobocie wskutek wyuczonej bezradność
 - trudności wychowawcze i szkolne z powodu przekazywanego pokoleniowego braku pozytywnych wzorców;
 - symptomy współzależnienia w związkach osób z partnerami/ małżonkami stosującymi przemoc, a zarazem wykazującymi symptomy uzależnienia od alkoholu.
- e) Beneficjenci uzyskali wsparcie doradczo-terapeutyczne z elementami psychoedukacji, a w koniecznych przypadkach instruktażu informacyjnego.

GKRPA przeprowadziła w 2015 r. kontrolę przestrzegania i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Rogów.

→ Według stanu na 31.12.2015r. napoje przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży sprzedawane były w 9 punktach sprzedaży (sklepy), zaś napoje przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia-bary) podawane były w 5 punktach sprzedaży. Ogółem w 14 punktach sprzedawane były napoje o zawartości alkoholu.

Wydano następującą liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów o zawartości:

Sklepy - 9 punktów

- do 4,5% alkoholu oraz piwo - 9 zezwoleń,
- powyżej 4,5% do 18% alkoholu - 9 zezwoleń,
- o zawartości powyżej 18% alkoholu - 9 zezwoleń,

Gastronomia-bary- 5 punktów

- do 4,5% alkoholu oraz piwo - 4 zezwoleń,
- powyżej 4,5% do 18% alkoholu - 3 zezwoleń,
- o zawartości powyżej 18% alkoholu - 1 zezwolenie

W 2015 r. wygasło ogółem 10 zezwoleń (sklepy) i 3 zezwolenia (gastronomia-bary) – 6 przedsiębiorcom, którzy prowadzili punkty sprzedaży napojów alkoholowych. Na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało w gminie w 2015 roku 337 mieszkańców. Najwięcej punktów sprzedaży napojów alkoholowych znajduje się w Rogowie – jest ich 7.

Sprawozdanie z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2016 r.

1. W 2016 r. odbyło się 6 posiedzeń GKRPA w Rogowie, na które w celu przeprowadzenia rozmowy motywacyjno-interwencyjnej było wezwanych 28 osób.
2. Na wniosek członków GKRPA w Rogowie w 2016 r. zostało skierowanych 12 osób na badanie przeprowadzone przez biegłych - lekarza psychiatrę i psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczenia odwykowego.
3. W 2016 r. na wniosek GKRPA w Rogowie złożono do Sądu Rejonowego w Brzezinach 4 wnioski o zobowiązanie poddania się leczeniu osób uzależnionych od alkoholu.

Punkt Wsparcia Psychospołecznego

W 2016 r. Fundacja Wsparcia Psychospołecznego zrealizowała łącznie 15 dyżurów specjalistów dla mieszkańców gm. Rogów. Omawiano problemy rodzinne związane ze współuzależnieniem, dotyczące konfliktów małżeńskich, radzenia sobie w sytuacji rozwodu,

metod wychowawczych, problemów z regulacją emocji, radzeniu sobie z chorobą przewlekłą. Każda wizyta była ewidencjonowana w indywidualnych kartach klientów.

Problemy zgłaszane przez uczestników, którym została udzielona pomoc to:

- obniżone poczucie satysfakcji z codziennych relacji interpersonalnych;
- traktowanie własnych potrzeb jako mniej ważnych niż innych ludzi;
- niedostateczna autonomia w podejmowaniu życiowych decyzji;
- trudności wychowawcze;
- konflikty w rodzinie i w małżeństwie
- sytuacje kryzysowe.

Na terenie Gminy Rogów prowadzona była działalność edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży. Oto główne przedsięwzięcia finansowane ze środków:

1. W terminie od 01.11.2016r do 07.12.2016r w Gminnym przedszkolu w Rogowie realizowany był projekt edukacyjny w którym wzięło udział 105 dzieci oraz rodzice. Prowadzenie projektu miało na celu kształtowanie pozytywnych wzorców zachowań, umiejętności eliminowania zagrożeń, poznawanie źródeł zachowań problemowych i sposobów zapobiegania im. Biorąc udział w zajęciach edukacyjnych dzieci i rodzice poznawali wzorce postępowania w których nie ma miejsca na papierosy, alkohol, narkotyki i inne używki.
2. W 2016 roku młodzież z Zespołu Szkół w Rogowie nakręciła film - grę edukacyjną „Historia Magdy K.” dotyczącą problematyki zażywania narkotyków, dopalaczy i używek. Scenariusz filmu zostanie wykorzystany w realizacji planów wychowawczych poszczególnych oddziałów Zespołu Szkół oraz szkół na terenie gminy Rogów. Projekt ten był finansowany przez GKRPA
3. Kolejnym przedsięwzięciem, które finansowała GKRPA były warsztaty profilaktyczne dla uczniów Szkoły Podstawowej w Przyłęku Dużym. Dotyczyły one przeciwdziałaniu przemocy i agresji wśród dzieci i młodzieży. W szkole prowadzone były również warsztaty profilaktyczne dotyczące zasad bezpiecznego kontaktu z nieznanym oraz rozpoznawania swoich mocnych stron. Działania profilaktyczne podsumował piknik.

4. W dniu 21.06.2016r. Firma Progres Instytut Rozwoju i Edukacji przeszkoliła członków Gminnej Komisji w zakresie działania i funkcjonowania Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. GKRPA sfinansowała również szkolenie, które odbyło się w dniu 04.10.2016r pt.” Kompedium wiedzy nt. Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”.
5. W związku z ogromnym problemem dotyczącym uzależnień występujących wśród młodzieży, GKRPA wyszła z inicjatywą zakupu materiałów profilaktycznych dotyczących agresji, przemocy, nadużywania alkoholu, narkotyków i dopalaczy. Materiały, w skład których wchodziły filmy edukacyjne, plakaty oraz ulotki promujące zdrowy, bezpieczny i stroniący od używek tryb życia, zostały przekazane do szkół na terenie naszej gminy. Będą one wykorzystane na zajęciach szkolnych.

Według stanu na 31.12.2016 r. napoje przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży sprzedawane były w 8 punktach sprzedaży (sklepy), zaś napoje przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia-bary) podawane były w 4 punktach sprzedaży. Ogółem w 12 punktach sprzedawane były napoje o zawartości alkoholu.

W 2016 roku wydano następującą liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów o zawartości:

→sklepy: do 4,5% alkoholu oraz piwo - 1 zezwolenie,

→gastronomia - bary:

- do 4,5% alkoholu oraz piwo - 1 zezwolenie;
- powyżej 4,5% do 18% alkoholu - 1 zezwolenie.

W 2016 r. wygasło ogółem 6 zezwoleń (sklepy) i 1 zezwolenie (gastronomia-bary) – 3 przedsiębiorcom, którzy prowadzili punkty sprzedaży napojów alkoholowych. Na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało w Gminie w 2016 roku 394 mieszkańców. Najwięcej punktów sprzedaży napojów alkoholowych znajduje się w Rogowie – jest ich 7.

Sprawozdanie z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2017 r.

1. W 2017 r. odbyło się 6 posiedzeń GKRPA w Rogowie, na które w celu przeprowadzenia rozmowy motywacyjno-interwencyjnej było wezwanych 8 osób.
2. Na wniosek członków GKRPA w Rogowie w 2017 r. zostało skierowanych 5 osób na badanie przeprowadzone przez biegłych - lekarza psychiatrę i psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczenia odwykowego.
3. W 2017 r. na wniosek GKRPA w Rogowie złożono do Sądu Rejonowego w Brzezinach 6 wniosków o zobowiązanie poddania się leczeniu osób uzależnionych od alkoholu.

W 2017 roku, jak i w latach poprzednich działania GKRPA opierają się głównie na prowadzeniu profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie zapobiegania problemom alkoholowym, rozwiązywania już istniejących problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii. Jest to inicjowane szczególnie wśród młodzieży i dzieci. GKRPA zwiększa dostępność pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, dla rodzin i osób bliskich tym, którzy mają problem z nałogiem.

Do gminnych placówek szkolnych, przedszkolnych, przychodni zdrowia oraz sklepów dostarczone zostały materiały propagujące zdrowy tryb życia, bez używek, alkoholu. Materiały edukacyjne, typu ulotki, plakaty zawierały informacje na temat przemocy rodzinnej, wpływu uzależnienia na życie rodzinne. Informacje takie mają na celu pomoc we wstępnym rozpoznaniu problemu i zachęcać do poszukiwania konstruktywnych rozwiązań, w tym zmotywować do skorzystania ze specjalistycznej pomocy.

Do sklepów na terenie gminy Rogów, w których prowadzona jest sprzedaż alkoholu członkowie GKRPA dostarczyli plakaty i ulotki informujące o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz konieczności weryfikacji młodych klientów poprzez sprawdzanie dowodów osobistych. Przedsięwzięcia takie wspierają młodych ludzi w dokonywaniu przez nich mądrych wyborów, a sprzedawcom przypominają o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Na terenie Gminy Rogów prowadzona była działalność edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży. Oto główne przedsięwzięcia finansowane ze środków:

1) W terminie od 09.10.2017r do 24.11.2017r w Gminnym przedszkolu w Rogowie realizowany był projekt edukacyjny „Czym skorupka za młodu nasiąknie...” w którym wzięło udział 105 dzieci oraz rodzice. Prowadzenie projektu miało na celu kształtowanie pozytywnych wzorców zachowań, umiejętności eliminowania zagrożeń, poznawanie źródeł zachowań problemowych i sposobów zapobiegania im. Biorąc udział w zajęciach edukacyjnych dzieci i rodzice poznawali wzorce postępowania w których nie ma miejsca na papierosy, alkohol, narkotyki i inne używki. Działania takie są ukierunkowane na kształtowanie postaw psychospołecznych, kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój. Podczas zajęć dzieci uczyły się radzenia sobie z problemami, duży nacisk kładziono na poznawanie źródeł zachowań problemowych i sposobu zapobiegania im. Podsumowanie tego projektu znalazło się w artykule w Ekspresie Ilustrowanym- Bliżej Ciebie wydanym 25 listopada 2017 roku.

2) Przedsięwzięciem finansowanym również przez GKRPA były warsztaty profilaktyczne „Moc to nie przemoc”, dla uczniów Szkół Podstawowych na terenie naszej Gminy- szk. Podst. w Rogowie i w Przyłęku Dużym. Zajęcia miały na celu zapoznanie się dzieci z problemami agresji i przemocy oraz opracowanie metod radzenia sobie z agresją, porozumiewania się bez przemocy. Warsztaty miały też na celu naukę wyrażania swoich lęków i problemów, umiejętność rozmowy z innymi na tematy dotyczące ich problemów.

3) W 2016 roku młodzież z Zespołu Szkół w Rogowie nakręciła film - grę edukacyjną „Historia Magdy K.” dotyczącą problematyki zażywania narkotyków, dopalaczy i używek. Uczniowie Szkoły w Rogowie nie zamierzają poprzestać na tejże jednorazowej akcji promującej życie bez używek, dopalaczy, narkotyków. W planach mają inne działania propagujące mądre życiowe wybory.

4) W 2017 roku GKRPA sfinansowała zakup mikrofonu, który jest niezbędny do pracy uczniom i nauczycielom na polu szerzenia zdrowia na terenie naszej Gminy, a może i poza nią.

5) Uczniowie Szkoły Podstawowej z Rogowa w ramach projektu edukacyjnego wyjechali na spektakl do Warszawy o charakterze profilaktycznym, pt. „Dopalacze. Siedem stopni donikąd”.

Spektakl polecany był przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii jako element pracy profilaktycznej z młodzieżą. Projekt ten był sfinansowany ze środków z GKRPA.

Według stanu na 31.12.2017 r. napoje przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży sprzedawane były w 8 punktach sprzedaży (sklepy), zaś napoje przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia-bary) podawane były w 4 punktach sprzedaży. Ogółem w 12 punktach sprzedawane były napoje o zawartości alkoholu.

W 2017 r. wygasły ogółem 2 zezwolenia dla jednego z punktów, gdzie napoje przeznaczone były do spożycia w miejscu sprzedaży. Na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało w Gminie w 2017 roku 394 mieszkańców. Najwięcej punktów sprzedaży napojów alkoholowych znajduje się w Rogowie – jest ich 6.

W 2017 roku zostało wydanych łącznie 13 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Stan bezpieczeństwa na terenie gminy

Bezpieczeństwo stanowi nieodłączny element funkcjonowania społeczności lokalnych, wyraża się ono w zaspokojeniu podstawowych jego potrzeb w tym potrzeby bycia bezpiecznym w sensie podmiotowym jak i przedmiotowym. Szczególne zadania w tym obszarze pełni samorząd terytorialny, którego zasadniczym celem jest między innymi zapewnianie bezpieczeństwa na swoim obszarze działania. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców danej jednostki terytorialnej są jednym z czynników rozwojowych i zarazem jej atrakcyjności. Z kolei brak zaspokojenia potrzeby bezpieczeństwa odczuwany przez mieszkańców i przedsiębiorców, to główny powód ich odpływu⁷.

⁷ http://studium.kutno.pl/wp-content/uploads/2017/04/Hoffmann_T_Studium_nr_3_2015.pdf

Negatywne zdarzenia zarejestrowane przez Komisariat Policji w gminie Rogów
mające związek ze spożywaniem alkoholu w latach 2014- 2017.

1.Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu:

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w roku:	2015 rok	2016 rok	2017 rok
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	7	10	4
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	9	7	5
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	0	0	0
liczba wypadków pod wpływem alkoholu	1	0	0
przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	0	0	0
osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	0	0	0

Tabela 6. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu

2.Przestępstwa na terenie gminy Rogów:

Przestępstwa na terenie gminy	2015 rok	2016 rok	2017 rok
kradzież z włamaniem	4	1	0
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	5	3	4
pobicie	0	0	0
uszkodzenie mienia	1	2	0
kradzież mienia, w tym pieniędzy wraz z dokumentami	11	6	5
kradzież pojazdów	0	1	0

Tabela 7. Przestępstwa na terenie gminy

3.Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych:

2015 np.:

Groźba karalna 1 / 1 / 1

Rozpijanie małoletniego 0 / 0 / 0

Uchylanie się od płacenia alimentów 2 / 0 / 2

2016 np.:

Groźba karalna 1 / 0 / 1

Rozpijanie małoletniego 0 / 0 / 0

Uchylanie się od płacenia alimentów 1 / 1 / 1

2017 np.:

Groźba karalna 1 / 1 / 1

Rozpijanie małoletniego 0/0/0

Uchylanie się od płacenia alimentów 4 / 0 / 3

Ilość wszystkich podjętych interwencji:

2015r.- 428 (w tym 70 interwencji domowych)

2016r.- 397 (w tym 57 interwencji domowych)

2017r.-336 (w tym 51 interwencji domowych)

Powyższe dane dotyczące interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu zarejestrowanych przez Komisariat Policji wskazują, iż odnotowano spadek prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości. Spadła także liczba przypadków prowadzenia pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu.

W przypadku danych dotyczących przestępstw na terenie gminy odczytujemy spadek liczby kradzieży mienia, w tym pieniędzy wraz z dokumentami, co więcej spadała także do zera liczba kradzieży z włamaniem czy uszkodzenia mienia. Odrobinę zmniejszyła się też na przestrzeni lat 2015 – 2017 ilość przypadków fizycznego i psychicznego znęcania nad rodziną.

CZĘŚĆ II

Problemy społeczne w świadomości dorosłych mieszkańców gminy Rogów

Grupa badawcza

Badanie zostało przeprowadzone na grupie reprezentatywnej 100 dorosłych mieszkańców z terenu gminy Rogów. W badaniu wzięło udział 76 kobiet i 24 mężczyzn.

Cel badania

Kwestionariusz ankiety przeprowadzony wśród badanych dorosłych miał na celu zbadanie zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności takich, jak:

- 1) bezrobocie, wykluczenie społeczne;
- 2) spożywanie alkoholu, uzależnienie od alkoholu;
- 3) rozpowszechnienie oraz dostępność narkotyków w środowisku;
- 4) przemoc w rodzinie, zachowania agresywne;
- 5) problem uzależniania od gier na pieniądze, uczestnictwo w grach loteryjnych;
- 6) postawy wobec palenia papierosów.

Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców

W pierwszym pytaniu poprosiliśmy o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym mieszkańców gminy Rogów. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem, jako bardzo poważny.

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców.

Problemy społeczne	Bardzo istotny	Istotny	Przeciętny	Mało istotny	Nieistotny
bezrobocie	4%	17%	59%	20%	0%
alkoholizm	3%	38%	45%	14%	0%
zubożenie społeczeństwa	2%	15%	61%	22%	0%
kryzys rodziny	1%	8%	55%	36%	0%
wzrost przestępczości	0%	1%	51%	47%	1%
narkomania	2%	17%	51%	30%	0%
kryzys norm moralnych	0%	1%	53%	44%	2%
problemy mieszkaniowe	0%	1%	53%	44%	2%
zanieczyszczenie środowiska	1%	4%	55%	39%	1%

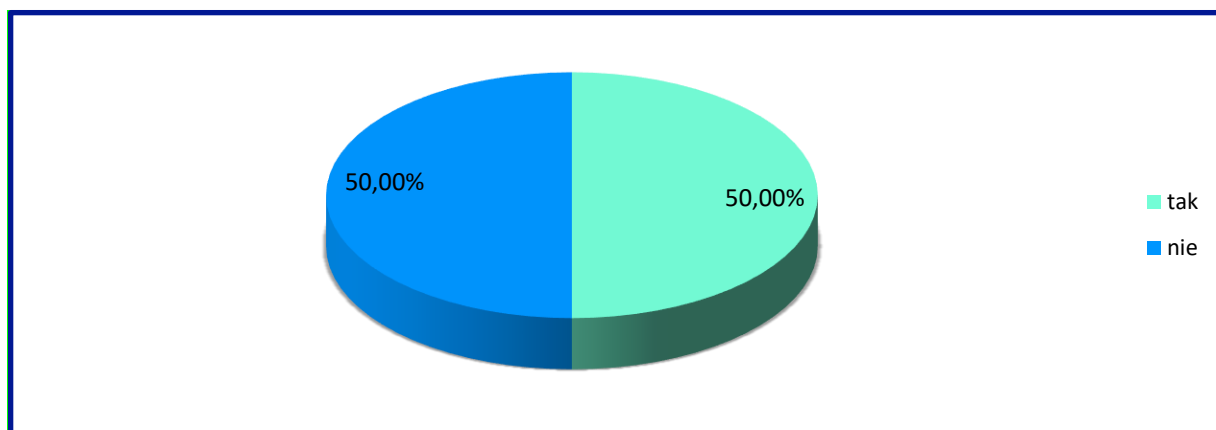
Tabela 8. Ocena ważności problemów społecznych na terenie gminy

Na pierwszym miejscu badani usytuowali problem alkoholizmu. Wysoka pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Równie istotnym problemem społecznym w świadomości mieszkańców gminy okazał się być problem bezrobocia. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Budzi obawy o własny los i możliwości przetrwania całej rodziny, a także odbija się negatywnie na samopoczuciu i stanie zdrowia bezrobotnego. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa i marginalizacji społecznej.

Do najważniejszych problemów społecznych w opinii mieszkańców gminy należy także problem narkomanii.

Następnie ankietowanych zapytaliśmy o to „czy osoby pijące alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa w środowisku lokalnym”. W ocenie połowy badanych takie osoby stanowią zagrożenie, zaś druga połowa mieszkańców jest przeciwnego zdania.

Wykres 3. Czy osoby pijące alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa?

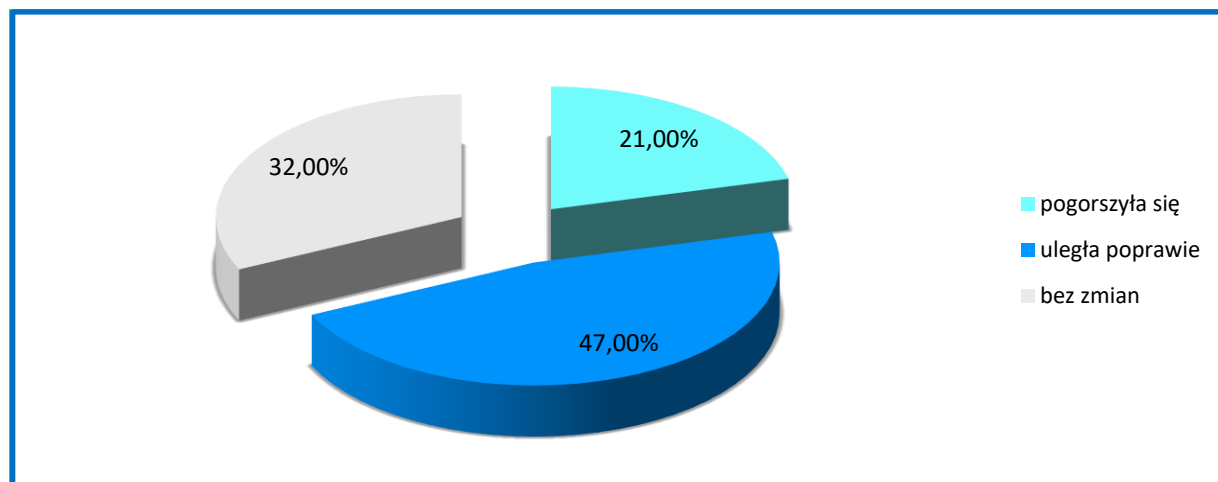
Ponadto, w zakresie oceny poziomu rozpowszechnienia zjawiska picia alkoholu w środowisku lokalnym, mieszkańcy gminy Rogów skłaniają się ku stwierdzeniu, iż spożycie alkoholu na przestrzeni ostatnich lat jest zdecydowanie mniejsze. Takiego zdania jest 44% badanych. 16% uważa, że widok osób pijących alkohol w miejscach publicznych jest częstszym zjawiskiem, a 40% uważa, że utrzymuje się na podobnym poziomie. Co więcej, trzy czwarte badanych wyraziło zdanie, że widok osób pijących lub awanturujących się pod wpływem alkoholu jest zdecydowanie rzadszy - biorąc pod uwagę ostatnie lata, 15% uważało, że utrzymuje się on na podobnym poziomie, a 10% zadeklarowało, że jest on częstszy. Ponadto, według całej grupy ankietowanych rzadsze są też przypadki rozstrzygnięcia spraw przez alkohol, np. płacenie alkoholem. Zdaniem 45% mieszkańców zmniejszyło się też spożywanie alkoholu przez dorosłych oraz nieletnich, choć 48% uważa, że utrzymuje się ono na podobnym poziomie. Pozostałe 8% zadeklarowało, że jest to częstsze zjawisko.

Analiza zjawisk w czasie ostatnich 10 lat	Częściej	Podobnie	Rzadziej
widok osób pijących alkohol w miejscach publicznych	16%	40%	44%
widok osób pijących lub awanturujących się pod wpływem alkoholu	10%	15%	75%
przypadki rozstrzygnięcia spraw przez alkohol	0%	0%	100%
ilość alkoholu spożywana przez dorosłych i nieletnich	8%	48%	45%

Tabela 9. Analiza zjawiska spożywania alkoholu w czasie ostatnich 10 lat

Co więcej mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę zmiany w zakresie kultury picia alkoholu. Spośród mieszkańców 47% badanych uważa, że kultura picia alkoholu uległa poprawie w ostatnich latach w Polsce. 21% jest zdania, że kultura spożywania napojów

alkoholowych pogorszyła się na przestrzeni ostatnich lat, a 32% respondentów uważa, że pozostała na niezmiennym poziomie.

Wykres 4. Czy kultura spożywania alkoholu na przestrzeni ostatnich lat uległa poprawie czy pogorszyła się?

Postawy dorosłych mieszkańców wobec alkoholu

Badania CBOS na rok 2015 pokazują, że napoje alkoholowe ogółem spożywa 89,7% badanych, abstynencję zaś deklaruje nieco ponad 10%. Widzimy zatem, że spożywanie jakichkolwiek napojów alkoholowych jest naprawdę popularnym zjawiskiem, a osób niepijących jest niewiele. Nieco ponad 3% badanych spożywa napoje alkoholowe codziennie. Najwięcej, bo ponad 18% badanych pije średnio 2- 3 razy w miesiącu. Co więcej, respondenci deklarują, że spożywają napoje alkoholowe przez średnio 52 dni w roku, możemy zatem stwierdzić, iż przeciętny konsument pije co 7 dni, tj. raz w tygodniu⁸.

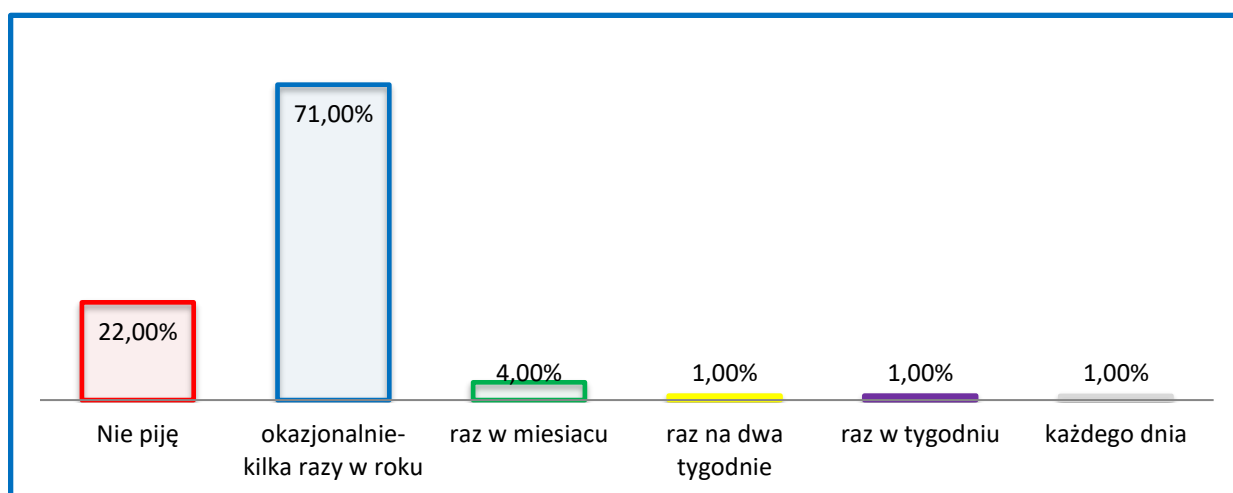
Niestety spożywanie alkoholu niesie za sobą daleko idące szkody. Nie sposób je wszystkie wymieniść, ale warto wspomnieć choćby o zdrowotnej degradacji pijących (alkohol uważany jest za jeden z ważniejszych czynników zwiększających ryzyko przedwczesnego zgonu, szczególnie wśród mężczyzn). Powoduje on także szkody społeczne (przestępstwa, wypadki drogowe, przemoc, rozpad rodziny) oraz ekonomiczne. Pomimo, iż wyżej wymienione szkody są daleko idące i wymiennie (finansowo) bardzo wysokie, ciągle nie udaje się opanować zjawiska nadmiernego spożywania alkoholu, zarówno wśród dorosłych jak i młodszych mieszkańców naszego kraju.

⁸ CBOS, *Oszacowanie rozpowszechnienia wybranych uzależnień behawioralnych oraz analiza korelacji pomiędzy występowaniem uzależnień behawioralnych a używaniem substancji psychoaktywnych*, 2015r.

Deklaracje badanych mieszkańców gminy Rogów dotyczące aktualnych zachowań związanych ze spożywaniem alkoholu wskazują, że alkohol jest obecny w życiu badanych, lecz częstotliwość jego spożywania jest najczęściej okazjonalna.

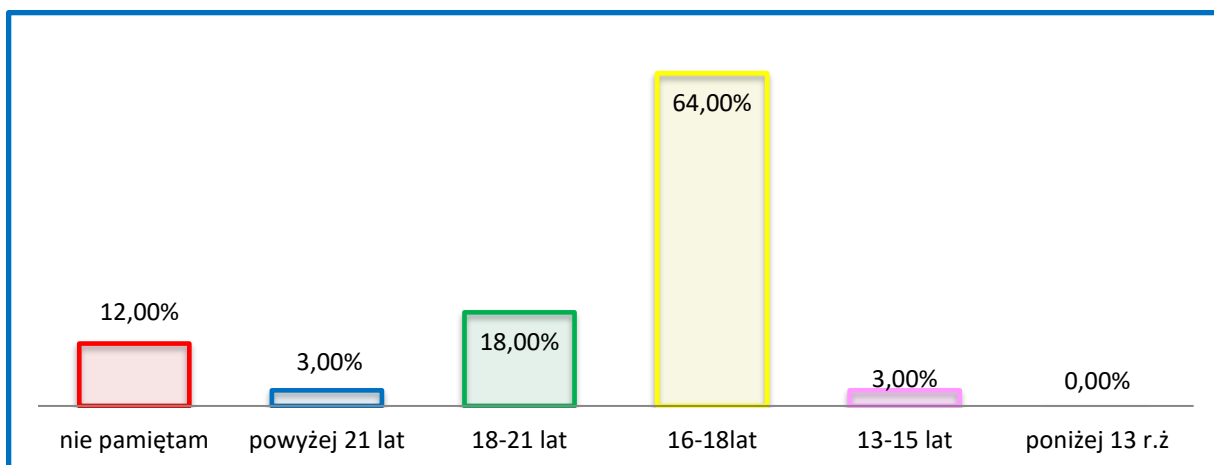
Okazuje się, bowiem, iż najliczniejsza grupa – 71% ankietowanych spożywa napoje alkoholowe okazjonalnie, średnio kilka razy w roku. 1% ankietowanych pije każdego dnia i tyle samo procent deklaruje, że spożywa napoje alkoholowe raz w tygodniu oraz raz na dwa tygodnie. Prócz tego 4% mieszkańców przyznało, że spożywa napoje procentowe raz w miesiącu, a pozostałe 22% deklaruje abstynencję.

Uwzględniając płeć respondentów, zarówno kobiety (71,05%), jak i mężczyźni (70,83%) najczęściej odpowiadali, że piją alkohol okazjonalnie.

Wykres 5. Jak często spożywasz alkohol?

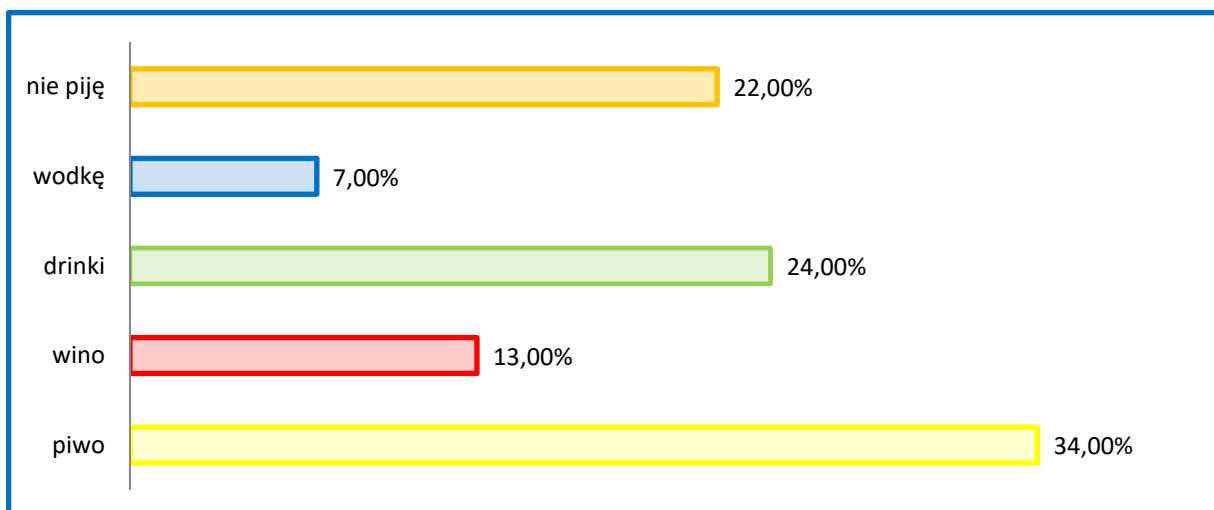
Oceniając z perspektywy czasu swój pierwszy kontakt z alkoholem, mieszkańcy najczęściej wskazują, wiek pomiędzy 16 a 18 rokiem życia jako najczęstszy moment jej rozpoczęcia. Tę odpowiedź wybrało 64% badanych. Wskazało go 56,58% kobiet oraz 87,5% mężczyzn. Pomędzy 18 a 21 rokiem życia inicjację alkoholową rozpoczęło 18% osób biorących udział w ankiecie, a powyżej 21 lat - 3%. 12% odpowiedziało, iż nie pamięta wieku rozpoczęcia inicjacji alkoholowej, a 3% badanych deklaruje, że miało styczność z alkoholem pomiędzy 13 a 15 rokiem życia. Nikt z ankietowanych nie odpowiedział, że moment inicjacji alkoholowej przypada poniżej 13 roku życia.

Wykres 6. W jakim wieku po raz pierwszy piłaś/piłeś alkohol?

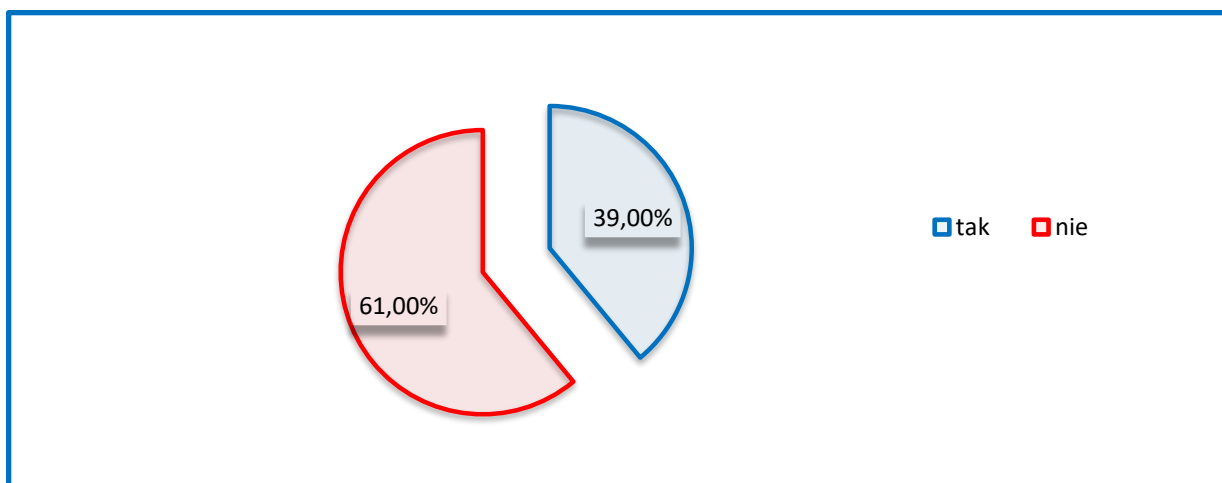
W odpowiedzi na pytanie odnośnie rodzaju spożywanego alkoholu, respondenci najczęściej wskazywali, że piją piwo. Odpowiedź tę wskazało 34% badanych, kolejno drinki wybrane przez 24% ankietowanych. 13% twierdziło, że jest to wino, a 7% wskazało na wódkę. Pozostałe 22% respondentów deklarowało abstynencję.

Analizując to pytanie z uwzględnieniem płci respondenta widzimy, że preferencje co do rodzaju spożywanego alkoholu są wtedy różne. Kobiety najczęściej (30,26%) zadeklarowały, że spożywają drinki, natomiast mężczyźni, wybierali zdecydowanie częściej piwo – 70,83%.

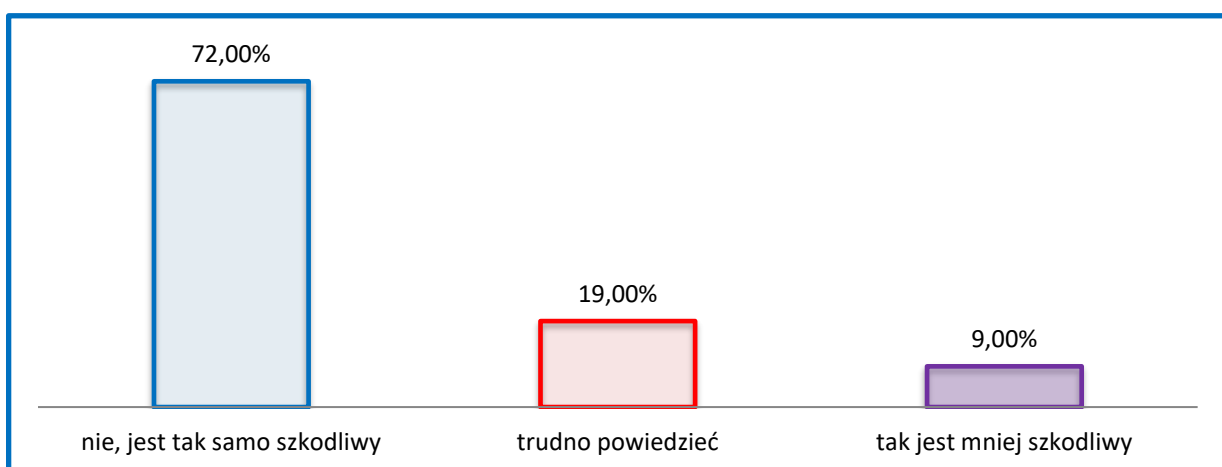
Wykres 7. Jaki rodzaj alkoholu spożywasz najczęściej?

Kolejno w kwestionariuszu pojawiło się pytanie odnośnie znajomości osób nadużywających alkohol w środowisku badanych. 39% mieszkańców z gminy deklaruje, że zna w swoim środowisku takie osoby. Pozostałe 61% twierdzi, iż takich znajomości nie ma.

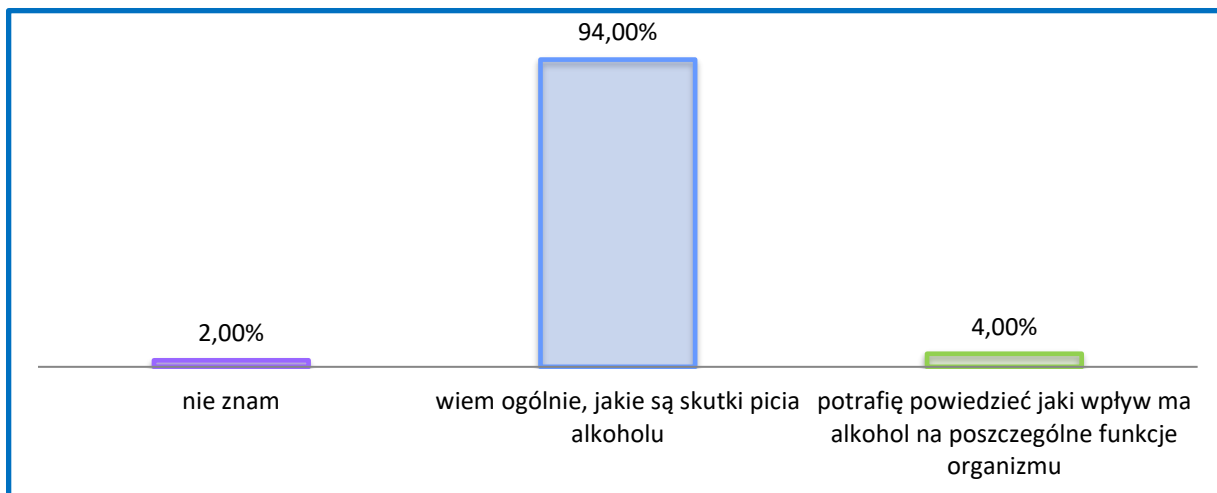
Wykres 8. Czy znasz osoby nadużywające alkohol w Twoim środowisku?

Dobrym sygnałem są wyniki obrazujące wiedzę, mieszkańców dotyczącą szkodliwości alkoholu zawartego w piwie, winie i wódce. Spośród badanych 72% potwierdza fakt, iż alkohol zawarty w piwie czy winie jest tak samo szkodliwy jak ten zawarty w wódce i innych wyżej procentowych alkoholach. Kolejne 19% nie ma zdania na ten temat, a 9% uważa, że alkohol zawarty w piwie czy winie jest mniej groźny.

Wykres 9. Czy alkohol zawarty w piwie i winie jest mniej groźny od tego zawartego w wódce?

Zdecydowana większość, bo 94% mieszkańców deklaruje, że zna ogólne konsekwencje zdrowotne picia alkoholu. 4% ankieterowanych potrafi powiedzieć jaki wpływ ma alkohol na poszczególne funkcje organizmu, a 2% nie zna tych skutków zdrowotnych.

Wykres 10. Czy zna Pani/Pan ogólne konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?

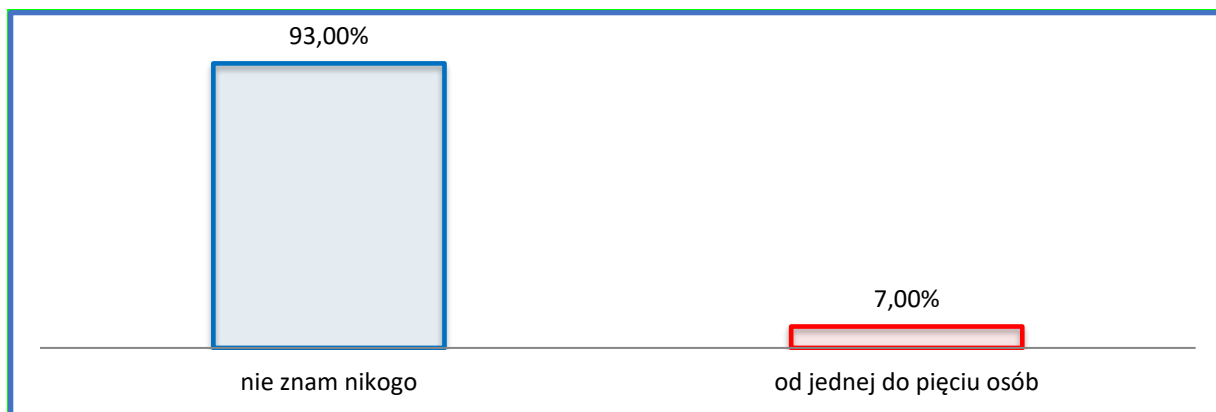
Ponadto, mieszkańcy zapytani o opinię na temat dostępności alkoholu uważają w 84%, że nie należy podnosić wartość dolnej granicy wieku dostępności alkoholu. Kolejno 9% badanych jest zdania, że alkohol powinien być dostępny od 20 roku życia, a w 7%, że wiek 21 lat jest tym odpowiednim.

Co więcej większość ankietowanych (74%) uważa, że dostęp do alkoholu powinien być kontrolowany. Zaledwie 1 badany wyraża zdanie przeciwne. Pozostałe 25% nie ma zdania w tym temacie.

Postawy dorosłych mieszkańców gminy wobec narkotyków

Pomimo, iż problem stosowania narkotyków dotyczy głównie ludzi młodych, warto poznać, jakie są postawy dorosłych wobec tej substancji psychoaktywnej.

Spośród badanych mieszkańców gminy Rogów, 93% nie zna w swoim otoczeniu nikogo, kto zażywałby narkotyki. Pozostałe 7% respondentów przyznało, że zna do pięciu osób, które sięgają po narkotyki. Były to deklaracje złożone tylko przez kobiety. Żaden z badanych mężczyzn nie przyznał, że ma takie znajomości.

Wykres 11. Czy zna Pani/Pan osoby w swoim otoczeniu, które zażywają narkotyki?

Zapytaliśmy także mieszkańców, czy w swoim otoczeniu znają miejsca, w których można zdobyć narkotyki. 3% przyznało, że posiada taką wiedzę.

Sięganie po alkohol w sytuacjach kryzysowych to jeden z sygnałów ryzykownego picia alkoholu, mogącego grozić uzależnieniem. Również używanie narkotyków w takich sytuacjach nasila ich uzależniające działanie. Badani mieszkańcy nie są skłonni traktować alkoholu i narkotyków jako dobrego sposobu na radzenie sobie ze stresem. 61% ankietowanych wybrało odpowiedź, iż alkohol nie pomaga w takiej sytuacji, a 3% przyznało, że nie ma wiedzy w tym temacie. Jednak 36% badanych było zdania, że jest to zależne od sytuacji. W przypadku narkotyków 93% zadeklarowało, iż taka używka nie pomoże w rozwiązaniu problemu i poradzeniu sobie ze stresem, a pozostałe 7% przyznało, iż nie ma wiedzy na ten temat.

Używki jako sposób na poradzenie sobie ze stresem	Alkohol	Narkotyki
tak uważam, że pomoże	0%	0%
zależy od sytuacji	36%	0%
nie wiem	3%	7%
nie pomaga	61%	93%

Tabela 10. Używki jako sposób na poradzenie sobie ze stresem

Mieszkańcy gminy Rogów są dosyć radykalni w zakresie poglądów dotyczących szkodliwości substancji zwanych dopalaczami. Większość, bo aż 91% badanych, było zgodnych w twierdzeniu, że dopalacze są równie szkodliwe jak narkotyki, a pozostałe 9% przyznało, że nie ma wiedzy na ten temat.

Zjawisko przemocy w środowisku lokalnym

W ostatnich latach do publicznej wiadomości dociera wiele informacji na temat różnych form przemocy, zarówno domowej jak i w środowisku lokalnym. Badanie zjawiska przemocy, szczególnie domowej jest trudnym przedsięwzięciem, bowiem wymaga od respondenta podzielenia się bardzo trudnymi, intymnymi osobistymi doświadczeniami. Przemoc traktują jako sytuację poniżającą, wstydlivą, stąd ogromne bariery przez przyznaniem się do tego typu incydentów.

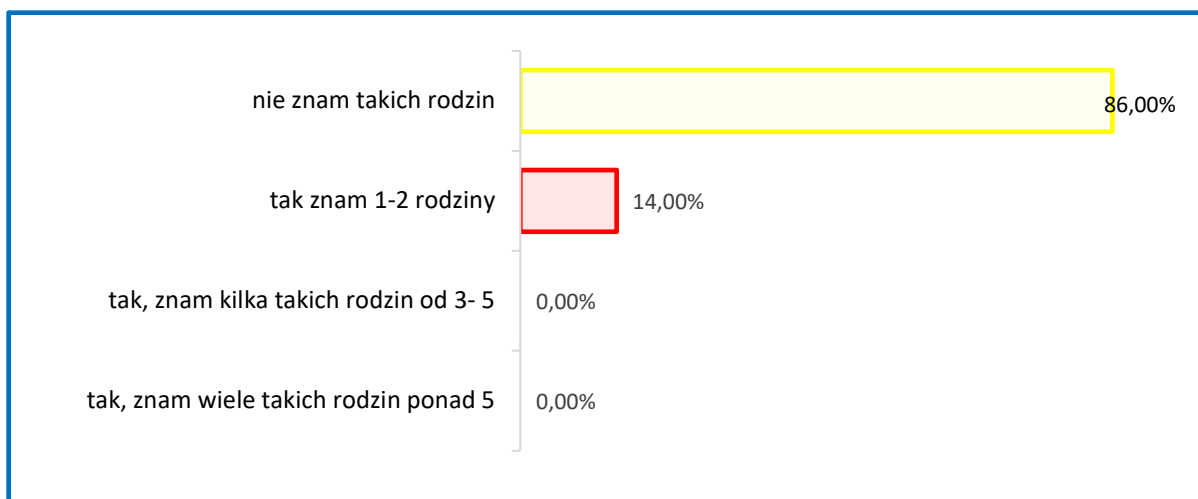
Badania CBOS dotyczące doświadczania zjawiska przemocy wśród Polaków pokazują, iż przemoc i różne formy agresji nie są czymś nadzwyczajnym w życiu Polaków. Spotykają się z nią coraz częściej na ulicy, w miejscach publicznych, w pracy, w szkole, środkach komunikacji miejskiej.

Poważnym problemem pozostaje także, wciąż obecne w życiu Polaków, zjawisko agresji osób dorosłych wobec dzieci i młodzieży. Wprawdzie przyzwolenie na stosowanie kar fizycznych jako środka wychowawczego ma w Polsce coraz mniej zwolenników, jednak opinia publiczna jest wciąż sceptycznie nastawiona, co do wprowadzenia całkowitego zakazu stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Za jej głosem do niedawna szło także polskie prawo, dopuszczające stosowanie kar fizycznych, jeżeli nie powodują one uszczerbku na zdrowiu dziecka. Jednak sami zwolennicy karania fizycznego przyznają się, iż kary takie są upokarzające dla dzieci.

Przemoc w opiniach dorosłych mieszkańców

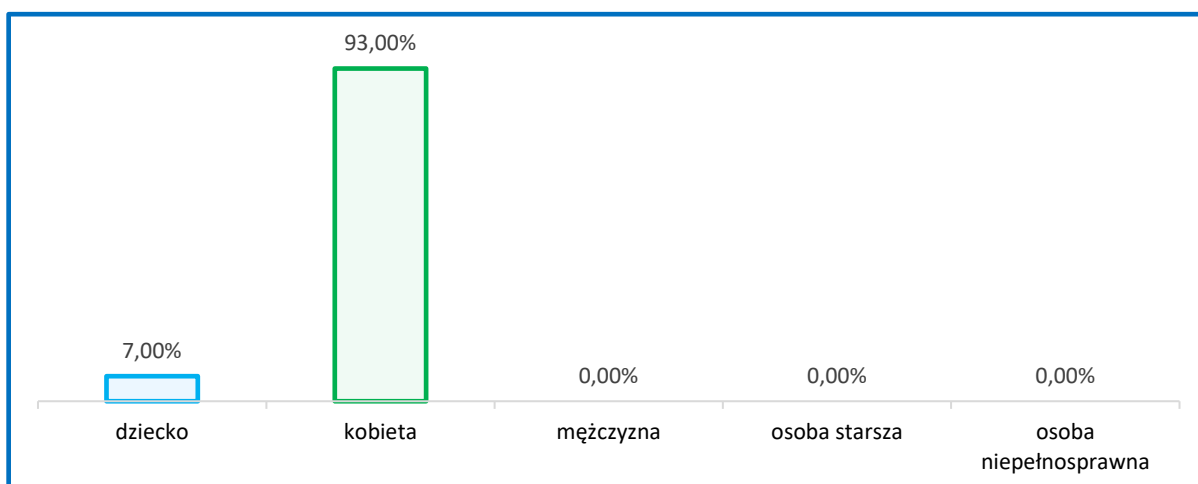
Gdy zapytaliśmy mieszkańców o to, czy ich zdaniem obecnie przemoc w rodzinie jest zjawiskiem coraz częstszym – 28% (w tym 34,21% kobiet i 8,33% mężczyzn) odpowiedziało, że właśnie tak jest. 58% ankietowanych nie miało zdania na ten temat, a pozostałe 14% uważało, że zjawiska przemocy w rodzinie występują coraz rzadziej.

Ponadto badania pokazały, iż wśród ankietowanych 14% zna 1-2 rodziny w których stosowana jest przemoc. Pozostali badani (86%) przyznali, że nie znają więcej takich rodzin. Takie znajomości były dużo częstsze w gronie kobiet. 15,79% ankietowanych przyznało, że zna od 1 do 2 takich rodzin, w gronie mężczyzn było to 8,33%.

Wykres 12. Czy zna Pan/Pani rodziny w których według Pana/Pani stosowana jest przemoc?

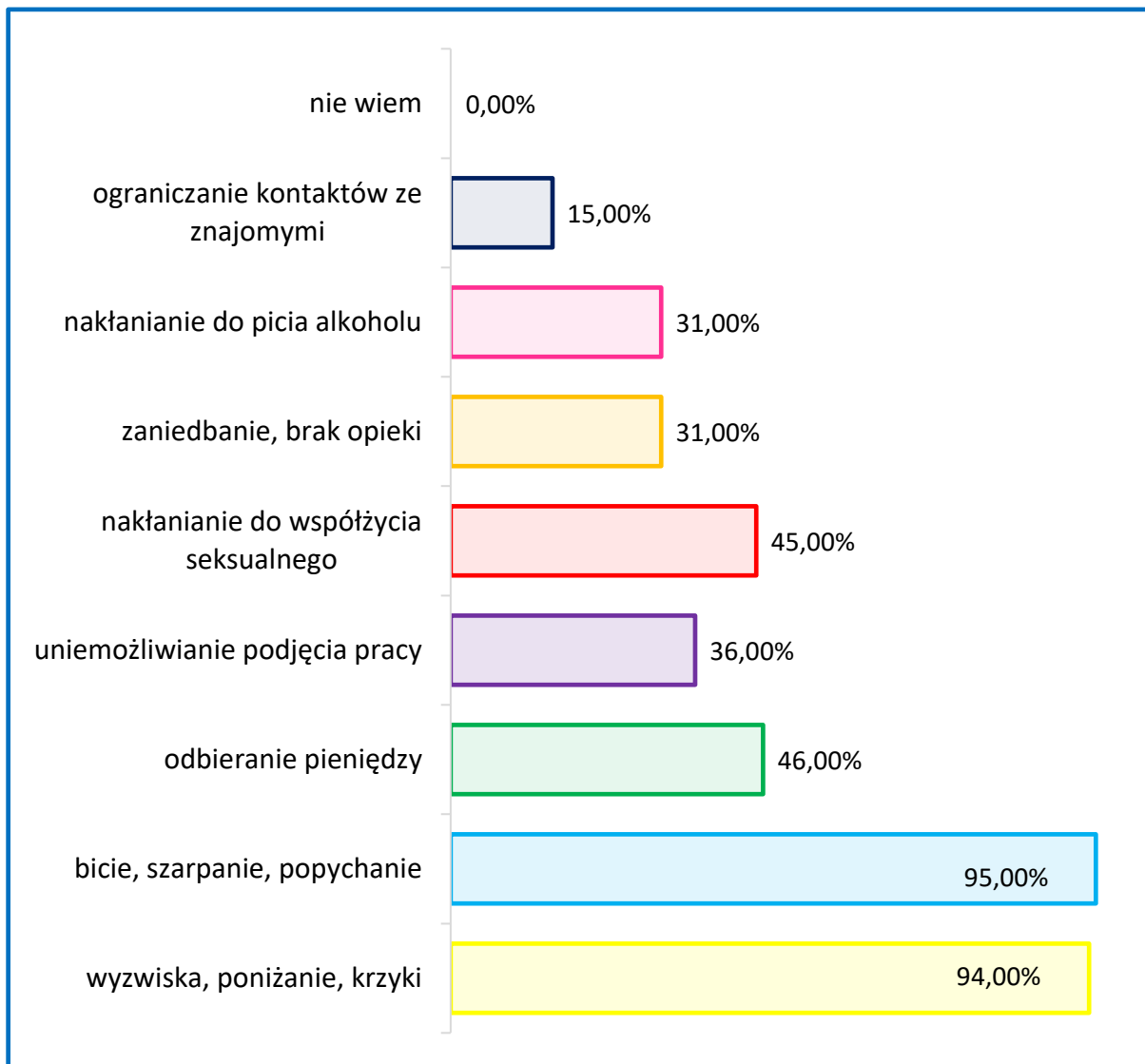
Kolejno respondenci zapytani, kto ich zdaniem najczęściej bywa ofiarą przemocy odpowiadali, iż najczęściej (93%) jest to kobieta. Pozostałe 7% wskazywało, że dziecko.

Wykres 13. Kto według Pana/Pani najczęściej bywa ofiarą przemocy w rodzinie?

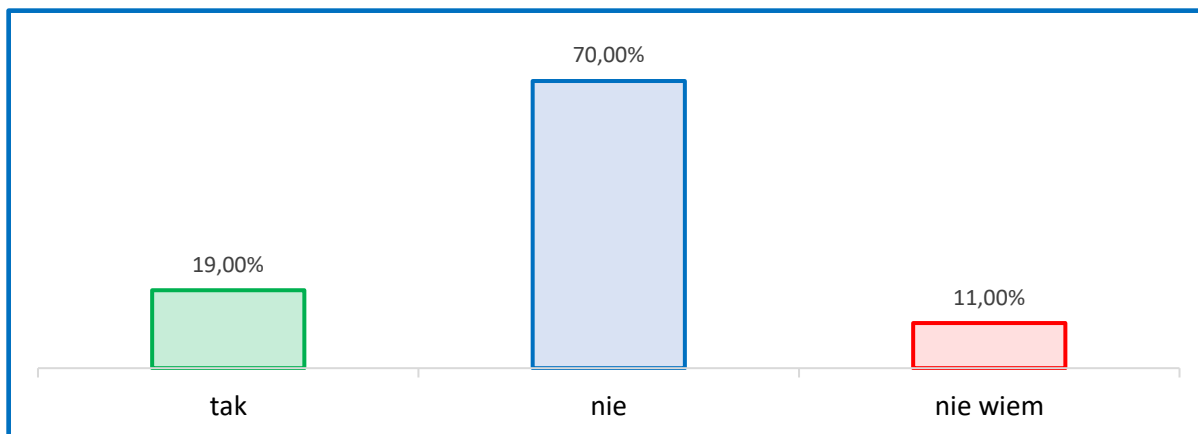
Pytając ankietowanych, które z poniższych stwierdzeń oznaczają przemoc w rodzinie, dowiedzieliśmy się, że najczęściej (95%) postrzega tak przemoc fizyczną tj. bicie, szarpanie czy popychanie. Kolejno 94% wskazało na przemoc psychiczną, czyli wyzwiska, poniżanie czy krzyki. 46% badanych wymienia także przemoc ekonomiczną. 45% uważa, że przemoc w rodzinie to także zmuszanie do współżycia seksualnego, a 36% twierdzi, że jest to uniemożliwianie podjęcia pracy. Dla 31% jest to zaniedbanie, brak opieki i dla tyłu samo procent nakłanianie do picia alkoholu. 15% twierdzi, że jest to ograniczanie kontaktów ze znajomymi.

Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Wykres 14. Które z poniższych stwierdzeń według Pana/Pani oznaczają przemoc w rodzinie?

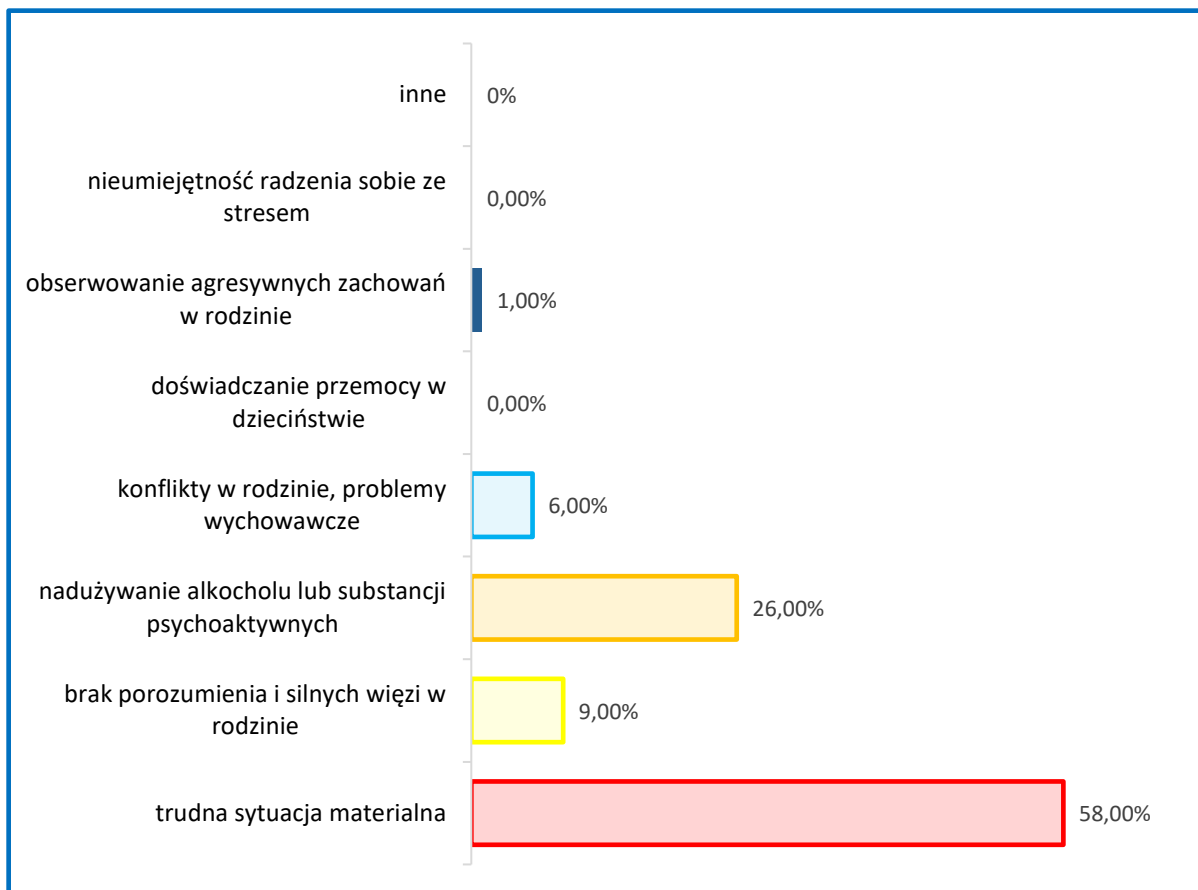
Pytając mieszkańców czy stosowanie przemocy wobec członka rodziny jest dopuszczalne w sytuacji, gdy sprawca przemocy twierdzi, że robi to dla dobra rodziny, 19% odpowiedziało, iż jest to akceptowalne. Dużo częściej takiego zdania byli mężczyźni (41,67%). Wśród kobiet takie zdanie podzielało 11,84% ankietowanych. Kolejno 11% badanych nie wiedziało, jak odpowiedzieć, a 70% było przeciwne takiemu zachowaniu.

Wykres 15. Czy według Pana/ Pani stosowanie przemocy wobec członka rodziny jest dopuszczalne w sytuacji, gdy sprawca przemocy twierdzi, że robi to dla dobra rodziny?

Co więcej, badania ankietowe przeprowadzane w gminie Rogów pokazały, iż dla 58% ankietowanych trudna sytuacja materialna może być najpoważniejszym źródłem występowania przemocy w rodzinie. Kolejne 26% badanych jest zdania, że odpowiada za to nadużywanie alkoholu lub substancji psychoaktywnych, a 9% twierdzi, że powodem jest brak porozumienia i silnych więzi w rodzinie. 6% mieszkańców wini konflikty w rodzinie, czy problemy wychowawcze, a dla 1% przyczyną jest obserwowanie agresywnych zachowań w rodzinie.

W przypadku, gdy pod uwagę weźmiemy płeć respondenta, zarówno kobiety jak i mężczyźni najczęściej odpowiadali, iż najpoważniejszym źródłem występowania przemocy w rodzinie jest zła sytuacja finansowa.

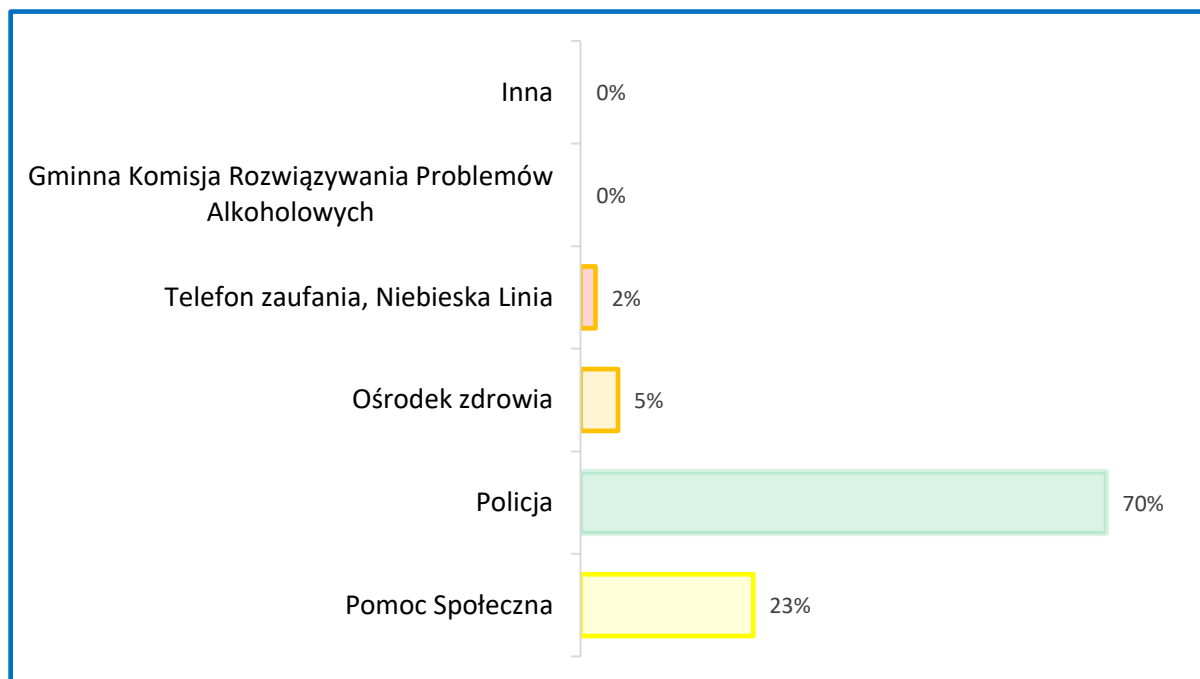
Wykres 16. Jakie w Pana/ Pani opinii jest najpoważniejsze źródło występowania przemocy w rodzinie?

Ankietowani zapytani, czy byli świadkami różnych form przemocy w rodzinie najczęściej odpowiadali, że jeśli taka sytuacja miała miejsce, to zachowanie, które zaobserwowali najczęściej to bicie czy szarpanie. Odpowiedź tę wskazało 30% ankietowanych. Kolejno badani byli świadkami wrzasków, poniżania – 17%. Oprócz tego zmuszania do picia alkoholu (8%), zaniedbań i braku opieki (5%) oraz zmuszania do współżycia seksualnego (2%).

	tak	nie
bicie, szarpanie	30%	70%
uniemożliwianie podjęcia pracy, odbieranie pieniędzy	0%	100%
zmuszanie do współżycia seksualnego	2%	98%
zaniedbanie, brak opieki	5%	95%
wrzaski, poniżanie	17%	83%
zmuszanie do picia alkoholu	8%	92%
ograniczanie kontaktów ze znajomymi	0%	100%

Tabela 11. Czy kiedykolwiek był Pan/Pani świadkiem poniższych zachowań w rodzinie?

Badani mieszkańcy zapytani do jakiej instytucji zwróciliby się w pierwszej kolejności, gdyby byli ofiarą lub też świadkiem przemocy najczęściej odpowiedzieli, że byłaby to Policja (70%). Kolejno Pomoc Społeczna wskazana przez 23%, następnie Ośrodek zdrowia (5%) oraz Telefon zaufania (2%). Żaden ankietowany nie wskazał, że zwróciłby się o pomoc do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wykres 17. Do jakiej instytucji w pierwszej kolejności zwróciłaby się Pan/Pani o pomoc w sytuacji przemocy w rodzinie (będąc świadkiem lub ofiarą przemocy).

Pytając ankietowanych o to, jakie działania należałoby podejmować w celu przeciwdziałaniu zjawisku przemocy w rodzinie otrzymaliśmy następujące odpowiedzi. 16% twierdzi, że pomogłoby organizowanie spotkań z mieszkańcami, podczas których byłyby udzielane porady oraz programy informujące, jak razić sobie z przemocą w rodzinie. 73% jest zdania, iż przydałoby się stosować bardziej surowe kary wobec sprawców, a 11% uważa, że powinno prowadzić się działania profilaktyczne w szkołach wśród dzieci i młodzieży

Ankietowani wyrażali także swoją opinię na temat zjawiska przemocy odpowiadając na stwierdzenia jej dotyczące. 59% było zdania, że nie należy się wtrącać w cudze sprawy rodzinne. Kolejne 51% twierdziło, że lepiej się nie wtrącać, bo można zaszkodzić ofierze przemocy. 50% zadeklarowało, że tak naprawdę nigdy nie wiadomo kto jest winny, więc lepiej nie reagować. 80% twierdziło, że trzeba reagować na przemoc, bo ofiary przemocy mogą sobie

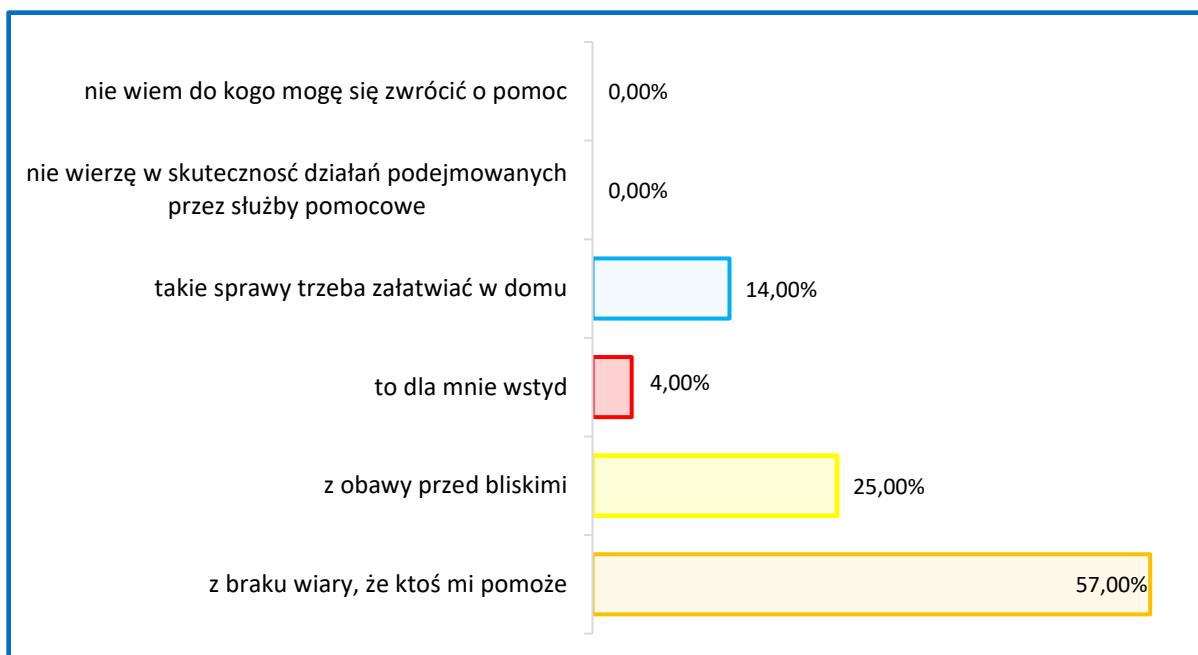
same nie poradzić. 82% mieszkańców uznało przemoc jako przestępstwo, a więc reakcja na nią jest konieczna.

Pozostałe odpowiedzi zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

	Tak, zgadzam się	Nie zgadzam się
nie należy wracać się w cudze sprawy rodzinne	41%	59%
lepiej się nie wtrącać, bo można zaszkodzić ofierze	51%	49%
nigdy nie wiadomo kto jest winny więc lepiej nie reagować	50%	50%
trzeba reagować, bo ofiary przemocy nie poradzą sobie same	80%	20%
przemoc jest przestępstwem każdy powinien na nią reagować	82%	18%

Tabela 12. Czy zgadza się Pan/Pani z następującymi stwierdzeniami

Kiedy zapytaliśmy mieszkańców z jakiego powodu nie zgłosiliby faktu o doświadczaniu przemocy w rodzinie, dowiedzieliśmy się, że najczęściej byłby to brak wiary, że ktoś im pomoże. Zadeklarowała tak ponad połowa badanych, bo 57%. Była to także najczęściej wskazywana odpowiedź przez kobiety. Kolejno 25% mieszkańców uważało, że obawiało by się bliskich, a 14% było zdania, że takie sprawy trzeba załatwiać w domu. Załatwianie takich spraw w domu okazało się być najbardziej prawidłową drogą rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie wskazywaną najczęściej przez ankietowanych mężczyzn. Dla pozostałych 4% respondentów był to wstyd.

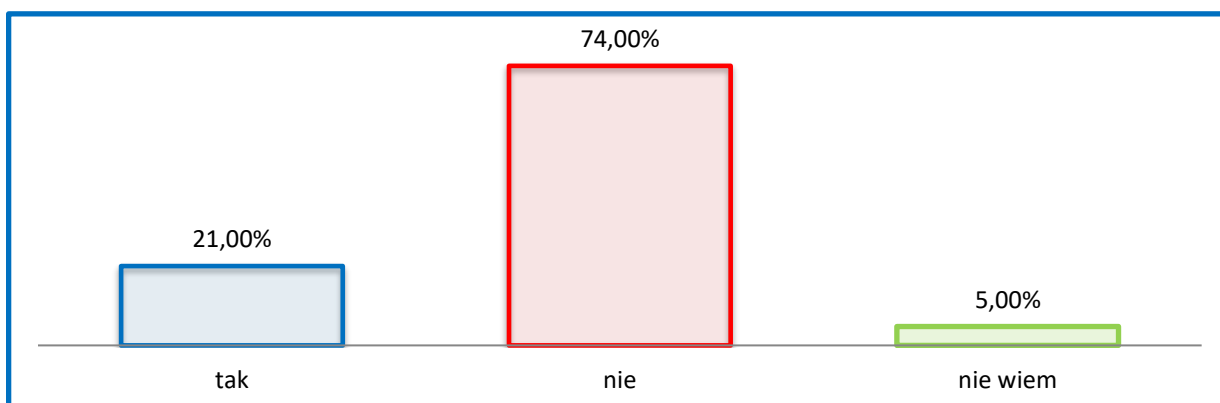

Wykres 18. Jeżeli będąc ofiarą przemocy w rodzinie nie zgłosiłby Pan/Pani tego faktu, to z jakiego powodu?

Relacje rodziców z dziećmi - postawy wobec wychowywania

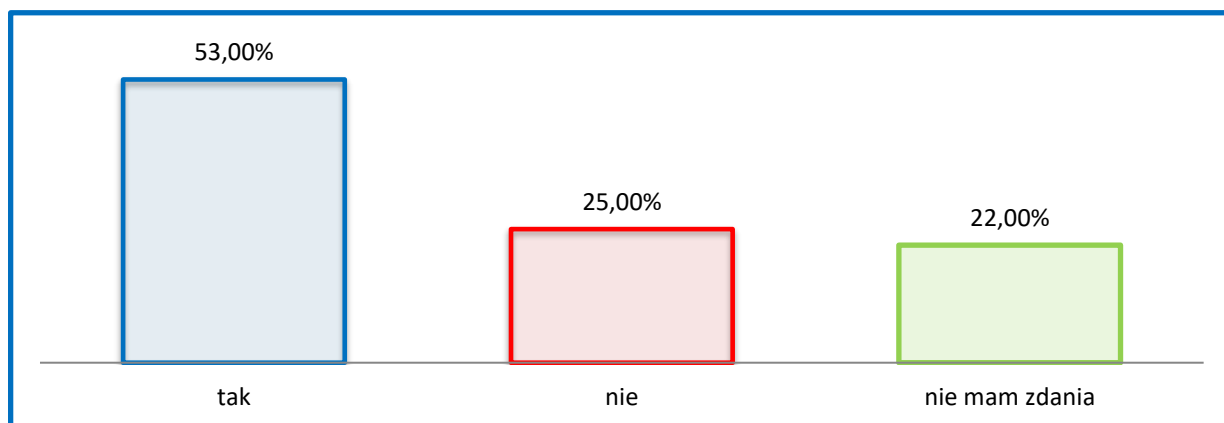
Dorośli mieszkańcy gminy Rogów w zdecydowanej większości są przekonani, co do tego, iż kary fizyczne i surowe traktowanie dziecka nie stanowią dobrej metody wychowawczej. Warto jednak poznać szczegółowy rozkład odpowiedzi na pytania oscylujące wokół problematyki przemocy.

Wśród ankietowanych znalazła się grupa, która jest zwolennikiem rygorystycznego wychowywania dzieci. Potwierdza to fakt, że 21% badanych uważa, iż dziecko powinno bać się rodziców, bo wtedy łatwiej jest uzyskać posłuszeństwo i szacunek. Przeciwnych takiej postawie jest większość badanych – 74%, którzy twierdzą, że dziecku w okresie dorastania nie powinien towarzyszyć lęk przed rodzicami. 5% nie ma zdania na ten temat.

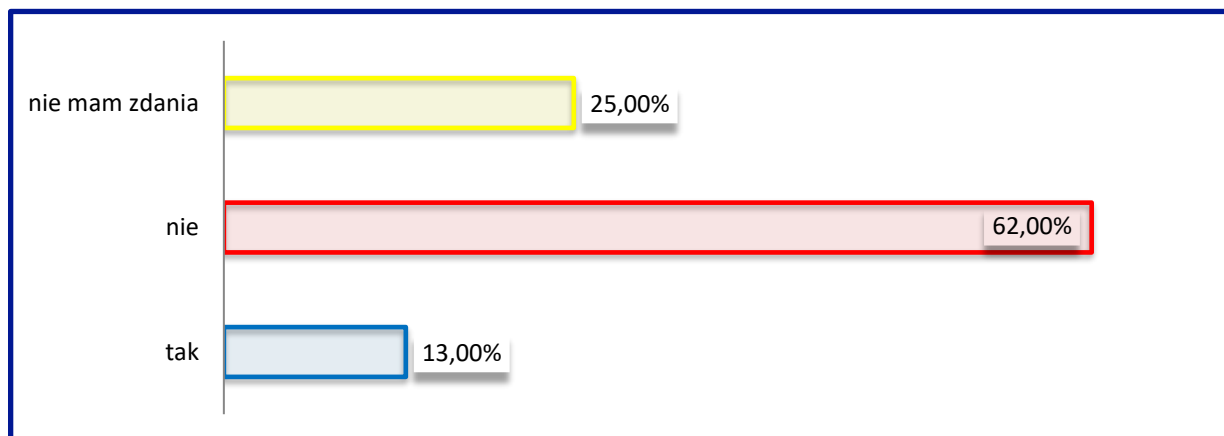
Wykres 19. Czy uważa Pani/Pan, że dziecko powinno bać się rodziców?

Ponadto zapytaliśmy mieszkańców co sądzą o wprowadzeniu ustawowego zakazu stosowania kar cielesnych. Za wprowadzeniem (już obowiązującego) ustawowego zakazu bicia dzieci opowiada się 53% zaś 25% jest przeciwnych tego typu prawnej regulacji. 22% respondentów nie ma zdania w tej kwestii.

Wykres 20. Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem ustawowego zakazu stosowania kar cielesnych?

Co więcej z badań wynika, że 62% ankietowanych nie pochwała stosowania kar cielesnych w procesie wychowywania dzieci, natomiast 13% nadal uważa, że jest to dobra metoda wychowawcza. Pozostałe 25% respondentów nie ma zdania na ten temat.

Wykres 21. Czy rodzice mają prawo stosować kary cielesne

Zapytaliśmy także ankietowanych, czy znają w swoim otoczeniu rodziców, którzy stosują kary cielesne. 16% badanych wskazuje, iż zna w swoim środowisku przypadki bicia dzieci przez swoich opiekunów. Pozostałe 84% respondentów nie zna takich przypadków.

Postawy mieszkańców wobec problemu hazardu

Badania ankietowe przeprowadzone w 2017 roku przez CBOS na temat hazardystów, pokazują, że w ciągu ostatniego roku przed badaniem niemal połowa Polaków przynajmniej raz uczestniczyła w grze na pieniądze. Ponadto problemem hazardu dużo częściej dotyka mężczyzn niż kobiety. Co więcej, jest on najbardziej nasilony w grupie wiekowej od 35 do 44 lat oraz od 18 do 24 lat⁹. Poniżej prezentujemy wyniki dotyczące postaw mieszkańców wobec problematyki hazardu.

Pytając mieszkańców, czy brali udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję czy operatorów telefonicznych przez wysyłanie smsów, dowiedzieliśmy się, że większość ankietowanych (88%) nigdy nie podjęła udziału w tego typu grach. Kilka razy (od 2 do 9) brało udział w takich konkursach 12% ankietowanych (7,89% kobiet oraz 25% mężczyzn).

Ponadto, większość badanych, bo 91% nigdy nie uczestniczyła w grach na automatach w salonie gier. 3% mieszkańców przyznało się, że miało miejsce jednorazowo takie zdarzenie, a 6% zadeklarowało, że kilka razy (od 2 do 9).

41% mieszkańców (w tym 25% kobiet oraz 91,67% mężczyzn) przyznała się do kilku razowego (10 razy lub więcej) udziału w obstawianiu zakładów bukmacherskich np. STS, Toto mix itp. Kolejno 3% zadeklarowało, że kilka razy (od 2 do 9 razy) zdarzyło im się brać w czymś takim udział, a pozostałe 56% stanowczo zaprzeczyło.

Oprócz tego, z deklaracji badanych wynika, iż żaden ankietowany nie grał w gry na pieniądze organizowane w Internetcie.

Postawy mieszkańców wobec problematyki hazardu	Nigdy	1 raz	Kilka razy (od 2 do 9)	10 razy lub więcej
czy brał Pan/Pani udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych przez wysyłanie smsów?	88%	0%	12%	0%
czy kiedykolwiek grał/grą Pan/Pani na automatach w salonie gier?	91%	3%	6%	0%

⁹ CBOS, *Hazardziści*, 2017r.

czy kiedykolwiek obstawiał Pan/Pani zakłady bukmacherskie np. STS, Toto mix itp.?	56%	0%	3%	41%
czy kiedykolwiek grał/gręła Pan/Pani w jakąkolwiek grę na pieniądze w Internecie	100%	0%	0%	0%

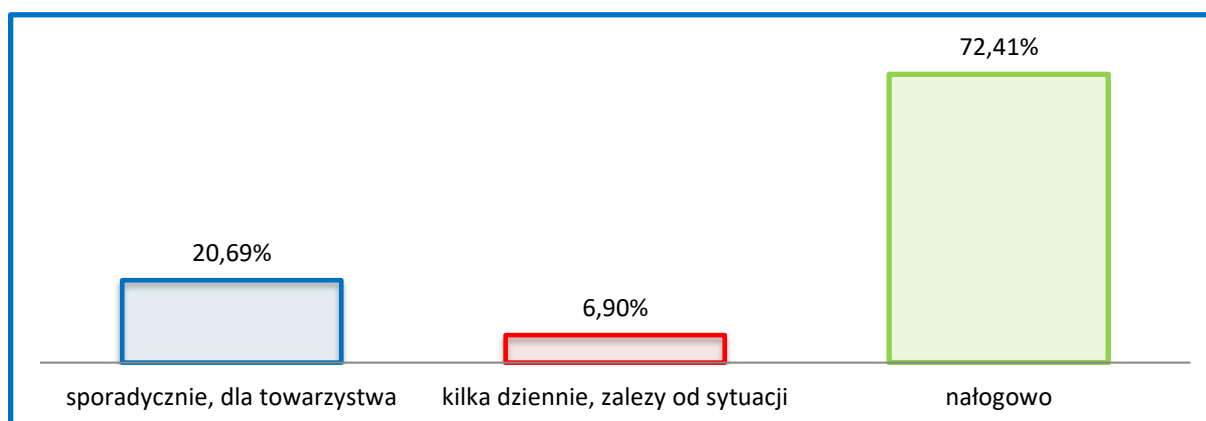
wykres 22. Postawy mieszkańców wobec problematyki hazardu

Postawy mieszkańców wobec palenia papierosów

Badania CBOS z 2012 roku dotyczące postaw Polaków wobec palenia papierosów pokazują, że jedna trzecia dorosłych Polaków pali papierosy. Dobrym sygnałem jest spadająca liczba palących z roku na rok, choć jest to niewielka ilość. Osoby przyznające się do palenia najczęściej robią to regularnie, deklarując, że jest to palenie nałogowe, a więc każdego dnia. Ponadto badania pokazują, iż palenie papierosów jest uwarunkowane od płci, gdyż dwukrotnie częściej mężczyźni sięgają po papierosy¹⁰.

W naszych badaniach nie zabrakło pytania o to, czy ankietowani mieszkańcy palą papierosy. Wśród badanych z terenu gminy Rogów, 29% (w tym 14,47% kobiet oraz 75% mężczyzn) przyznało się do palenia. Pozostałe 71% zaprzeczyło.

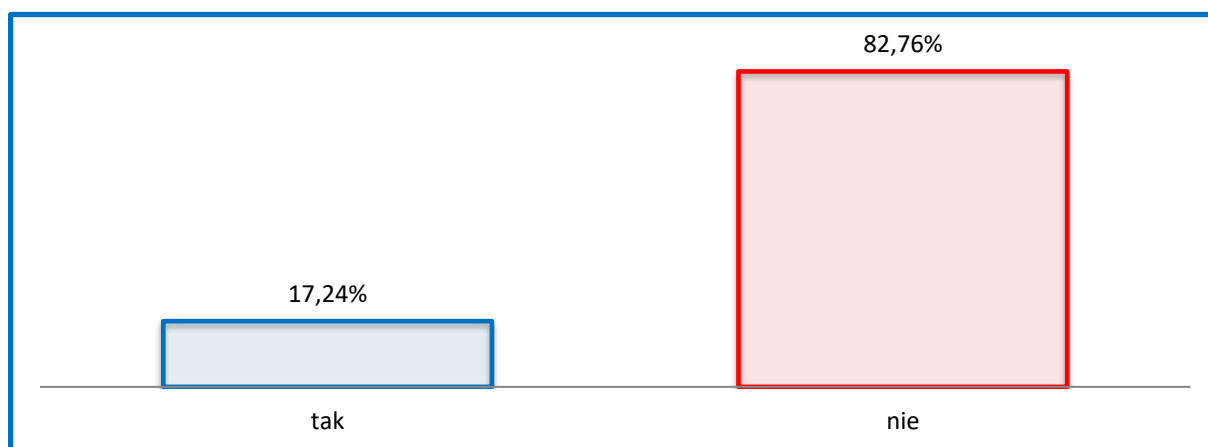
Mieszkańcy, którzy przyznali się do palenia zadeklarowali, że najczęściej (72,41%) palą nałogowo. Uwzględniając płeć do nałogowego palenia przyznało się 45,45% kobiet oraz 88,89% mężczyzn. Kolejno 6,90% mieszkańców odpowiedziało, że jest to kilka razy dziennie i jest to zależne od sytuacji. Pozostałe 20,69% przyznało, że pali sporadycznie dla towarzystwa.

wykres 23. Jak często Pan/Pani pali papierosy?

¹⁰ CBOS, *Postawy wobec palenia papierosów*, 2012 r.

Warto dodać, iż badania ankietowe przeprowadzone przez CBOS w roku 2016 na temat zdrowia i prozdrowotnych zachowań Polaków pokazują, że co czwarty ankietowany jest zdania, iż niepalenie przyczynia się do poprawy zdrowia¹¹. W przypadku mieszkańców gminy Rogów niestety w opinii zaledwie 17,24% palenie szkodzi zdrowiu, a pozostałe 82,76% jest zdania, że nie ma ono wpływu na ich zdrowie. Ponadto aż 27,59% mieszkańców przyznało, że pali papierosy przy dzieciach. Taką deklarację złożyło 44,44% badanych mężczyzn, natomiast żadna z kobiet nie przyznała się do takiego zachowania.

wykres 24. Czy palenie szkodzi Pana/Pan zdrowiu?

Powyższe dane otrzymane w rozdziale dotyczącym problemów społecznych w opinii mieszkańców pokazują, iż badani jako najistotniejszy z nich postrzegają problem alkoholizmu. Kolejno bezrobocie i narkomanię.

Ponadto dane odnoszących się do postaw wobec alkoholu pokazały, że mieszkańcy spożywają napoje procentowe okazjonalnie, pijąc najczęściej piwo. Jednak, kiedy pod uwagę weźmiemy płeć okazuje się, że wśród kobiet są to drinki. Prócz tego, wiek 16-18 lat jest momentem inicjacji alkoholowej dla większości badanych. Co więcej, mieszkańcy deklarują sporą wiedzę na temat alkoholu. 72% ma świadomość, że bez względu na to czy spożywa piwo, wino, czy wódkę, to tak naprawdę jest to tak samo szkodliwy alkohol, co więcej 94% zna konsekwencje zdrowotne jego spożywania.

¹¹ CBOS, *Zdrowie i prozdrowotne zachowania Polaków*, 2016 r.

W przypadku danych dotyczących problemu narkomani dowiedzieliśmy się, że badani w większości nie znają osób, które zażywają narkotyki. Nie wiedzą także, gdzie mogliby je kupić. Większość jest także zdania, iż alkohol czy narkotyki to nienajlepsza ucieczka przed problemami. Choć niepokojącym jest wynik, iż 36% mieszkańców uzależnia to od sytuacji.

Ponadto, odczytując dane dotyczące postaw wobec palenia papierosów, dowiedzieliśmy się, że 29% badanych pali papierosy. Są to dużo częściej mężczyźni. Co więcej, przeważnie są zdania (82,76%), że palenie papierosów nie szkodzi zdrowiu, a ponad 27% przyznaje, że pali przy dzieciach.

Analizując wyniki dotyczące zjawiska przemocy, zauważamy, że takie zjawisko jest dużo częściej znane kobietom. To właśnie one przeważnie postrzegają je jako rosnący problem. Co więcej, dla większości badanych nie ma sytuacji, w której dopuszczalne byłoby stosowanie przemocy, choć niepokojącym jest 19% ankietowanych, którzy wyrazili zdanie przeciwne. Ponadto, mieszkańcy są zdania, że trudna sytuacja materialna jest najczęściej przyczyną występowania przemocy w rodzinie.

Oprócz tego, mieszkańcy nie są zwolennikami rygorystycznego wychowania dzieci i dlatego większość z nich (74%) jest zdania, że dziecko nie powinno bać się rodziców, a 62% uważa, że rodzic nie ma prawa stosować kar cielesnych.

W przypadku danych dotyczących postaw wobec hazardu, odczytujemy, że najbardziej interesujące i wciągające dla ankietowanych okazują się być obstawiania w zakładach bukmacherskich, jak na przykład STS, Toto (41% badanych przyznało, się do takiego działania 10 razy lub więcej). W przypadku pozostałych pytań obejmujących problematykę hazardu dowiadujemy się, że większość (88%) nie uczestniczyła w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych przez wysyłanie smsów, większość (91%) nie grała także na automatach w salonie gier, a żaden z respondentów nie grał także w żadną grę na pieniądze w internecie.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród uczniów – II etap edukacji

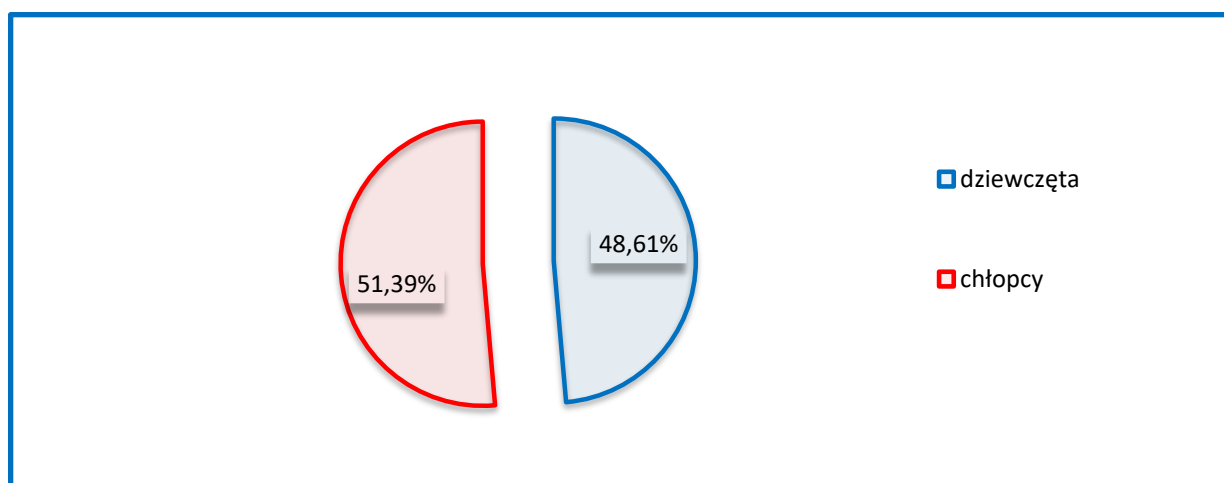
Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonej ankiety była analiza następujących problemów społecznych:

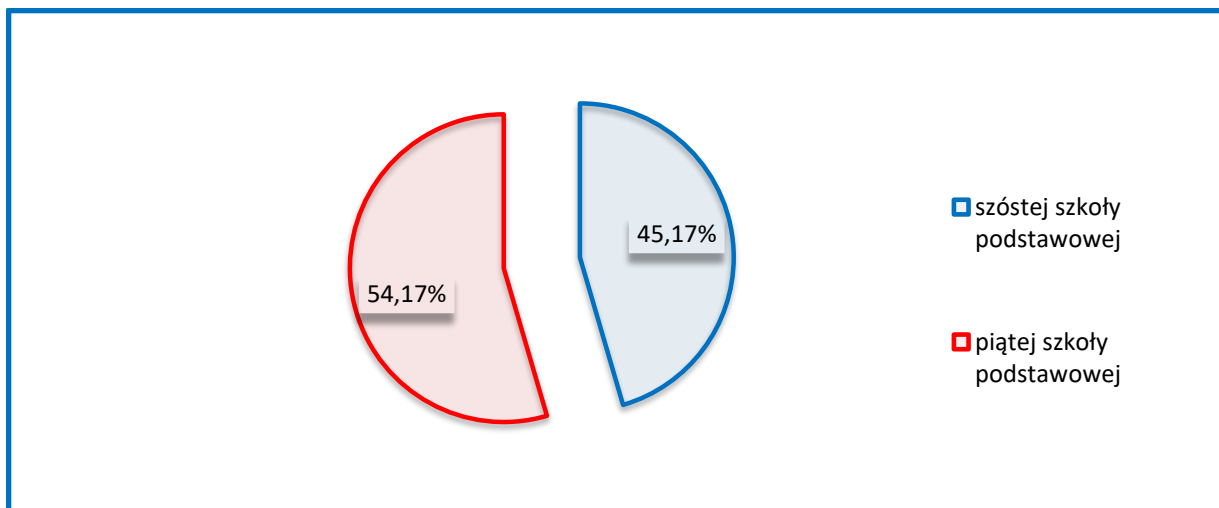
- 1) przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym;
- 2) używania przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych, w tym picie alkoholu, palenie papierosów;
- 3) używania komputera i zagrożenia cyberprzemocą.

Grupa badawcza

W badaniu wzięło udział 72 uczniów klas V i VI szkół podstawowych z terenu gminy Rogów. Wśród badanych było 37 chłopców i 35 dziewcząt.

Wykres 25. Podaj swoją płeć

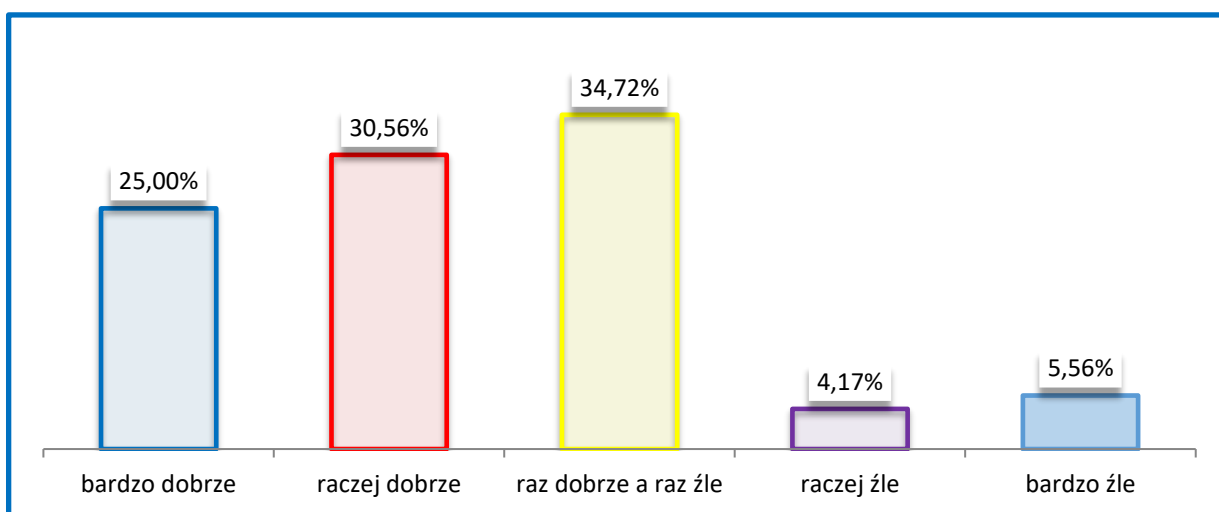

Wykres 26. Jesteś uczniem klasy?

Problem przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym

Analizując klimat, w którym funkcjonują uczniowie klas V i VI szkół podstawowych na terenie gminy Rogów dowiadujemy się, że ankietowani najczęściej w swojej szkole czują się raz dobrze, a raz źle. Odpowiedzi tej udzieliło 34,72% uczniów. Kolejno 25% bardzo dobrze ocenia swoje samopoczucie w szkole, a 30,56% raczej dobrze. 4,17% stanowią badani, którzy czują się w swojej szkole raczej źle, a 5,56% bardzo źle.

W przypadku analizy tego pytania z uwzględnieniem płci respondenta, dziewczęta (42,86%), najczęściej odpowiadały, że czują się w swojej szkole raczej dobrze, w przypadku chłopców, najwięcej deklaracji dotyczyło odpowiedzi „raz dobrze a raz źle”. Tę odpowiedź wskazało 37,84% ankietowanych.

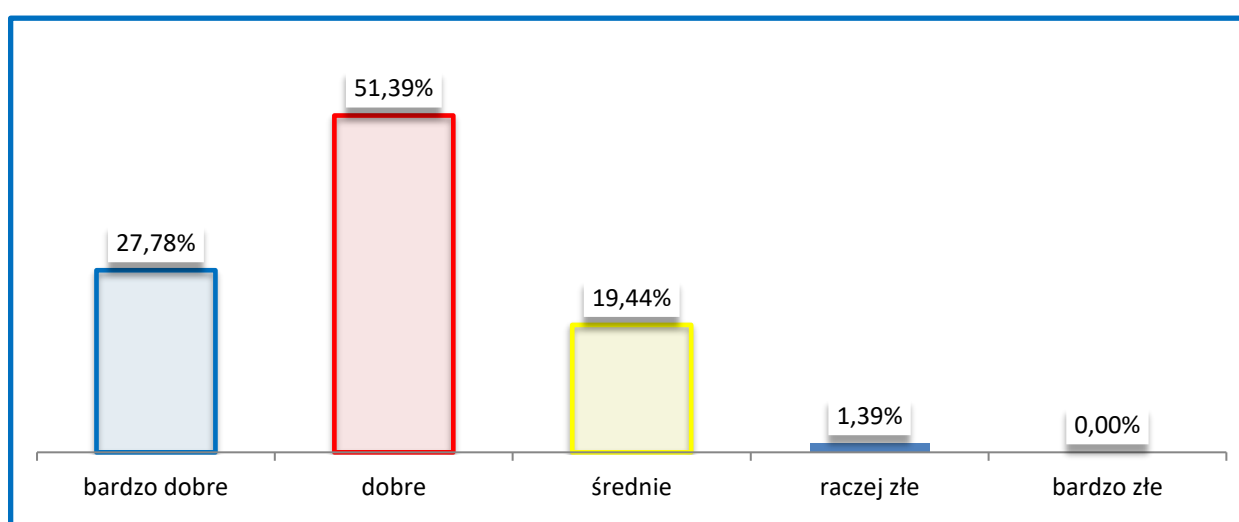

Wykres 27. Jak się czujesz w swojej szkole?

Zapytaliśmy także uczniów, czy zdarza im się wagarować. 16,67% uczniów przyznaje się do celowego opuszczania zajęć, a pozostałe 83,33% zaprzecza takiemu działaniu.

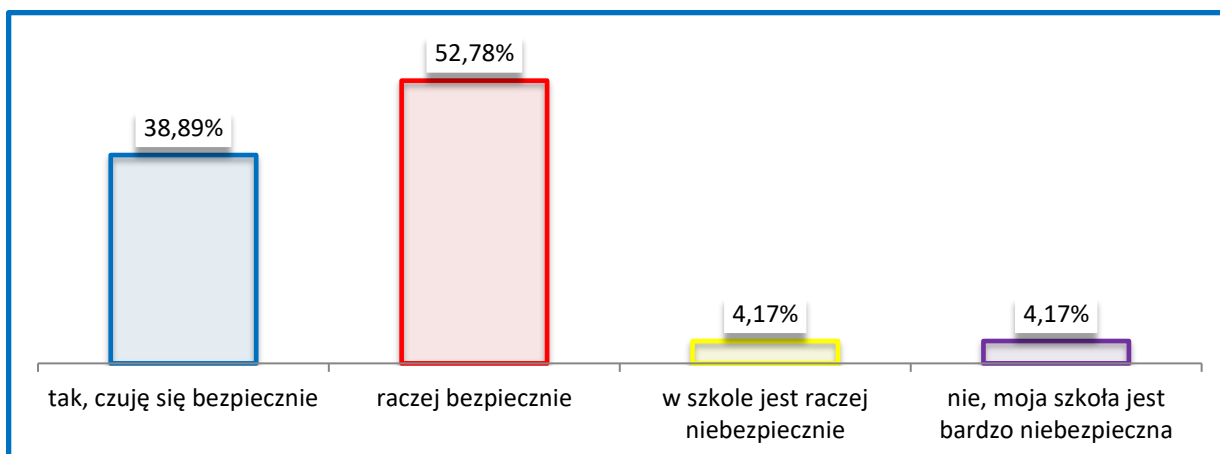
Co więcej, uczniowie najczęściej (51,39%) oceniają swoje zachowanie na lekcjach i na przerwach w szkole jako dobre. Kolejno jako bardzo dobre postrzega je 27,78% ankietowanych. Przeciętne noty wystawiło sobie 19,44% uczniów. Pozostałe 1,39% zadeklarowało, że jest ono raczej złe. Nikt z badanych nie ocenił swojego zachowania jako bardzo złego.

Uwzględniając płeć respondenta, zarówno dziewczęta (57,14%), jak i chłopcy (45,95%) najczęściej odpowiadali, że swoje zachowanie w szkole postrzegają jako dobre.

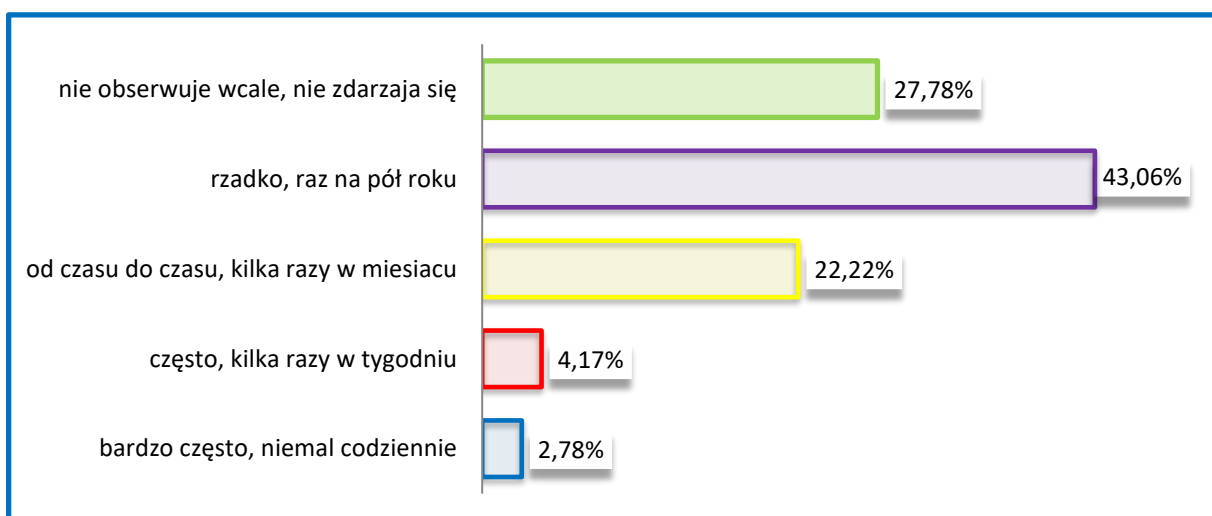
Wykres 28. Jak oceniasz swoje zachowanie w szkole?

Wysokie są noty uczniów w stosunku do poziomu bezpieczeństwa w szkole. Zdecydowana większość badanych deklaruje, iż jest to miejsce bezpiecznie. Jak wynika z analizy danych, 38,89% ankietowanych czuje się w szkole bezpiecznie, a kolejne 52,78% raczej bezpiecznie. Zaledwie 4,17% badanych postrzega szkołę jako miejsce raczej niebezpieczne i tyle samo procent deklaruje, że jest ona miejsce bardzo niebezpiecznym.

Wykres 29. Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?

Kolejno zapytaliśmy ankietowanych jak często obserwują zjawisko przemocy w szkole. 27,78% uczniów klas V i VI przyznaje, iż w szkole nie obserwuje wcale zjawiska przemocy. 43,06% ankietowanych twierdzi, że takie sytuacje mają miejsce rzadko, raz na pół roku. 22,22% jest świadkiem przemocy wobec innych uczniów kilka razy w miesiącu. 4,17% przyznaje, że zjawisko przemocy zdarza się często, kilka razy w tygodniu, a 2,78% ankietowanych deklaruje, że takie zjawisko obserwuje bardzo często, niemal codziennie.

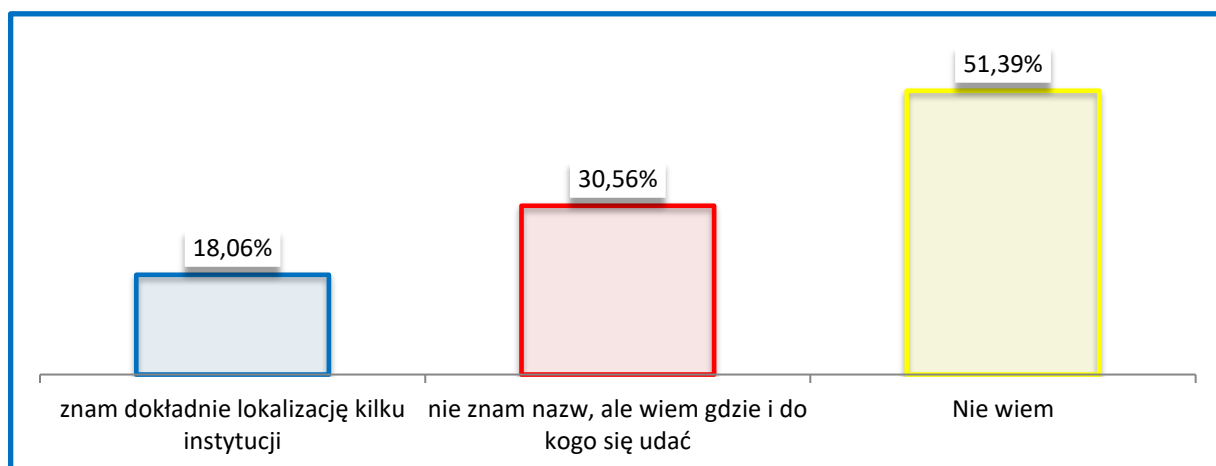
Wykres 30. Jak często obserwujesz zjawiska przemocy w szkole?

Poprosiliśmy także uczniów o odpowiedź czy uważają, że padli ofiarą jakiegoś rodzaju przemocy. Osobiście doświadczyło jej 26,39% uczniów (w tym 22,86% dziewcząt i 29,73% chłopców), natomiast 23,61% ankietowanych (w tym 20% dziewcząt i 27,03% chłopców) przyznaje, że są w szkole uczniowie, których się boi.

Bycie ofiarą przemocy, jak i świadomość obecności w szkole osób, których się boimy, wpływa na nasze codzienne funkcjonowanie. Często prowadzi do zamykania się w sobie,

wycofania, a nawet obwiniania, że to z nami jest coś nie tak, dlatego ktoś w stosunku do nas stosuje przemoc. Nauczyciele powinni kontrolować, aby zjawisko przemocy się zmniejszyło, ale też starać się rozmawiać o przemocy z uczniami, którzy jej doświadczają.

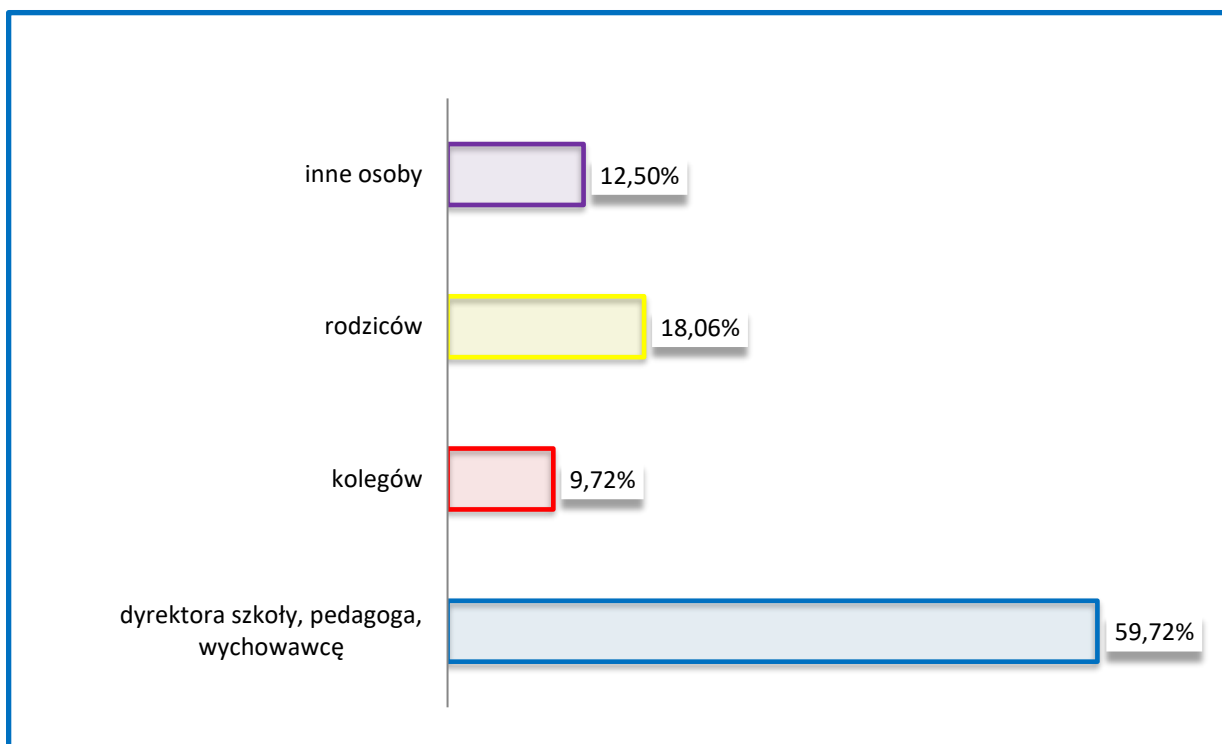
Na pytanie, czy w swoim środowisku badani uczniowie znają instytucje, które zajmują się pomocą osobom dotkniętym przemocą, 18,06% przyznało, że zna dokładną lokalizację kilku instytucji, które zajmują się niesieniem pomocy osobom pokrzywdzonym. 30,56% ankietowanych, zadeklarowało, że nie zna nazw takich instytucji, ale wie, gdzie i do kogo udać się po pomoc. Pozostałe 51,39% uczniów nie zna w swoim środowisku instytucji, które zajmują się niesieniem pomocy osobą dotkniętym przemocą. Brak takiej wiedzy deklaruje 62,86% dziewcząt oraz 40,54% chłopców.

Wykres 31. Czy wiesz, jakie instytucje w Twoim środowisku zajmują się pomocą osobom dotkniętym przemocą?

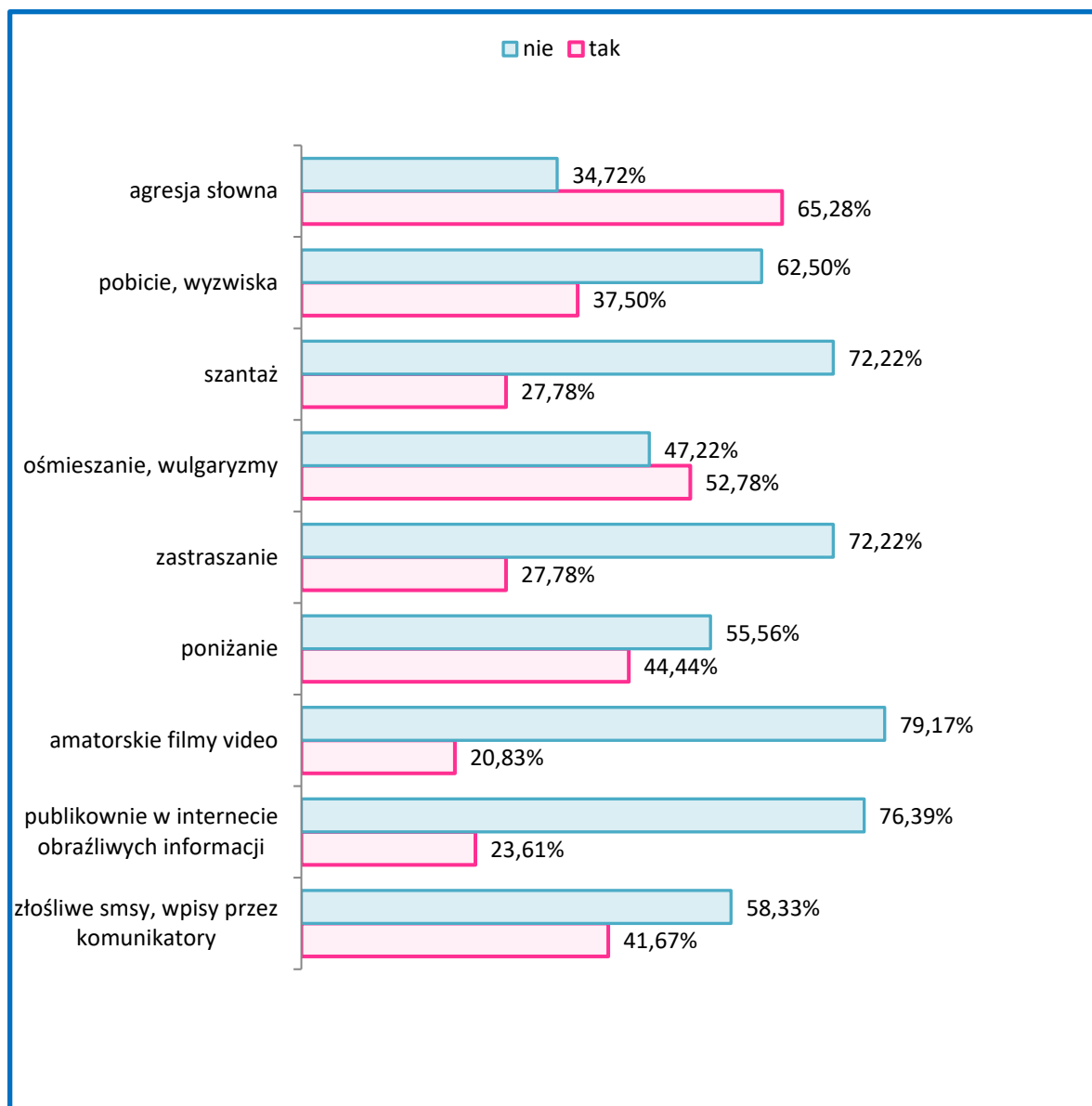
Na pytanie kogo przede wszystkim uczniowie powiadomią, jeśli będą świadkiem lub ofiarą przemocy 59,72% uczniów odpowiedziało, że wychowawcę, dyrektora szkoły lub pedagoga. 18,06% zawiadomi o takim fakcie rodziców. 9,27% uczniów w sytuacji zagrożenia przemocą szukałoby wsparcia wśród swoich kolegów, a 12,50% wskazało na inną osobę.

Wynik, jak wielu badanych wybierze dyrektora, wychowawcę czy pedagoga jako osobę, którą zawiadomi, jeśli będzie świadkiem lub ofiarą przemocy, jest niezmiernie pozytywny. Świadczy o tym, że uczniowie ufają swoim nauczycielom, dzięki temu w sytuacji zagrożenia grono pedagogiczne będzie mogło podpowiedzieć takiej osobie najlepszą ścieżkę rozwiązania problemu.

Wykres 32. Kogo zawiadomisz, jeżeli będziesz świadkiem lub ofiarą przemocy?

W kolejnym pytaniu poprosiliśmy uczniów o odpowiedź czy spotkali się z konkretnymi formami przemocy. 41,67% respondentów zna zjawiska przemocy takie jak: złośliwe smsy, wpisy przez komunikatory np. Gadu-Gadu, Skype i inne. Z publikowaniem w Internecie obraźliwych informacji zetknęło się 23,61% badanych uczniów, a z amatorskimi filmami video 20,83% ankietowanych. Z poniżaniem spotkało się 44,44% uczniów. 27,78% badanych zna zjawisko zastraszania, a 52,78% zetknęło się z ośmieszaniem i wulgaryzmami. 27,78% badanych respondentów spotkała się z próbami szantażu. Pobicia i wyzwiska są znane 37,50% respondentów, a 65,28% ankietowanych spotkało się z agresją słowną. Agresja słowna okazała się być formą przemocy znaną najczęściej zarówno dziewczętom (68,57%), jak i chłopcom (62,16%).

Wykres 33. Czy znasz przypadki stosowania którejs z wymienionych form przemocy?

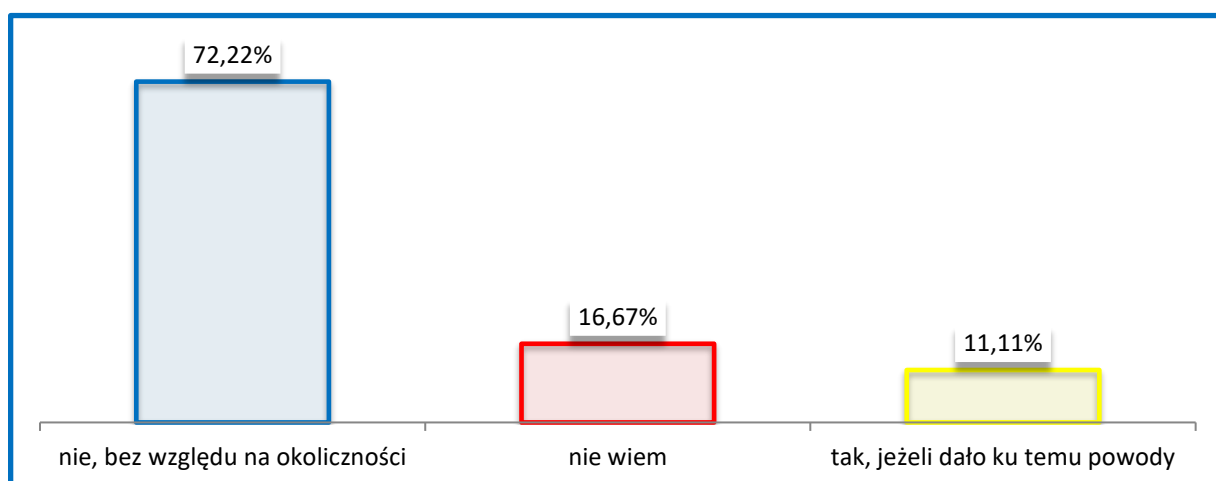
W związku z tym chcieliśmy także dowiedzieć się, czy w stosunku do uczniów miało miejsce któreś z zachowań wymienione w poprzednim pytaniu. 48,61% badanych przyznało, że takie zdarzenia miały miejsce. Do doświadczenia takiej przemocy przyznaje się 54,29% dziewcząt i 43,24% chłopców. Pozostali uczniowie – 51,39% odpowiedzieli, że w stosunku do nich takie zachowania nigdy się nie wydarzyły.

Co więcej, poprosiliśmy uczniów II etapu edukacji o odpowiedź czy poza terenem szkoły również spotykają się z aktami przemocy. Wśród ankietowanych 18,06% przyznało, że spotyka się z przejawami przemocy poza szkołą. Pozostałe 81,94% udzieliło odpowiedzi, że nie spotkało się nigdy z aktem przemocy poza szkołą. Występowanie przemocy poza murami

szkolnymi jest dużo częściej znane chłopcom, gdyż 29,73% przyznało, że spotyka się z przejawami przemocy poza szkołą, w przypadku dziewcząt było to 5,71%.

Chcieliśmy także dowiedzieć się, czy któryś z badanych uczniów brał czynny udział w akcie przemocy. Wśród respondentów znalazło się 18,06% badanych (w tym 11,43% dziewcząt i 24,32% chłopców), którzy przyznali się do stosowania przemocy. Pozostali uczniowie – 81,94% odpowiedzieli, że nigdy nie brali udziału w czynnym akcie przemocy.

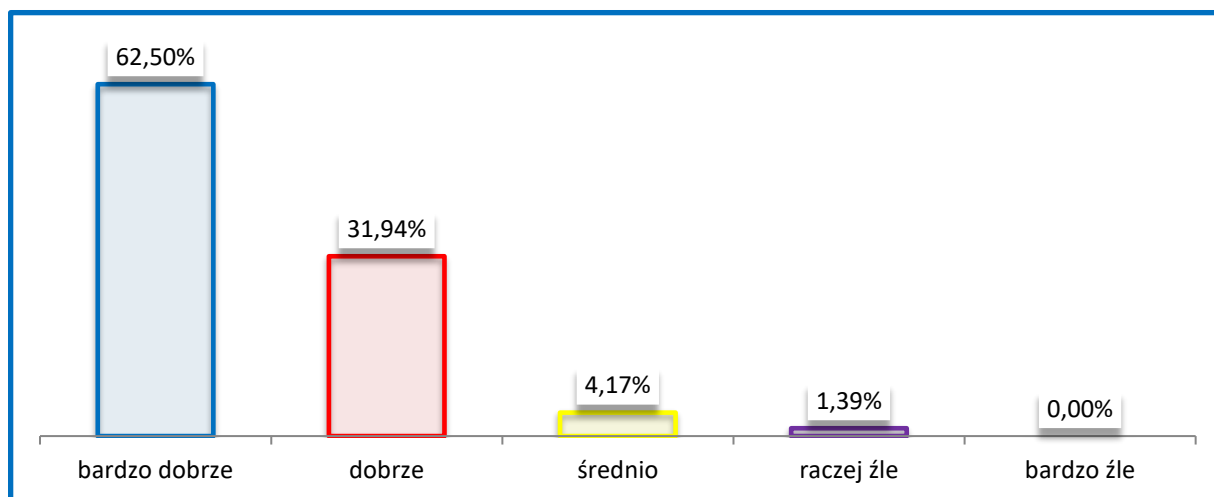
Ponadto w ankiecie pojawiły się pytania odnośnie oceny relacji i sposobów wychowywania rodziców w uznaniu badanych. Gdy zapytaliśmy badanych o to, czy rodzic ma prawo uderzyć swoje dziecko, 72,22% uczniów odpowiedziało, że rodzice nie mają prawa uderzyć swojego dziecka bez względu na okoliczności. W ocenie 11,11% mogą to zrobić, jeśli są ku temu powody. Pozostałe 16,67% uczniów nie wiedziało, jak odpowiedzieć na pytanie o prawo rodzica do uderzenia swojego dziecka.

Wykres 34. Czy uważasz, że rodzice mają prawo uderzyć swoje dziecko?

Co więcej, badani uczniowie oceniają w większości pozytywnie swoje relacje z rodzicami. W tym 62,50% ocenia je jako bardzo dobre, a 31,94% jako dobre. 4,17% ocenia je jako średnie, ale dwie 1,39% postrzega taką relację jako raczej złą.

Zarówno dziewczęta (68,57%), jak i chłopcy (56,76%) w odpowiedzi na to pytanie najczęściej swoje relacje z rodzicami oceniali jako bardzo dobre.

Wykres 35. Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?

Ponadto, pytając uczniów o to, czy mogą porozmawiać na temat swoich problemów z rodzicami, ponad połowa, bo 55,56% odpowiedziała, że ma pełne zaufanie do swoich najbliższych. Była to odpowiedź najczęściej wskazywana zarówno przez dziewczęta – 57,14%, jak i chłopców – 54,05%. Kolejno 36,11% była zadania, iż czasem coś powie rodzicom, ale nie zawsze. 8,33% stanowili ankietowani deklarujący, że raczej nie mówią o swoich problemach. Natomiast żaden z badanych nie odpowiedział, że nigdy nie mówi o swoich problemach rodzicom.

Następnie zapytaliśmy uczniów klas V i VI szkół podstawowych, czy w swoim domu czują się bezpiecznie. Wszyscy uczniowie odpowiedzieli twierdząco na to pytanie.

Powyższe zestawienie wyników dotyczące problemu agresji i przemocy w środowisku szkolnym i domowym pokazuje, iż badani uczniowie z klas V i VI szkół podstawowych w gminie Rogów w swojej szkole czują się najczęściej raz dobrze, a raz źle. Być może to nie do końca dobre samopoczucie przekłada się na celowe opuszczanie zajęć, do którego przyznało się ponad 16% badanych. Jednak pomimo takiego postrzegania szkoły, uczniowie zadeklarowali, że jest ona miejscem raczej bezpiecznym, w którym z reguły zachowują się dobrze.

Ponadto, w opinii ankietowanych zjawiska przemocy w szkole występują najczęściej rzadko, raz na pół roku. Jednak nieco ponad 26% przyznało, że doświadczyło przemocy, a blisko 24% zna w szkole uczniów, przed którymi odczuwa lęk. Oprócz tego, ponad 51%

badanych zasygnalizowało brak wiedzy na temat instytucji zajmujących się pomocą osobom dotkniętym przemocą.

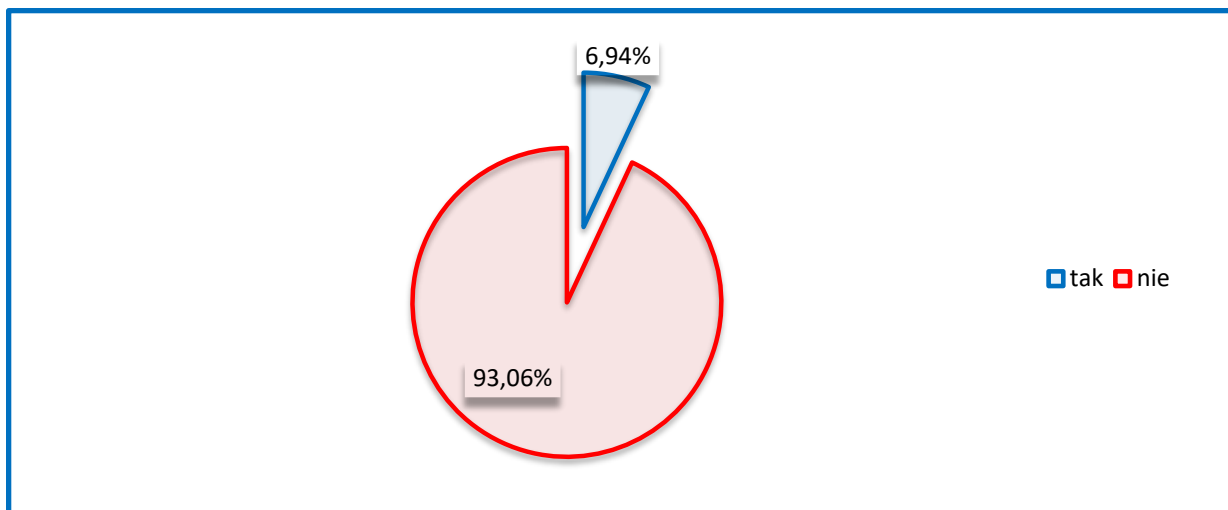
Co więcej, pytając uczniów o znajomość konkretnych form przemocy aż 65,28% odpowiedziało, że zna agresję słowną, 52,78% spotkało się z ośmieszaniem, a 44,44% z poniżaniem. Prócz tego, blisko 49% uczniów udzieliło odpowiedzi, że osobiście doświadczyło między innymi tych form przemocy. Ponadto 18,06% zadeklarowało, iż spotyka także przemoc poza murami szkolnymi oraz tyle samo procent przyznało, że uczestniczyło w czynnym akcie przemocy. Warto zaznaczyć, że byli to ponad dwukrotnie częściej chłopcy.

W przypadku danych dotyczących relacji z rodzicami, dowiedzieliśmy się, że ankietowani najczęściej postrzegają je jako bardzo dobre. Ponadto, uczniowie najczęściej dążą pełnym zaufaniem najbliższych, a dom to miejsce, gdzie wszyscy uczniowie czują się bezpiecznie.

Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi

Palenie papierosów

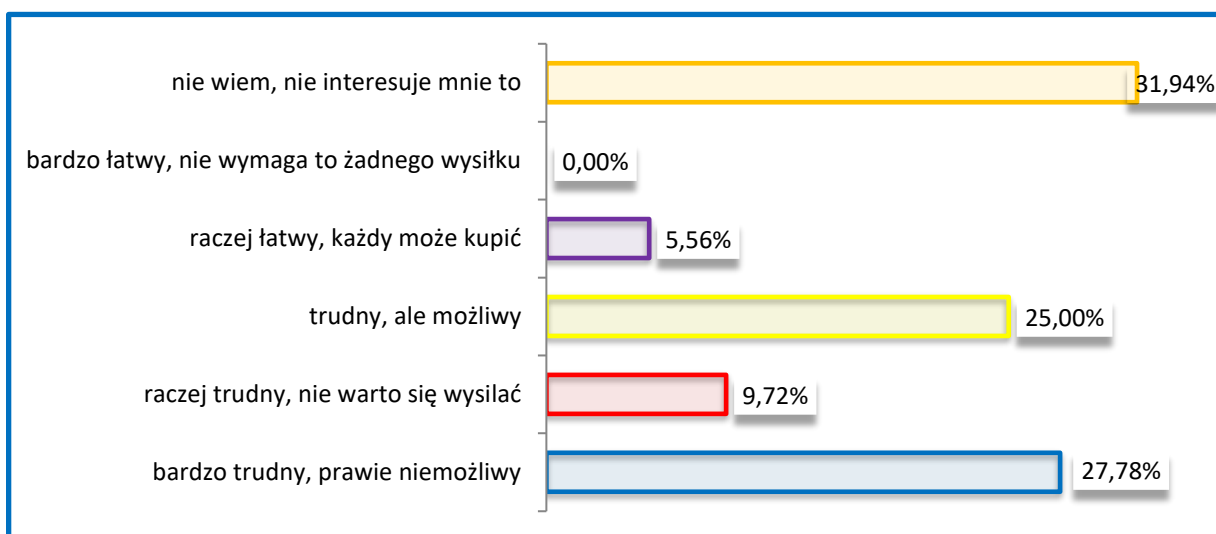
Kolejna część ankiety dotyczyła doświadczeń uczniów z wyrobami nikotynowymi. Zapytaliśmy uczniów czy mają już za sobą inicjację nikotynową. Wśród badanych z terenu gminy Rogów 6,94% ankietowanych przyznało się do zapalenia papierosa. Było to 2,86% dziewcząt oraz 10,81% chłopców. Pozostałe 93,06% uczniów odpowiedziało, że jeszcze nigdy nie zdarzyło im się go zapalić.

Wykres 36. Czy paliłaś/paliłeś kiedyś papierosa?

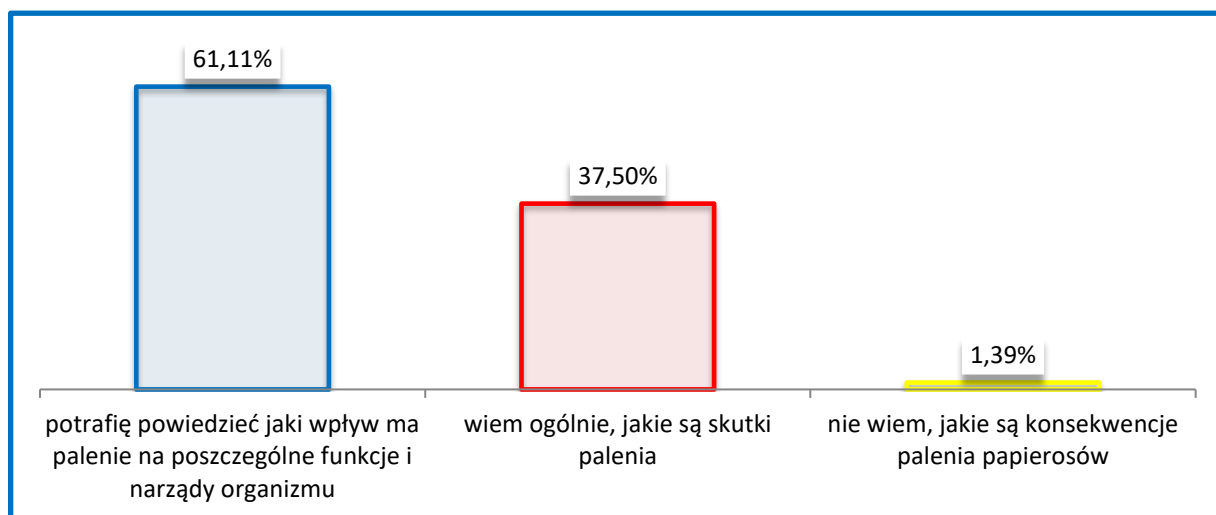
Zapytaliśmy także uczniów, czy w swoim środowisku znają osoby poniżej 18 roku życia, które sięgają po papierosa. 36,11% badanych przyznało, że zna takie osoby. Jak pokazały badania, takie znajomości są dużo częstsze w gronie chłopców, gdyż 45,95% przyznało się, że zna niepełnoletnie osoby palące, w gronie dziewcząt było to 25,71% ankietowanych. Pozostałe 63,89% badanych deklaruje, że nie ma takich znajomości.

W kolejnym pytaniu poprosiliśmy uczniów o odpowiedź, czy uważają papierosa za produkt trudno dostępny. Dowiedzieliśmy się, iż 5,56% badanych uważa, że zakup papierosów jest raczej łatwy i właściwie każdy może je kupić. Kolejno 25% uczniów twierdzi, że jest to trudne zadanie, ale jak się chce, to można. 9,72% uważa zakup papierosów za raczej trudny i niewarty wysiłku, a 27,78% odpowiada, że jest to zadanie bardzo trudne. Pozostałe 31,94% deklaruje, że nie wie jaka jest dostępność papierosów, ponieważ się tym nie interesuje.

Wykres 37. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do papierosów jest?

Ponadto uczniowie dość wysoko oceniają swoją wiedzę na temat zdrowotnych konsekwencji palenia. 37,50% uczniów zna ogólne skutki palenia, a 61,11% potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma palenie na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 1,39% badanych uczniów nie zna konsekwencji palenia papierosów.

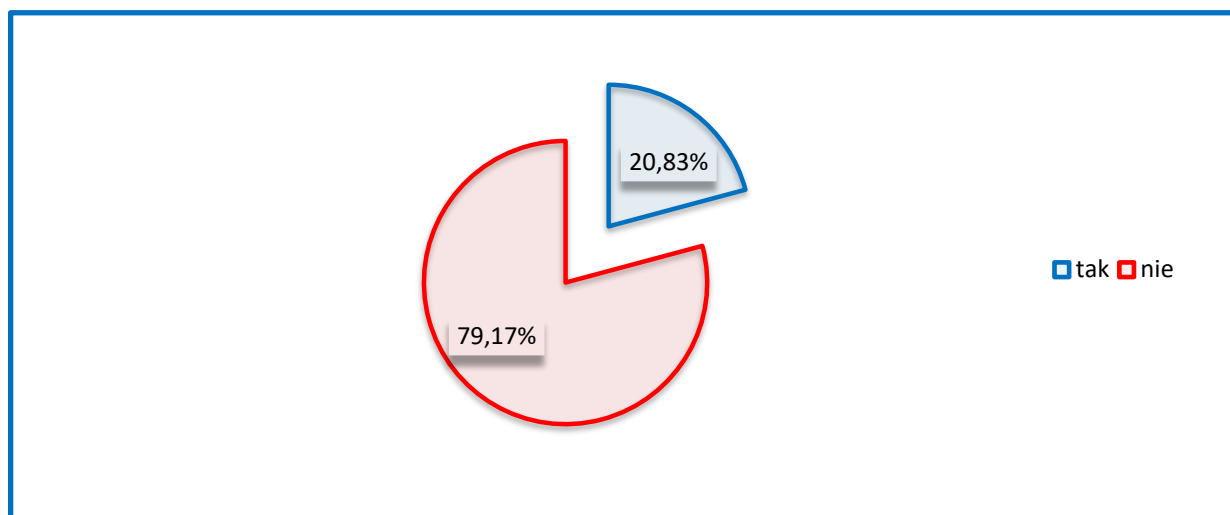

Wykres 38. Czy znasz konsekwencje zdrowotne palenia papierosów?

Powyższe dane uzyskane w podrozdziale poświęconemu paleniu papierosów pokazują, iż większość badanych uczniów z gminy Rogów nie miała styczności z wyrobami nikotynowymi. Jednak warto zaznaczyć, że blisko 7% przyznało się do palenia i byli to dużo częściej chłopcy. Ponadto, to właśnie oni liczniej zadeklarowali, że znają niepełnoletnie osoby palące. Takie deklaracje złożyło aż 45,95% badanych. Niestety, posiadanie takich znajomości może przekładać się na wcześniejsze rozpoczęcie palenia. Zatem dobrym wynikiem jest bardzo duża liczba deklaracji, świadcząca, że uczniowie znają ogólne (61,11%) lub szczegółowe (37,50%) konsekwencje zdrowotne palenia papierosów. Prócz tego, pytając badanych o dostępność do tych substancji, dowiedzieliśmy się, że są one najczęściej bardzo trudne do zdobycia.

Picie alkoholu

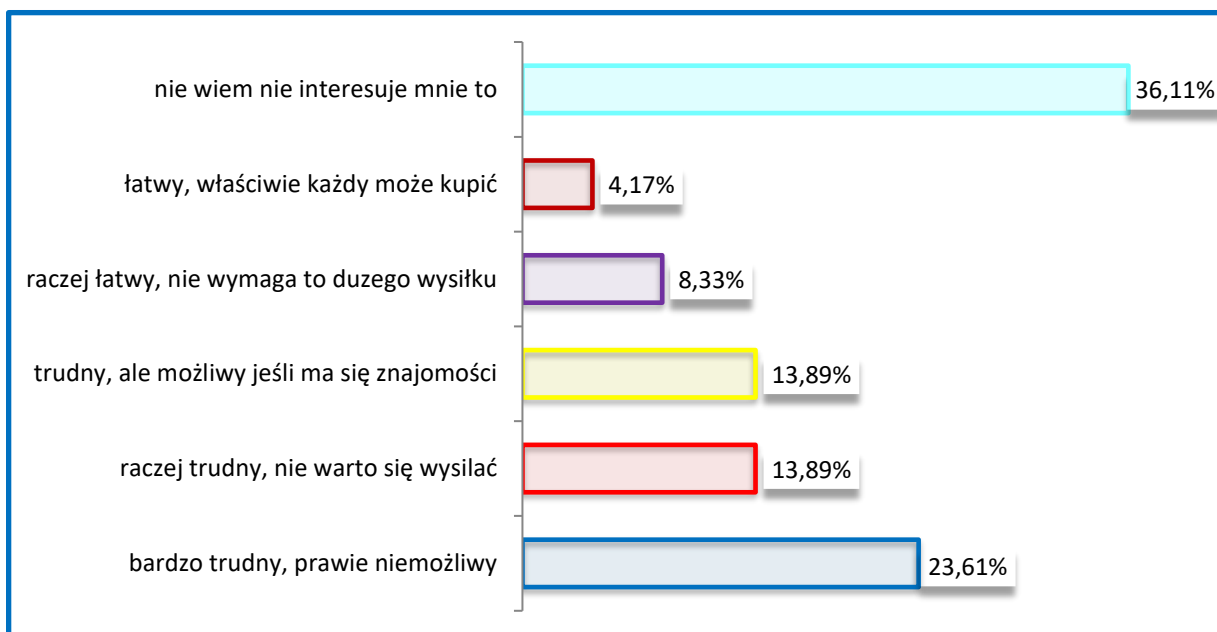
Wśród uczniów klas V i VI szkół podstawowych z terenu gminy Rogów pierwszy kontakt z alkoholem deklaruje 20,83% uczniów. Było to 20% dziewcząt oraz 21,62% chłopców. Pozostali badani –79,17% przyznają, że nie pili jeszcze alkoholu.

Wykres 39. Czy piłeś/piłaś kiedyś alkohol?

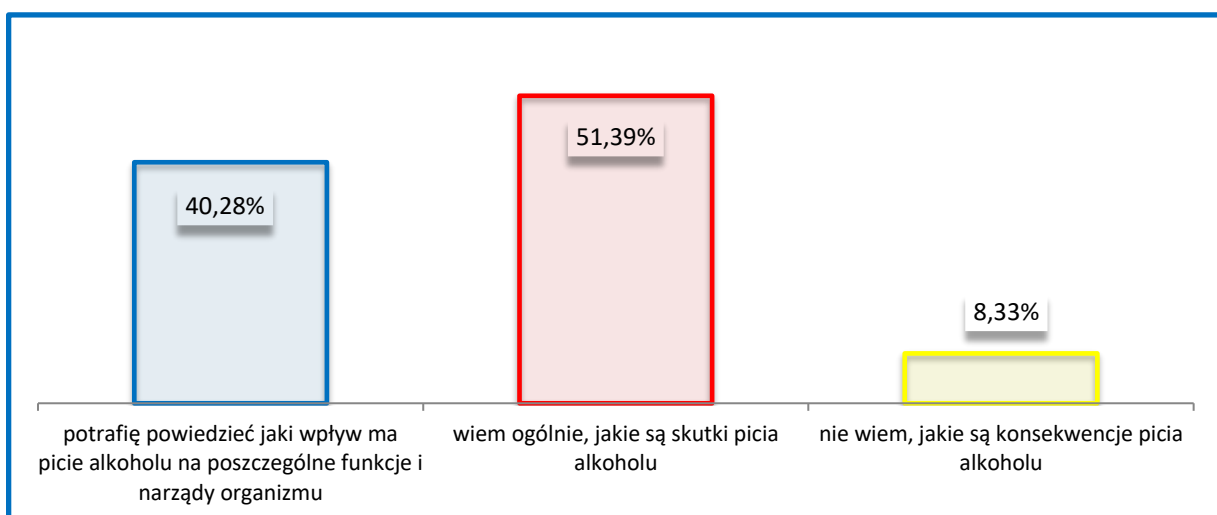
W kolejnym pytaniu chcieliśmy dowiedzieć się, czy biorący udział w badaniu uczniowie znają w swoim otoczeniu osoby poniżej 18 roku życia, które sięgają po alkohol. 37,50% badanych uczniów przyznała, że zna takie osoby. Było to 45,95% chłopców oraz 28,57% dziewcząt spośród wszystkich ankietowanych. Pozostałe 62,50% badanych deklaruje brak takich znajomości.

Ponadto, większość badanych uczniów klas V i VI szkół podstawowych uważa alkohol za towar trudno dostępny. 23,61% ankietowanych jest zdania, że kupno alkoholu jest bardzo trudne, wręcz niemożliwe. 13,89% twierdzi, że zakup alkoholu jest raczej trudny, dlatego nie warto nawet podejmować wysiłku. Tyle samo procent, bo 13,89% uważa, iż jest to trudne zadanie, ale prosząc odpowiednie osoby jest to osiągalne. 8,33% deklaruje, że zakup alkoholu jest raczej łatwy i nie wymaga dużego wysiłku i znajomości, a 4,17% badanych twierdzi, że właściwie każdy może swobodnie nabyć napoje alkoholowe. Pozostałe 36,11% odpowiedziało, że nie wie i się tym nie interesuje.

Wykres 40. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do alkoholu jest?

W badaniach nie zabrakło też pytania o znajomość konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu. 51,39% uczniów deklaruje, iż posiada ogólną wiedzę na temat skutków picia, a 40,28% twierdzi, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma picie na poszczególne funkcje organizmu. Niemniej jednak 8,33% przyznaje, że nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu.

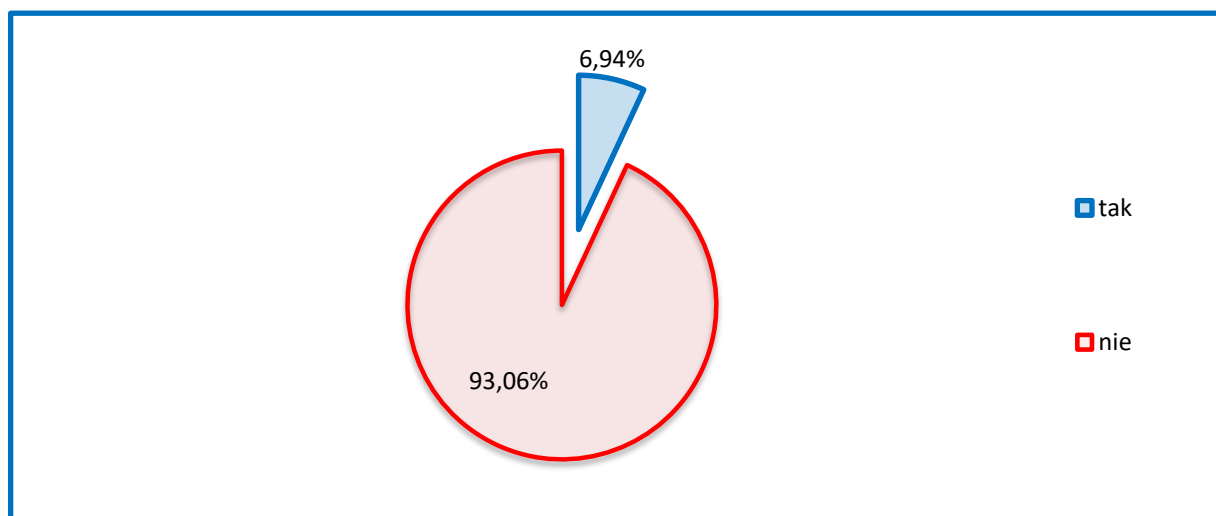

Wykres 41. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?

Powyższa analiza dotycząca podrozdziału na temat spożywania alkoholu pokazuje, iż blisko 21% ankietowanych deklaruje odbycie inicjacji alkoholowej. Prócz tego, ponad 37,50% przyznaje, że zna niepełnoletnich spożywających napoje procentowe, choć dostęp do alkoholu w opinii badanych najczęściej jest bardzo trudny, prawie niemożliwy. Co więcej, nieco ponad 91% ankietowanych przyznaje, że zna ogólne bądź szczegółowe skutki spożywania alkoholu.

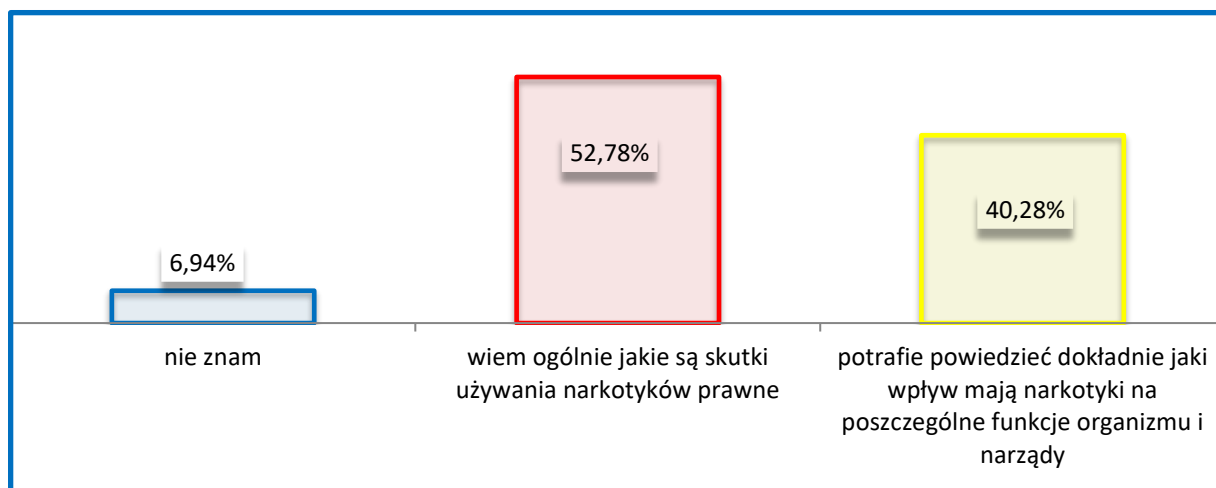
Uczniowie wobec problemu narkomanii

Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów klas V i VI szkoły podstawowej na temat problemu narkomanii wynika, że 6,94% (w tym 11,43% dziewcząt oraz 2,7% chłopców) zna w swoim środowisku osoby zażywające te substancje. Pozostałe 93,06% neguje posiadanie takich znajomości.

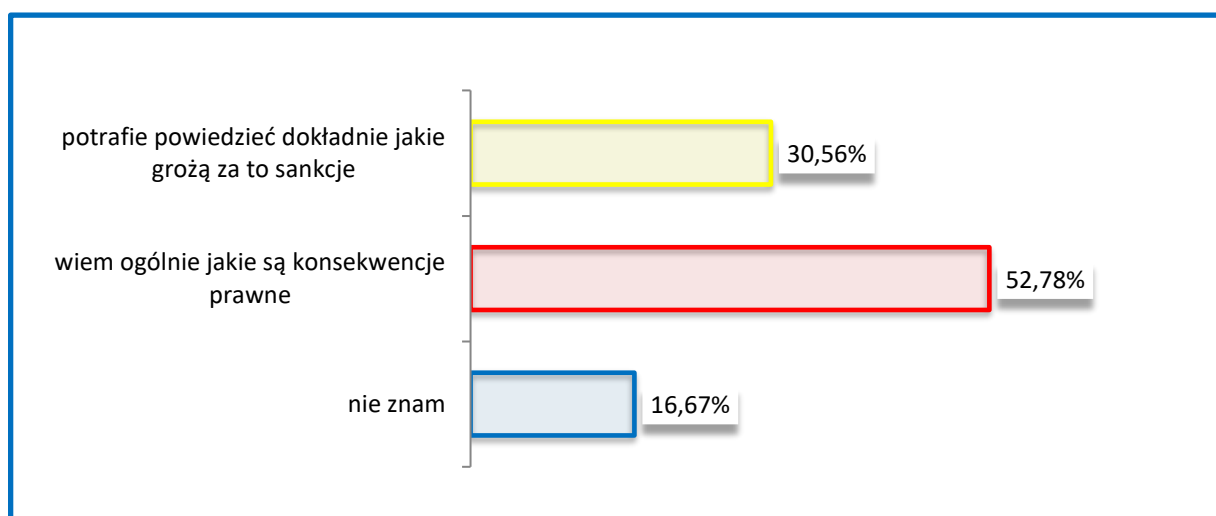

Wykres 42. Czy znasz osoby w swoim środowisku, które zażywają narkotyki?

Gdy pytaliśmy o konsekwencje zdrowotne stosowania narkotyków, 52,78% badanych uczniów przyznało, że wie ogólnie, jakie są skutki zdrowotne ich zażywania. 40,28% jest w stanie wskazać ich wpływ na poszczególne funkcje organizmu, a 6,94% tych konsekwencji nie zna. Ponadto 16,67% uczniów nie zna także prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. Kary te zna 52,78% badanych uczniów, a 30,56% potrafi powiedzieć dokładnie, jakie grożą za to sankcje.

Wykres 43. Czy znasz konsekwencje zdrowotne stosowania narkotyków?

Wykres 44. Czy znasz konsekwencje prawne posiadania narkotyków?

Powyższe dane dotyczące problemu narkomanii pokazują, iż większość uczniów z gminy Rogów nie zna w swoim środowisku osób zażywających narkotyki. Do posiadania takich znajomości przyznało się blisko 7% i warto zaznaczyć, że były to dużo częściej dziewczęta niż chłopcy.

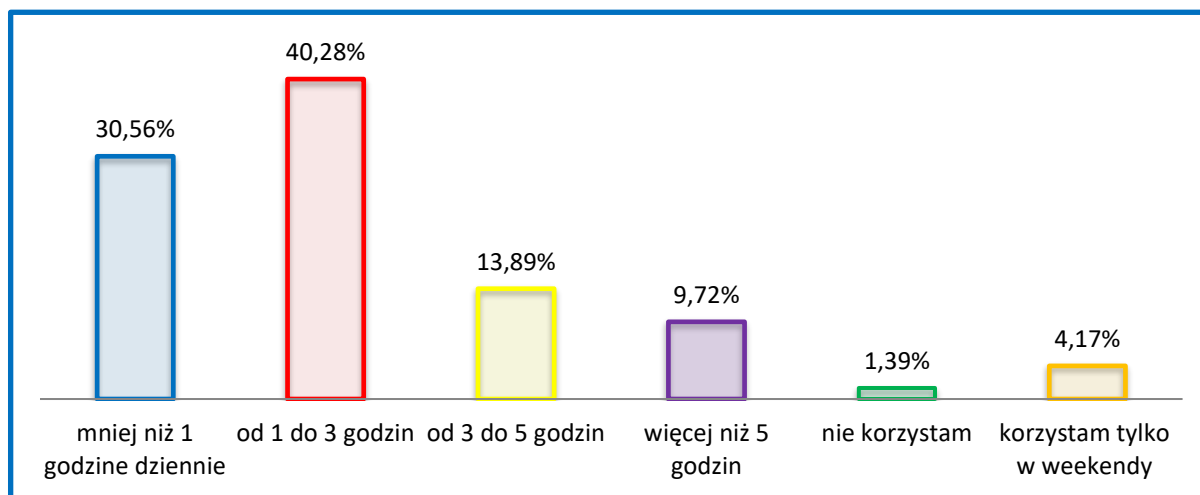
W przypadku danych dotyczących konsekwencji zdrowotnych stosowania tych używek, ponad 93% badanych twierdzi, że zna konsekwencje zdrowotne ich stosowania, a nieco ponad 83% konsekwencje prawne ich posiadania.

Uczniowie a inne zagrożenia

Komputer i Internet w życiu uczniów

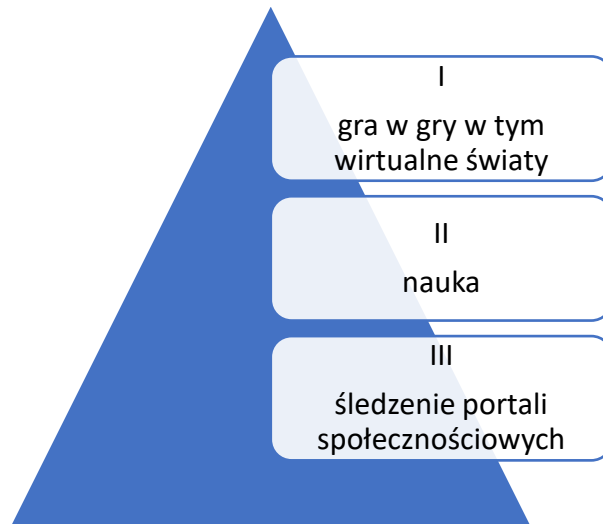
Wszyscy badani uczniowie z klas V i VI z terenu gminy Rogów posiadają swój komputer, telefon czy tablet. Zapytani o to, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na korzystanie z tych sprzętów elektronicznych, najczęściej odpowiadali, że jest to od 1 do 3 godzin na dobę. Odpowiedź tę wskazało 40,28% uczniów. 30,56% zadeklarowało, że jest to mniej niż 1 godzina na dobę, a 13,89% odpowiedziało, że jest to od 3 do 5 godzin. Więcej niż 5 godzin przed komputerem, telefonem czy tabletem w ciągu dnia spędza 9,72% uczniów, a 1,39% odpowiedziało, że nie korzysta z nich w ogóle. Pozostałe 4,17% zadeklarowało, że korzysta, ale tylko w weekendy.

Biorąc pod uwagę płeć respondenta, dziewczęta (37,14%) najczęściej wskazywały, iż korzystają z tego typu sprzętów przez mniej niż 1 godzinę na dobę, natomiast chłopcy (45,95%) najczęściej odpowiadali, że jest to czas od 1 do 3 godzin na dobę.

Wykres 45. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu?

Badani korzystając z komputera, telefonu czy tabletu najczęściej poświęcają czas na gry w wirtualne światy, kolejno na naukę oraz śledzenie portali społecznościowych, stron internetowych służących rozrywce.

Zapytani uczniowie o to, czy często zawierają nowe znajomości w Internecie najczęściej odpowiadali, że jest to raczej sytuacja okazjonalna (51,39%). Kolejno wśród młodszych badanych 40,28% deklaruje, że nigdy nie zawiera takich znajomości. Natomiast 8,33% odpowiedziało, że bardzo często zawiera takie znajomości. Badania pokazały, iż zawieranie znajomości w Internecie jest częstsze w gronie chłopców niż dziewcząt z terenu gminy Rogów.

Powyższe wyniki uzyskane w części badania dotyczącej używania komputera, tabletu czy telefonu przez uczniów z terenu gminy Rogów pokazują, iż uczniowie najczęściej korzystają z tych sprzętów od 1 do 3 godzin na dobę. Jednak w przypadku, kiedy uwzględnimy płeć ankietowanych zauważamy, iż czas ten jest krótszy w przypadku dziewcząt. Jak deklarują badani, wykorzystują go wtedy najczęściej do gry, w tym wirtualne światy.

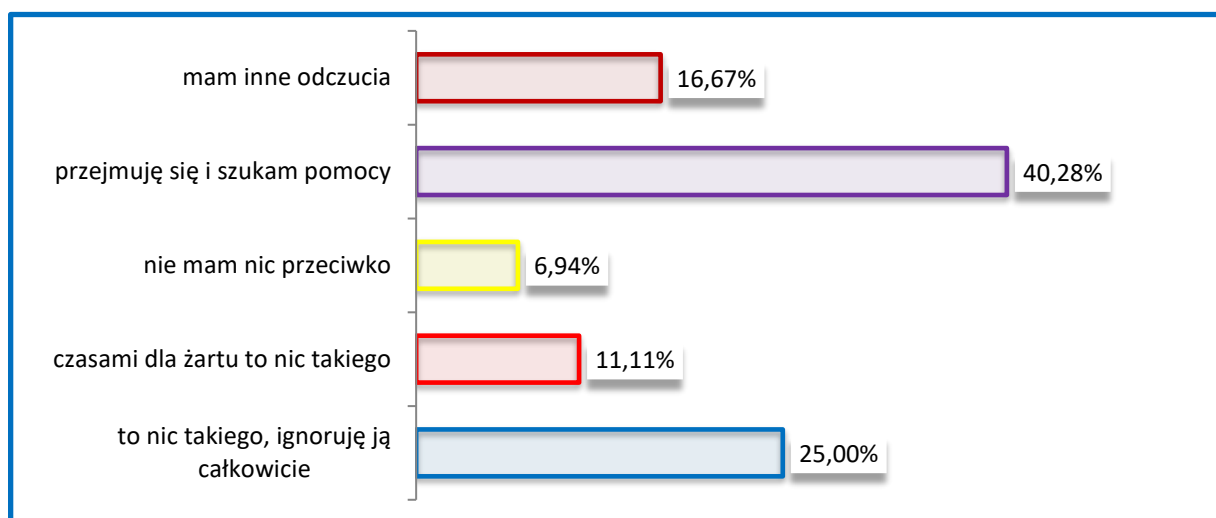
Niepokoi wynik, iż ponad połowa ankietowanych przyznaje, że okazjonalne zawieranie nowe znajomości w Internecie, a jak wiadomo młode osoby często są bardzo łatwowierne i niestety zawieranie takich znajomości może mieć tragiczne konsekwencje.

Uczniowie a problem zjawiska cyberprzemocy

W badaniu nie zabrakło pytań na temat coraz częściej obecnego zjawiska w szkołach jakim jest cyberprzemoc. 90,28% uczniów, zadeklarowało, że wie, czym jest to zjawisko. Następne pytanie pokazało, że 40,28% uczniów przejmuje się i stara się szukać pomocy wobec

aktów cyberprzemocy. 25% ignoruje cyberprzemoc i uważa, że to nic takiego. Kolejne 11,11% jest zdania, że czasami dla żartu to nic takiego, natomiast 6,94% nie ma nic przeciwko zjawisku cyberprzemocy. 16,67% uczniów ma inne odczucia.

Uwzględniając płeć respondenta najczęściej wybieraną odpowiedzią przez dziewczęta (51,43%), była ta, świadcząca o tym, że przejmują się tym zjawiskiem i szukają pomocy. Natomiast chłopcy równie często (29,73%) odpowiadali, że przejmują się tym zjawiskiem, co je całkowicie ignorują.

Wykres 46. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?

Gdy zapytaliśmy uczniów, czy wbrew ich woli wykonano im film lub zrobiono zdjęcie, 29,17% (w tym 34,29% dziewcząt oraz 24,32% chłopców) twierdzi, że taka sytuacja miała miejsce. 44,44% jest zdania, że nigdy nie miało takiego problemu, a 26,39% nie przypomina sobie takiej sytuacji.

Zapytaliśmy także uczniów, czy znają jakieś organizacje lub serwisy internetowe, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą. 61,11% uczniów potrafi wskazać choć jedną instytucję lub organizację, która zajmuje się taką pomocą. Pozostali badani – 38,89% nie zna ani jednej takiej organizacji.

Nauczyciele i rodzice powinni więcej rozmawiać z dziećmi o tym zjawisku. Gdyż jest ono coraz bardziej popularnym, a wiedza na temat tego, gdzie się udać, żeby nam ktoś pomógł jest niezbędną, a jak pokazują badania wielu uczniów jej nie posiada.

Zebrane dane w podrozdziale dotyczącym cyberprzemocy pokazują, iż badani w większości wiedzą, czym jest to zjawisko. Najczęstszą reakcją uczniów na jego występowanie jest szukanie pomocy. Jednak należy dodać, iż w przypadku, gdy pod uwagę weźmiemy płeć respondentów, chłopcy równie często je ignorują.

Co więcej, ponad 29% badanych przyznaje, że ktoś bez ich zgody zrobił im zdjęcie czy nakręcił film, dlatego wynik, iż 38,89% uczniów nie zna instytucji czy organizacji pomagających w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą jest bardzo niepokojący.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród uczniów - III etap edukacji

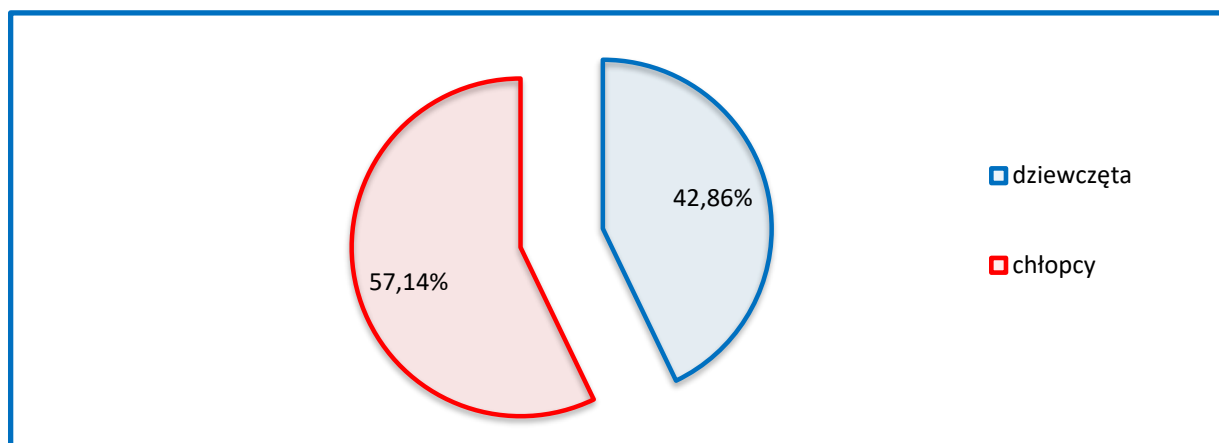
Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonej ankiety była analiza następujących problemów społecznych:

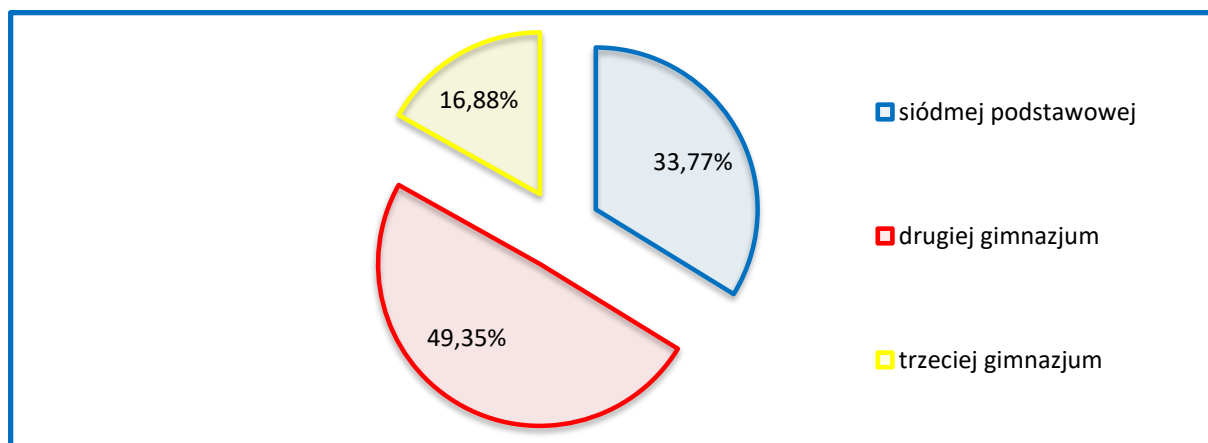
- 1) problemów przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym;
- 2) używania przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych, w tym picia alkoholu, palenia papierosów oraz używania narkotyków i dopalaczy;
- 3) używania komputera i zagrożenia cyberprzemocą.

Grupa badawcza

Badania wśród uczniów prowadzone były za pomocą anonimowej ankiety internetowej. W badaniu wzięło udział 77 uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy Rogów. Wśród badanych było 44 chłopców i 33 dziewcząt.

Wykres 47. Podaj swoją płeć

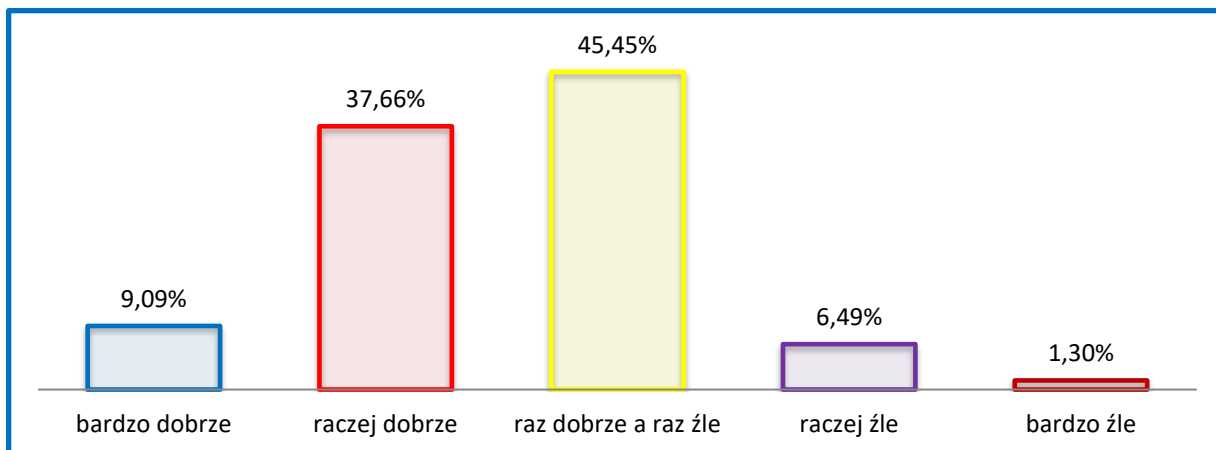
Wykres 48. Jesteś uczniem klasy?

Problem przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym

„Szkoła jest jednym ze źródeł przemocy i równocześnie znaczącym środowiskiem w życiu dziecka. Przez swoje intencjonalne oddziaływanie nie tylko stymuluje intelektualny rozwój ucznia, ale także wspiera kształcenie cech jego osobowości. Bardzo ważną rolę w tym procesie odgrywa klimat oraz relacje interpersonalne dziecka zarówno z nauczycielami jak i z uczniami. Jest to równocześnie obszar, na którym młody człowiek styka się z przemocą i tę przemoc odczuwa”¹².

W naszym narzędziu badawczym skierowanym do uczniów zapytaliśmy o to, jak badani czują się w swojej szkole. 9,09% uczniów bardzo dobrze ocenia swoje samopoczucie w szkole, a 37,66% raczej dobrze. Istnieje jednak spora grupa uczniów, którzy nie zawsze dobrze czują się w szkole, do której uczęszczają. 45,45% uczniów przyznaje, że w szkole czuje się raz dobrze, a raz źle. Wśród uczniów znalazło się 6,49% badanych, którzy zadeklarowali, iż czują się w szkole raczej źle, a 1,30% bardzo źle. Zarówno dziewczęta (45,45%), jak i chłopcy (45,45%) najczęściej odpowiadali, że w swojej szkole czują się raz dobrze, a raz źle.

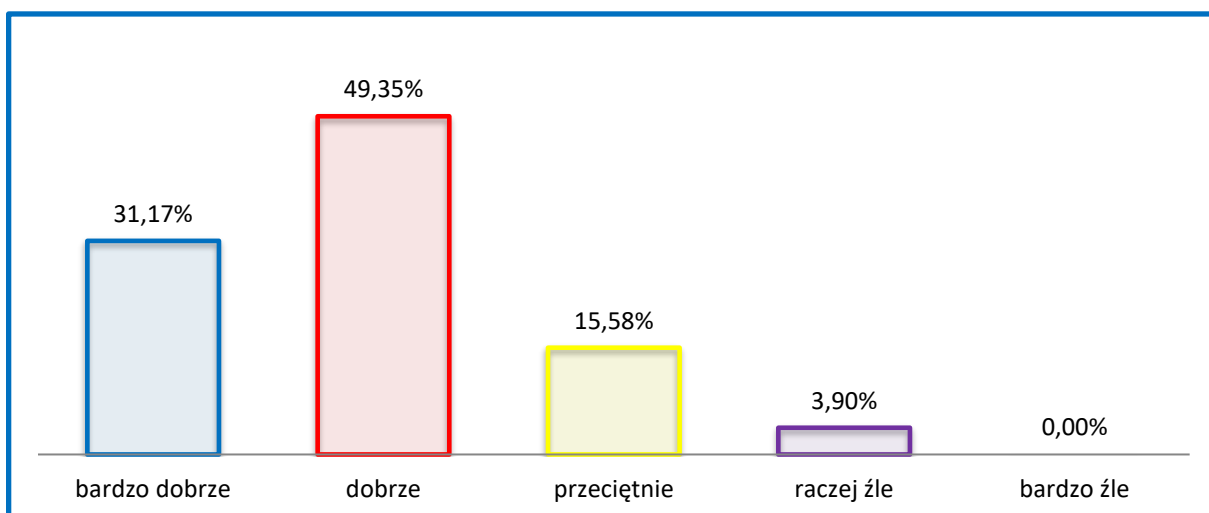
¹² Tracz-Dral J., *Agresja i przemoc w szkołach*, dostęp online: http://www.senat.gov.pl/gfx/senat/pl/senatopracowania/34/plik/ot-613_2.pdf

Wykres 49. Jak oceniasz swoje samopoczucie w szkole?

Zapytaliśmy także uczniów, czy zdarza im się wagarować. 24,68% (w tym 9,09% dziewcząt oraz 36,36% chłopców) przyznało, że w ciągu ostatnich miesięcy zdążyło im się wagarować. Pozostałe 75,32% było przeciwnego zdania.

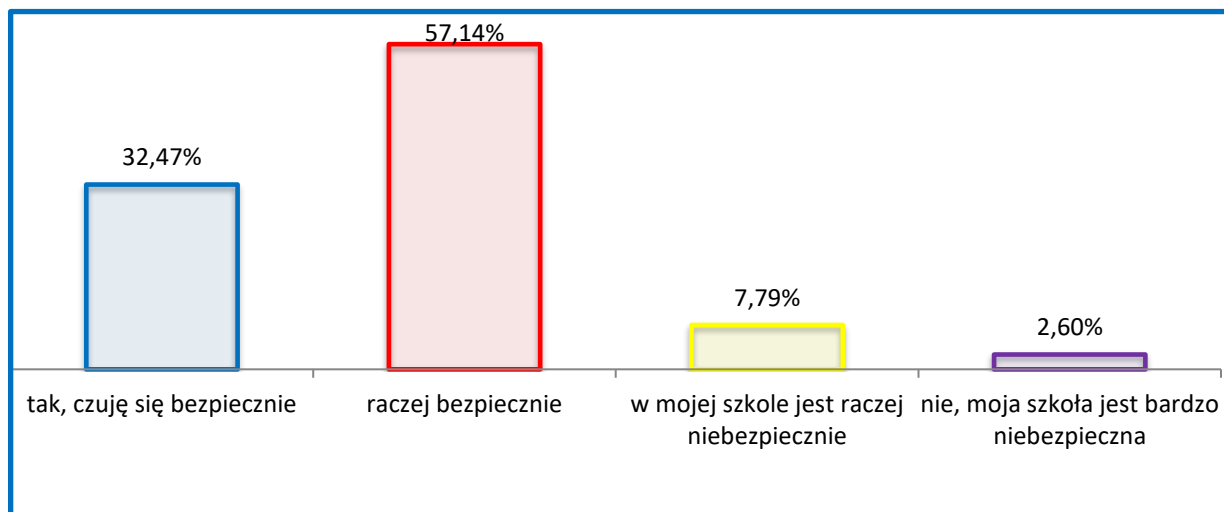
Sami uczniowie dobrze też oceniają swoje zachowanie na lekcjach i na przerwach w szkole. Swoje zachowanie w szkole jako bardzo dobre, ocenia 31,17% ankietowanych. Do dobrego zachowania przyznaje się 49,35% uczniów. Przeciętne noty wystawiło sobie 15,58% uczniów, a 3,90% jest zdania, że to zachowanie jest raczej złe. Żaden z badanych nie odpowiedział, że jego zachowanie w szkole jest bardzo złe. Zarówno dziewczęta, jak i chłopcy najczęściej oceniali swoje zachowanie jako dobre. Odpowiedź tę wybrało 48,48% dziewcząt oraz 50% chłopców.

Wykres 50. Jak oceniasz swoje zachowanie w szkole?

Wysokie są również noty uczniów w stosunku do poziomu bezpieczeństwa w szkole. Zdecydowana większość badanych deklaruje, iż w szkole czuje się bezpiecznie. Jak wynika

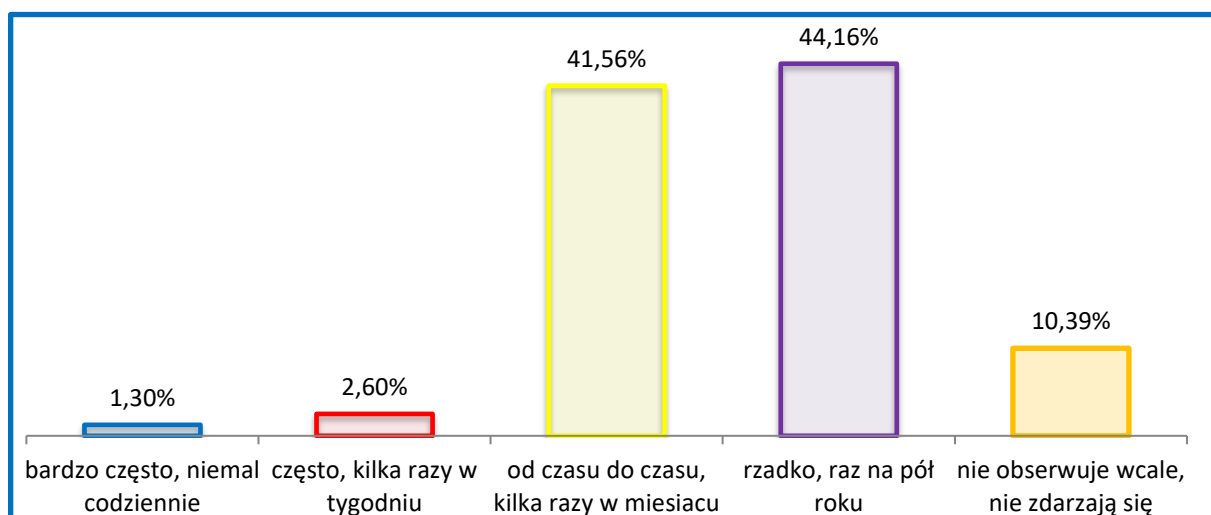
z analizy danych, 32,47% uczniów czuje się w szkole bezpiecznie, a kolejne 57,14% raczej bezpiecznie. 7,79% ankietowanych zadeklarowało, iż szkoła w ich opinii to raczej niebezpieczne miejsce, a 2,60%, że wręcz bardzo niebezpieczne.

Wykres 51. Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?

Pomimo, że uczniowie wysoko oceniają swoje poczucie bezpieczeństwa w szkole, to jednak zdarza im się obserwować w szkole zjawiska przemocy rówieśniczej. Należy jednak zaznaczyć, że mają one najczęściej charakter incydentalny, występują rzadko.

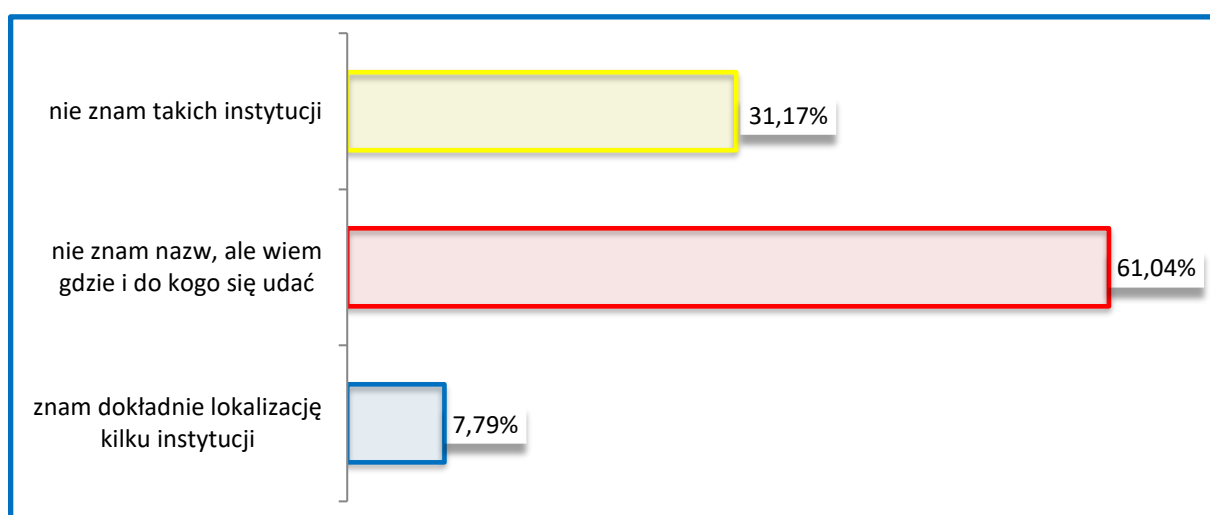
10,39% młodych ludzi przyznaje, iż w szkole nie obserwuje wcale zjawisk przemocy. 44,16% ankietowanych twierdzi, że takie sytuacje mają miejsce rzadko, raz na pół roku. 41,56% jest świadkiem przemocy wobec innych uczniów kilka razy w miesiącu. 2,60% badanych obserwuje takie zjawisko kilka razy w tygodniu, a 1,30% twierdzi, że obserwuje zjawiska przemocy bardzo często, niemal codziennie.

Wykres 52. Jak często obserwujesz zjawisko przemocy w szkole?

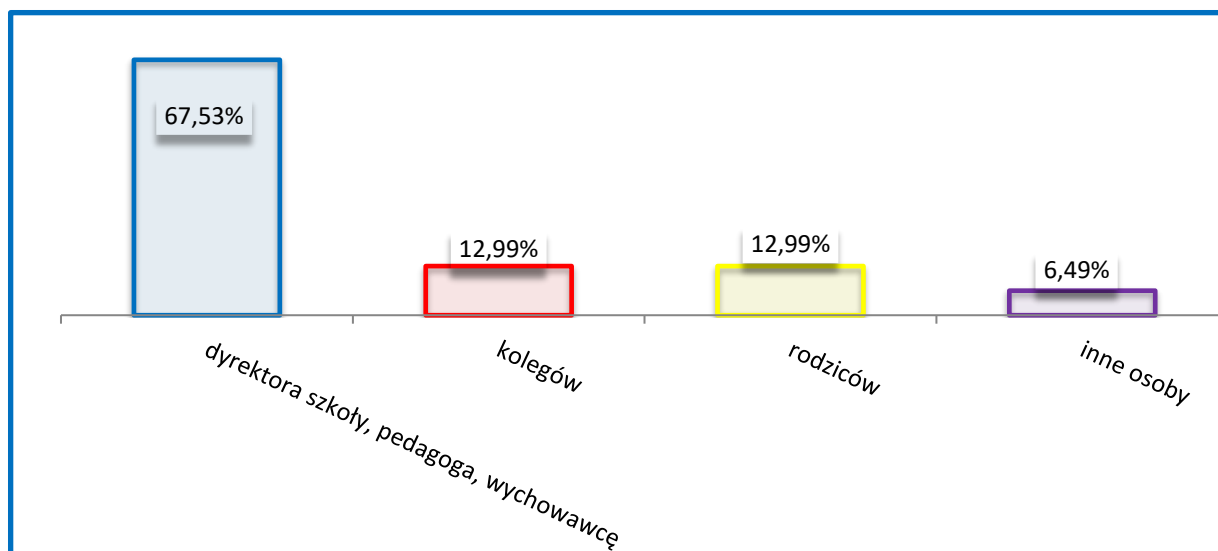
Z deklaracji respondentów dowiadujemy się, iż osobiście doświadczyło przemocy 24,68% uczniów (w tym 27,27% dziewcząt i 22,73% chłopców), natomiast 15,58% (w tym 18,18% dziewcząt i 13,64% chłopców) przyznaje, że są w szkole uczniowie, których się boi.

Zapytaliśmy także badanych o instytucje, które zajmują się pomocą osobom dotkniętym przemocą. 7,79% ankietowanych przyznało, że zna dokładną lokalizację kilku instytucji, które zajmują się niesieniem pomocy osobom pokrzywdzonym. 61,04% badanych, przyznało, że nie zna nazw takich instytucji, ale wie, gdzie i do kogo udać się po pomoc. 31,17% stanowią uczniowie, którzy nie znają w swoim środowisku instytucji, które zajmują się niesieniem pomocy osobom dotkniętym przemocą. Brak takiej wiedzy zadeklarowało 27,27% dziewcząt oraz 34,09% chłopców.

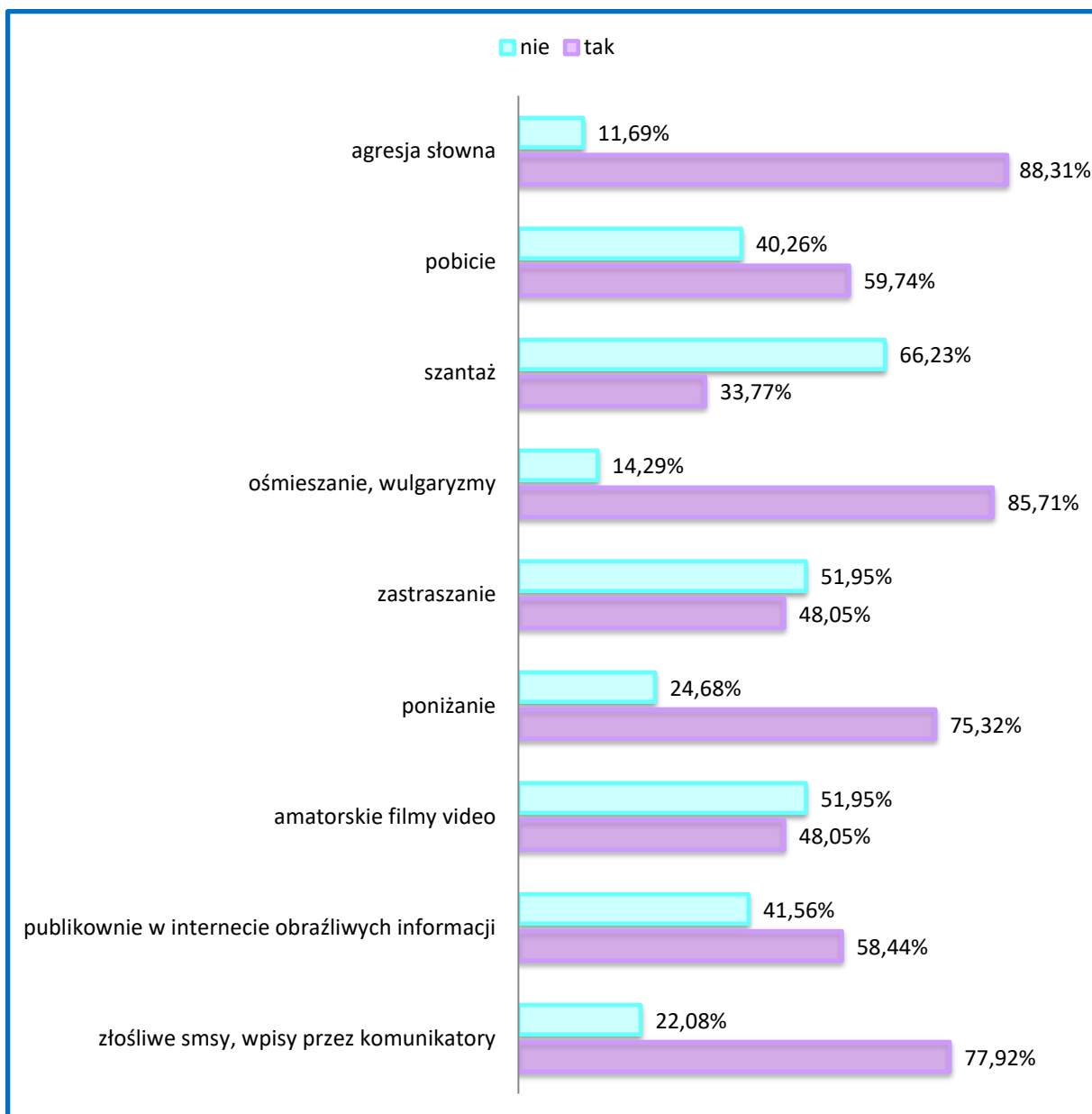
Wykres 53. Czy wiesz, jakie instytucje w Twoim środowisku zajmują się pomocą osobom dotkniętym przemocą?

Na pytanie kogo przede wszystkim uczniowie powiadomią, jeśli będą świadkiem lub ofiarą przemocy, 67,53% uczniów odpowiedziało, że wychowawcę, dyrektora szkoły lub pedagoga. 12,99% zawiadomi o takim fakcie rodziców i tyle samo procent uczniów w sytuacji zagrożenia przemocą szukałoby wsparcia wśród swoich kolegów. Pozostałe 6,499 wskazało na inne osoby.

Wykres 54. Kogo zawiadomisz, jeżeli będziesz świadkiem lub ofiarą przemocy?

W kolejnym pytaniu poprosiliśmy uczniów o odpowiedź, czy spotkali się z konkretnymi formami przemocy. Jak widać, na podstawie odpowiedzi udzielanych przez respondentów badani uczniowie znają różne formy przemocy. 77,92% respondentów zna zjawiska przemocy takie jak: złośliwe smsy, wpisy przez komunikatory, np. Skype, twitter itp. Z publikowaniem w Internecie obraźliwych informacji zetknęło się 58,44% badanych uczniów, a z amatorskimi filmami video 48,05%. 75,32% respondentów spotkała się z poniżaniem. 48,05% badanych zna zjawisko zastraszania, a 85,71% zetknęło się z ośmieszaniem i wulgaryzmami. 33,77% respondentów spotkało się z próbami szantażu. Pobicia są znane 59,74% respondentów. Z agresją słowną spotkało się 88,31% ankietowanych, była to najczęściej wskazywana forma przemocy znana zarówno dziewczętom (90,91%), jak i chłopcom (86,36%).

Wykres 55. Czy znasz przypadki stosowania którejś z wymienionych form przemocy?

W związku z tym chcieliśmy także dowiedzieć się czy w stosunku do uczniów miało miejsce któreś z zachowań wymienione w poprzednim pytaniu. 40,26% ankietowanych przyznało, że takie zdarzenia miały miejsce. Pozostali badani – 59,74% odpowiedzieli, że w stosunku do nich takie zachowanie nigdy się nie wydarzyło. Biorąc pod uwagę płeć respondenta, 48,48% dziewcząt odpowiedziało, że w stosunku do nich miało miejsce takie zjawisko przemocy, w przypadku chłopców było to 34,09%.

Co więcej, poprosiliśmy uczniów o odpowiedź, czy poza terenem szkoły również spotykają się z aktami przemocy. Wśród ankietowanych 48,05% (w tym 36,36% dziewcząt oraz

56,82% chłopców) przyznało, że spotyka się z przejawami przemocy poza szkołą. 51,95% udzieliło odpowiedzi, że nie spotkało się nigdy z aktem przemocy poza szkołą.

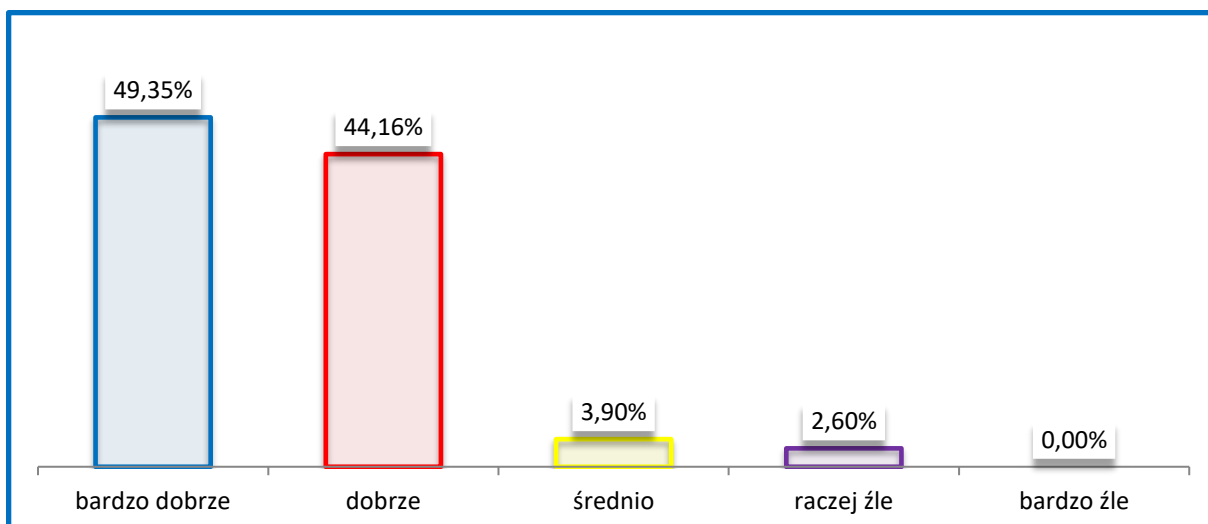
Chcieliśmy także dowiedzieć się czy któryś z badanych uczniów brał czynny udział w akcie przemocy. Wśród respondentów znalazło się grupa – 31,17% (w tym 15,15% dziewcząt oraz 43,18% chłopców), która przyznała się do stosowania przemocy. Pozostali uczniowie – 68,83% odpowiedzieli, że nigdy nie brali udziału w czynnym akcie przemocy.

Czy poza terenem szkoły spotykasz się z aktami przemocy?	Tak	Nie
	48,05%	51,95%
Czy uczestniczyłeś w czynnym akcie przemocy?	Tak	Nie
	31,17%	68,83%

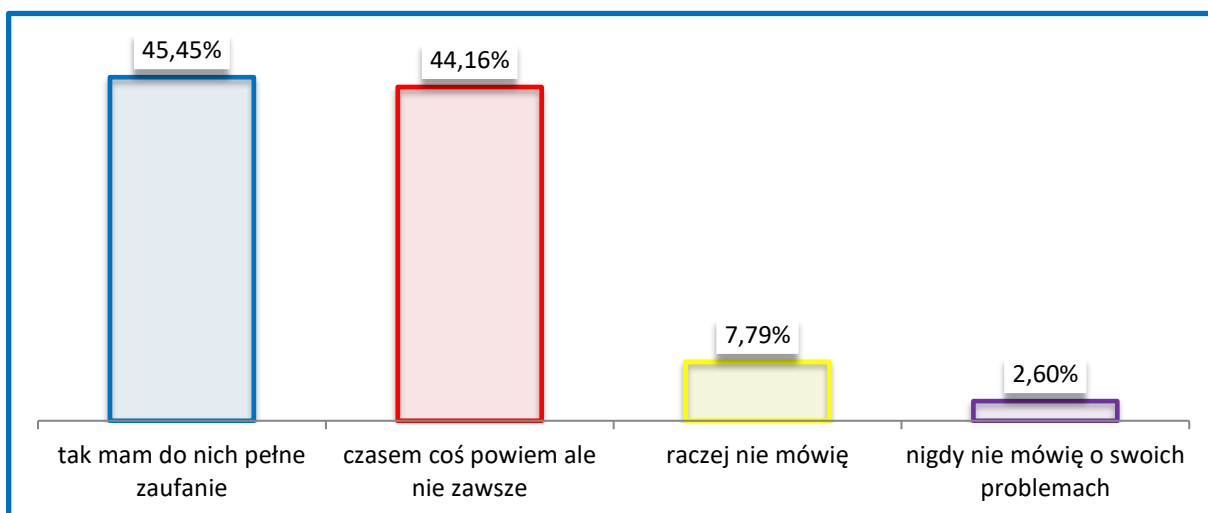
Tabela 13. akt przemocy wśród uczniów- III etap edukacji

Warto wspomnieć, iż badana młodzież w zdecydowanej większości ocenia dobrze swoje relacje z rodzicami. W tym 49,35% ocenia je jako bardzo dobre, a 44,16% jako dobre. Kolejno 3,90% ankietowanych stwierdza, że są one różne: raz dobre, a raz złe, a 2,60% odpowiada, że są one raczej złe. Nikt z badanych nie ocenił swoich relacji z rodzicami jako bardzo złych.

Ponadto pytając uczniów o to, czy mogą porozmawiać na temat swoich problemów z rodzicami, 45,45% odpowiedziało, że ma pełne zaufanie do swoich najbliższych. Kolejno 44,16% była zadani, iż czasem coś powie rodzicom, ale nie zawsze. 7,79% stanowili ankietowani deklarujący, że raczej nie mówią o swoich problemach, a 2,60% to osoby stanowczo o nich nie wspominające. Uwzględniając płeć respondenta dziewczęta (48,48%) najczęściej odpowiadały, że czasem coś powiedzą rodzicom, ale nie jest to reguła, chłopcy natomiast przyznali, że najczęściej (47,73%) darzą całkowitym zaufaniem swoich opiekunów.

Wykres 56. Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?

Wykres 57. Czy uważasz, że możesz porozmawiać z rodzicami na temat swoich problemów?

Z przeprowadzonych badań wynika, że badani uczniowie czują się bezpiecznie w swoim domu – odpowiedź tę wskazało 98,70% badanych, podczas gdy zaledwie 1,30% odpowiedziało przecząco na to pytanie.

Co więcej 80,52% uczniów jest zdania, że rodzice nie mają prawa uderzyć swojego dziecka bez względu na okoliczności. W ocenie 9,09% mogą to zrobić, jeśli są ku temu powody. Pozostałe 10,39% uczniów nie wiedziało, jak odpowiedzieć na pytanie o prawo rodzica do uderzenia swojego dziecka.

Badani uczniowie z terenu gminy Rogów bez względu na płeć najczęściej odpowiadali, że w swojej szkole czują się raz dobrze, a raz źle. Jednak pomimo takiej oceny samopoczucia postrzegają swoją szkołę jako raczej bezpieczne miejsce, w którym zachowują się dobrze.

W przypadku danych dotyczących występowania zjawisk przemocy, uczniowie zadeklarowali, że w szkole mają miejsca takie zjawiska najczęściej rzadko, jednak procent, jak wielu badanych (41,56%) deklaruje występowanie przemocy kilka razy w miesiącu jest niepokojący. Prócz tego, ponad 24% respondentów odpowiedziało, że doświadczyło przemocy w szkole a blisko 16% twierdzi, że są w szkole uczniowie przed którymi odczuwa lek. Zatem wynik, iż ponad 31% nie zna instytucji zajmujących się pomocą osobą dotkniętą przemocą jest niepokojący.

Ponadto agresja słowna, ośmieszanie czy wulgaryzmy oraz złośliwe esemesy wypisywane przez komunikatory to najczęściej występujące formy przemocy znane badanym. Ponad 40% przyznaje, że miało z nimi styczność. Kolejno ponad 48% uczniów odpowiedziało, że spotyka się także ze zjawiskami przemocy poza murami szkolnymi. Ponadto, do uczestnictwa w czynnym akcje przemocy przyznało się ponad 31% badanych.

Uzyskane dane dotyczące relacji z rodzicami pokazały, że uczniowie postrzegają je najczęściej jako bardzo dobre, co więcej, badani mają także najczęściej pełne zaufanie do swoich najbliższych. Większość respondentów czuje się też dobrze w swoim domu (98,70%).

Uczniowie wobec problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi

Palenie papierosów

Jedną z najbardziej popularnych i powszechnie dostępnych substancji uzależniających jest nikotyna. Palenie tytoniu – jako jedna z legalnych, dopuszczonych do sprzedaży substancji psychoaktywnych - nie jest przedmiotem aż tak szerokiej dyskusji społecznych jak nadużywanie alkoholu czy stosowanie narkotyków. Niewątpliwie przyczyną takiego stanu rzeczy jest fakt, iż palenie papierosów nie ma tak daleko idących konsekwencji społecznych, – choć bardzo poważne zdrowotne.

Badania CBOS 2015 pokazują, że w Polsce do regularnego palenia przyznaje się nieco ponad 30% badanych, 32,8% stanowią osoby które kiedyś paliły, ale obecnie tego nie robią, a 37% to Ci którzy deklarują, iż nigdy nie palili¹³.

¹³ CBOS, *Oszacowanie rozpowszechnienia wybranych uzależnień behawioralnych oraz analiza korelacji pomiędzy występowaniem uzależnień behawioralnych a używaniem substancji psychoaktywnych*, 2015r.

W przypadku młodych osób badania CBOS 2014 dotyczące młodzieży pokazują, że połowa z uczniów nie miała jeszcze styczności z papierosami. W przypadku młodzieży palącej to od 2008 roku można zaobserwować stabilizację tego wskaźnika. 21% badanych zadeklarowało, że pali papierosy regularnie. Odsetek palących okazjonalnie, tj. w wyjątkowych sytuacjach od 2010 roku stale wzrasta ¹⁴.

W naszych badaniach zapytaliśmy uczniów, czy palą papierosy. 18 osób (23,38%) spośród 77 odpowiedziało twierdząco na to pytanie. Co więcej, 15 osób (19,48%) zadeklarowało, że zapaliło e-papierosa. Pozostałe 44 osób (57,14%) stanowili uczniowie niepalący.

Ankietowanym mającym już za sobą próbę zapalenia papierosa zadaliśmy pytanie o to, ile razy zdarzyło im się go zapalić. Jak wynika z uzyskanych danych, próbę pojedynczego zapalenia papierosa (1-2 razy) ma za sobą 50% uczniów. Kolejno 16,67% przyznaje, że paliło 3-5 razy, tyle samo twierdzi, że było to od 10 do 19 razy. 5,56% deklaruje, że było to od 20 do 39 razy. Pozostałe 11,11% paliło 40 razy lub więcej. Biorąc pod uwagę płeć respondenta, okazuje się, że zarówno dziewczęta (50%), jak i chłopcy (50%) najczęściej podjęli jednorazową próbę zapalenia papierosa. Ponadto, pytając badanych o to, jak często sięgali po papierosa w ciągu ostatnich 30 dni dowiedzieliśmy się, że najczęściej uczniowie nie sięgnęli po nie ani razu – 88,89%. W przypadku osób, które ich spróbowowały było to najczęściej między 6 a 10 papierosów, oraz mniej niż jeden papieros na tydzień.

Czy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?	Uczniowie - III etap edukacji n= 77	
nigdy nie paliłam/-em papierosów	57,14% - 44 osoby	
	k-57,58%	m- 56,82%
tak, ale elektronicznego (e-papierosa)	19,48% - 15 osób	
	k-12,12%	m- 25%
tak tradycyjne papierosy	23,38% - 18 osób	
	k- 30,3%	m- 18,18%

Tabela 14. Czy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?

¹⁴ CBOS, *Młodzież 2013*, 2014r.

Ile razy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?	Uczniowie - III etap edukacji n=18
1-2 razy	50% - 9 osób
3-5 razy	16,67% - 3 osoby
6-9 razy	0%
10-19 razy	16,67% - 3 osoby
20-39 razy	5,56% - 1 osoba
40 razy lub więcej	11,11% - 2 osoby

Tabela 15. Ile razy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?

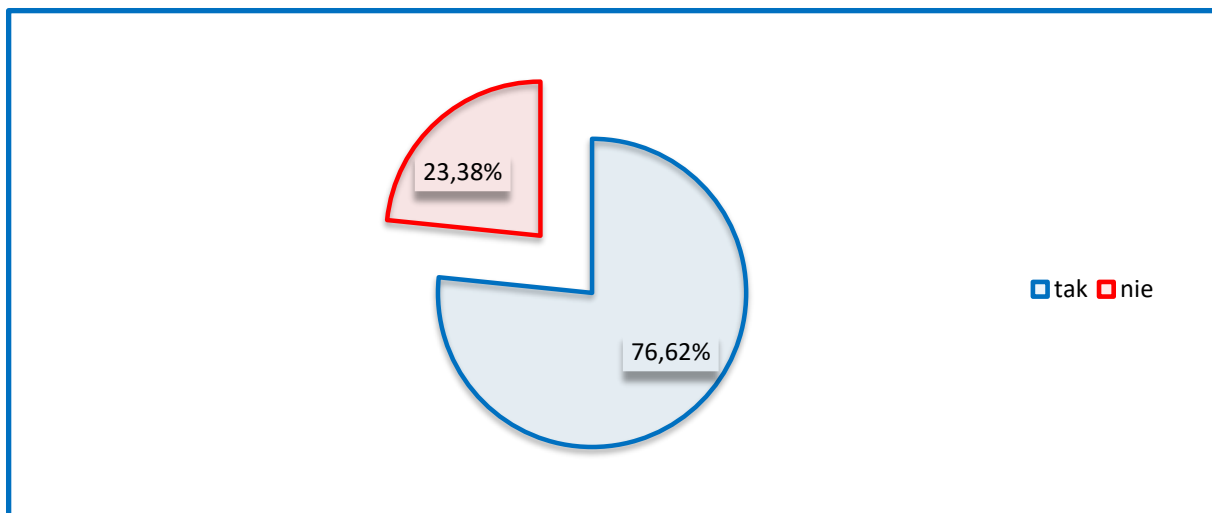
Kolejno palący uczniowie zapytani, gdzie palili po raz pierwszy papierosa, odpowiedzieli, iż 61,11% zapaliło na wakacjach. 33,33% ankietowanych podaje inne miejsce jak na przykład dom. 5,56% wskazało odpowiedź, że taka sytuacja miała miejsce podczas wagarów.

Gdzie paliłaś/eś po raz pierwszy	Uczniowie - III etap edukacji n=18
w szkole	0%
na wagarach	5,56% - 1 osoba
na dyskotecce	0%
na wakacjach	61,11% - 11 osób
w innym miejscu	33,33% - 6 osób

Tabela 16. Gdzie paliłaś/eś po raz pierwszy?

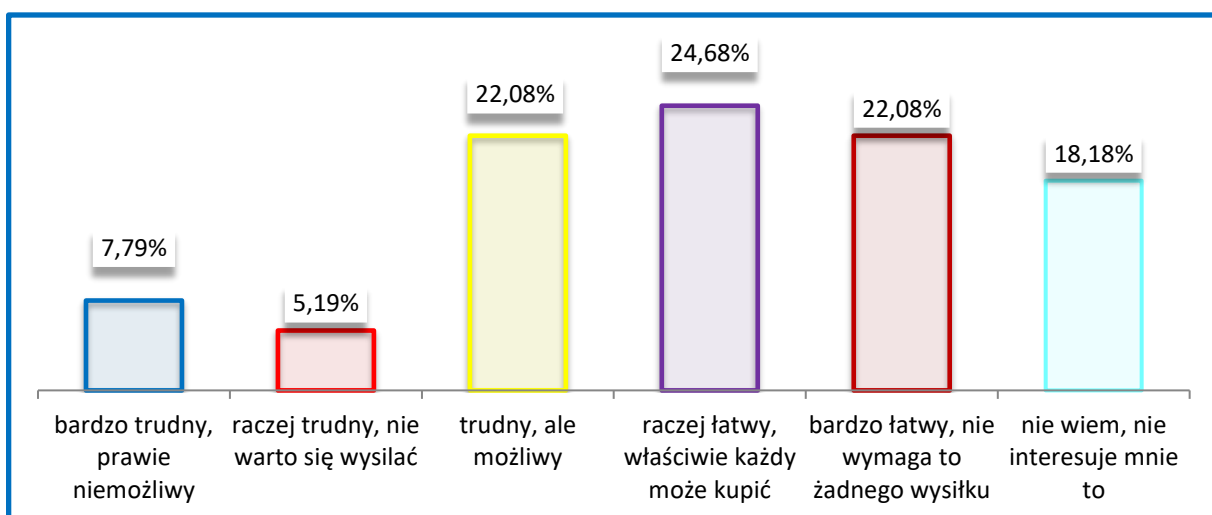
Z deklaracji uczniów, którzy mają już za sobą inicjację nikotynową wynika, że 33,33% z nich pierwszego papierosa zapaliło po namowie innej osoby. Pozostali uczniowie –66,67% decyzję o zapaleniu pierwszego papierosa podjęli samodzielnie, bez namowy osób trzecich.

Poprosiliśmy też ankietowanych, aby odpowiedzieli na pytanie czy znają osoby poniżej 18 roku życia, które palą papierosa. 76,62% badanych wskazało, że w swoim środowisku znają osoby nieletnie, które sięgają po papierosa. Było to 84,85% dziewcząt oraz 70,45% chłopców. Pozostałe 23,38% respondentów udzieliło odpowiedzi, że w wśród swoich rówieśników nie znają nieletnich osób, które sięgają po papierosa.

Wykres 58. Czy znasz osoby poniżej 18 roku życia, które palą papierosy?

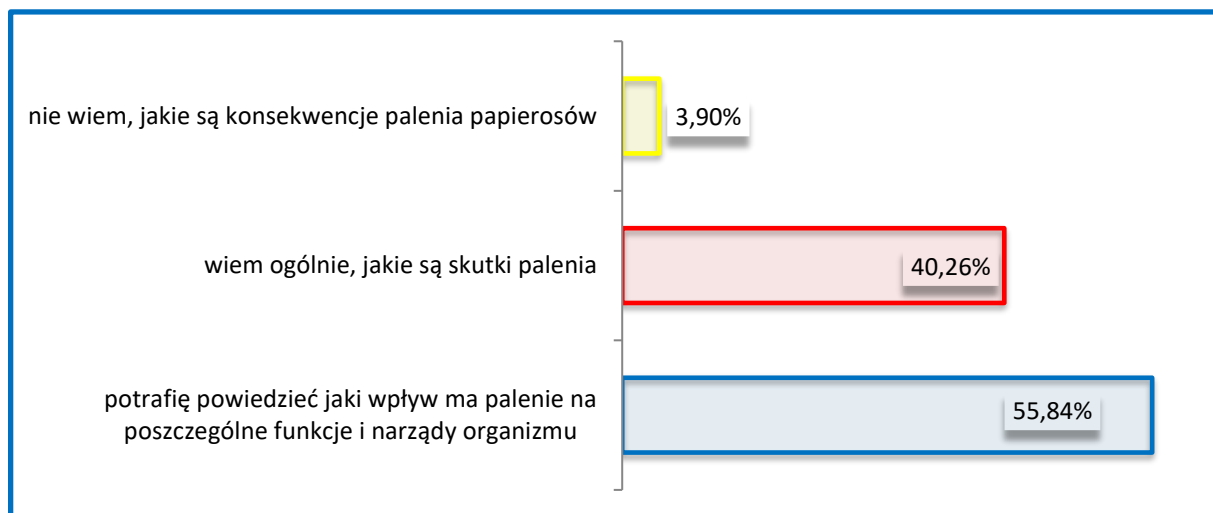
Uczniowie zostali także zapytani, czy dostęp do papierosów w ich środowisku jest trudny. Rozkład procentowy wyników był następujący: 22,08% twierdzi, że zakup papierosów jest bardzo łatwym zadaniem i nie wymaga żadnego wysiłku. 24,68% uważa zakup papierosów za raczej łatwe zadanie i właściwie każdy może je kupić. Dla 22,08% uczniów kupno papierosów to zadanie trudne, ale możliwe. 5,19% uważa, że jest to raczej trudne zadanie i nie jest warte wysiłku, a 7,79% uczniów jest zdania, że zakup tytoniu przez osobę niepełnoletnią jest bardzo trudny, wręcz niemożliwy i leży poza zasięgiem ich możliwości. Pozostałe 18,18% nie wie i nie interesuje się tym tematem.

Wykres 59. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do papierosów jest?

Uczniowie stosunkowo wysoko oceniają swoją wiedzę na temat zdrowotnych konsekwencji palenia. 40,26% uczniów zna ogólne skutki palenia, a 55,84% potrafi powiedzieć,

jaki wpływ ma palenie na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 3,90% nie zna konsekwencji zdrowotnych palenia papierosów.

Wykres 60. Czy znasz konsekwencje zdrowotne palenia papierosów?

Powyższe zestawienie wyników otrzymanych w podrozdziale dotyczącym palenia papierosów przez uczniów z terenu gminy Rogów dostarcza informacji, iż 23% ankietowanych pali tradycyjne papierosy, a ponad 19% elektroniczne. Warto dodać, że dziewczęta dużo częściej przyznały się do palenia tych tradycyjnych, a chłopcy elektronicznych. Ponadto, pytając o częstotliwość palenia dowiedzieliśmy się, że jest ona raczej okazjonalna, a czas wakacyjny sprzyja podejmowaniu takich prób.

Co więcej, blisko 77% uczniów zadeklarowało, że zna niepełnoletnie osoby palące papierosy. Prócz tego, dostęp do wyrobów nikotynowych został najczęściej oceniony przez ankietowanych jako raczej łatwy. Znajomość osób palących oraz łatwy dostęp do takich substancji może przekładać się na wcześniejsze rozpoczęcie inicjacji nikotynowej zatem wynik, iż 96% respondentów deklaruje znajomość konsekwencji zdrowotnych palenia papierosów jest bardzo dobrym sygnałem.

Picie alkoholu

Poziom nadużywania alkoholu wśród dzieci i młodzieży w Polsce daje powód do niepokoju. Badania CBOS na 2013 roku pokazują, że napoje alkoholowe to najbardziej rozpowszechniona substancja psychoaktywna wśród młodzieży. Najczęściej młodzi ludzie sięgają po piwo. Choć martwiącym jest, że odsetek uczniów sięgających po wódkę od 2010 roku diametralnie wzrósł (o 7 punktów procentowych)¹⁵. Co więcej badania ESPAD 2015 przedstawiają, iż próbę picia ma za sobą blisko 84% gimnazjalistów klas trzecich¹⁶. Poniżej prezentujemy dane statystyczne dotyczące spożywania napojów alkoholowych przez młodzież gminy Rogów.

Gdy zapytaliśmy uczniów, czy i kiedy zdarzyło im się po raz pierwszy wypić napój alkoholowy, 25,97% odpowiedziało, że taka sytuacja nie miała jeszcze miejsca. Spośród 57 ankietowanych mających za sobą inicjację alkoholową, 14,29% wskazało wiek 11 lat jako jej początek. Wiek 12 lat wskazało 19,48% respondentów. 13 lat to początek pierwszych inicjacji alkoholowych dla 16,88% uczniów i tyle samo procent podaje wiek 14 lat. 3,90% wskazuje wiek 15 lat, a 2,60% ankietowanych deklaruje, że moment rozpoczęcia owej inicjacji przypada na wiek 16 lat.

Biorąc pod uwagę płeć respondenta, dziewczęta podają wiek 12 oraz 13 lat jako najczęstszy moment rozpoczęcia takiej inicjacji. W przypadku chłopców jest to wiek 11 lat.

Czy i kiedy zdarzyło Ci się po raz pierwszy wypić napój alkoholowy	Uczniowie - III etap edukacji n=77
nigdy	25,97% - 20 osób
11 lat	14,29% - 11 osób
12 lat	19,48% - 15osoby
13 lat	16,88% - 13 osób
14 lat	16,88% - 13 osób
15 lat	3,90% - 3 osoby
16 lat	2,60% - 2 osoby

Tabela 17. Czy i kiedy zdarzyło Ci się po raz pierwszy wypić napój alkoholowy?

¹⁵ CBOS, *Młodzież 2013*, 2014r.

¹⁶ Wieczorek Ł., Sierostawski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie kujawsko-pomorskim w 2015r.*, Warszawa 2015r.

Zadając pytanie uczniom III etapu edukacji mającym już za sobą inicjację alkoholową, o okoliczności pierwszej próby jego spożywania, 36,84% z nich odpowiedziało, że miała ona miejsce na wakacjach. 29% badanych uczniów podało inne miejsce na przykład podczas wesela, imprezy u kolegi czy zabawy sylwestrowej. 8,77% badanych zadeklarowało, że sięgnęło po alkohol na dyskotecie czy w pubie, a 3,51% - jedna osoba deklaruje, że pierwszy raz piła podczas wagarów.

W jakich okolicznościach po raz pierwszy piłaś/eś alkohol?	Uczniowie - III etap edukacji n=57
na wagarach	3,51% - 2 osoby
na dyskotecie/ w pubie	8,77% - 2 osoby
na wakacjach	36,84% - 21 osób
w innych okolicznościach	50,88% - 29 osób

Tabela 18. W jakich okolicznościach po raz pierwszy piłaś/eś alkohol?

Spośród tych, którzy pili już alkohol, 71,93% wskazuje, iż do „pierwszego razu” nikt ich nie namawiał, a alkohol pili z własnej inicjatywy. Pozostałe 28,07% pierwszy raz alkoholu spróbowało za namową osób trzecich.

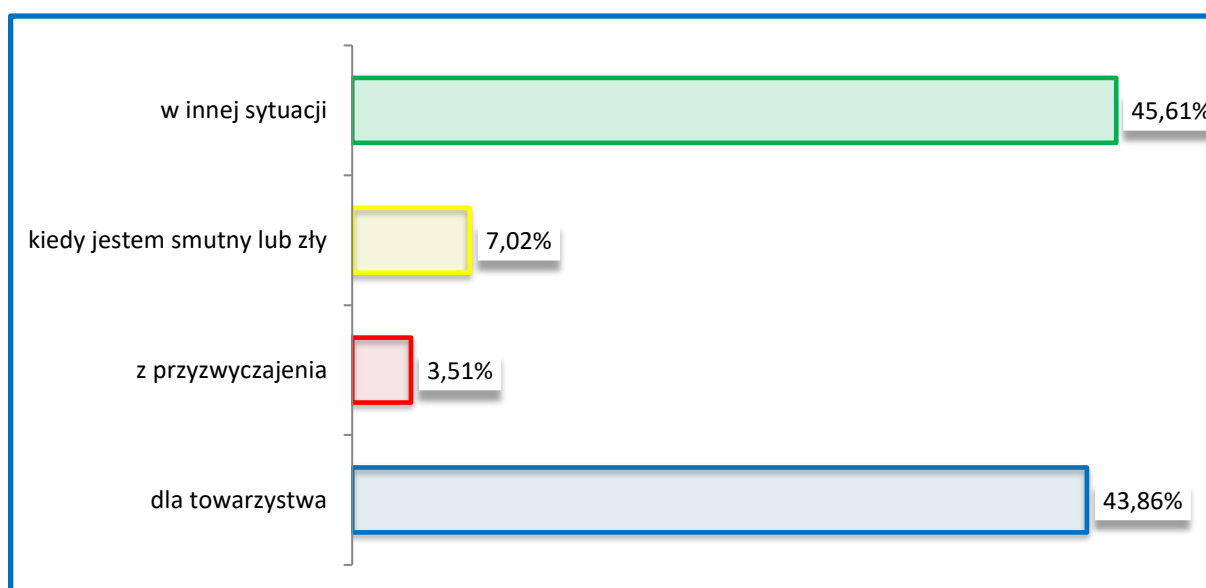
Jak wskazują wyniki badań, młodzi ludzie piją alkohol raczej okazjonalnie. Uczniowie mający za sobą inicjację alkoholową przyznają, że był to w większości jednorazowy wyskok – 38,60%. Kilka razy w roku deklaruje spożycie alkoholu 40,35% pijących uczniów, natomiast kilka razy w miesiącu – 17,54% ankietowanych. 3,51% twierdzi, iż spożywa napoje alkoholowe kilka razy w tygodniu, a żaden z badanych nie odpowiedział, że pije go codziennie lub prawie codziennie.

Jak często sięgasz po alkohol	Uczniowie - III etap edukacji n=57
codziennie lub prawie codziennie	0%
kilka razy w tygodniu	3,51% - 2 osoby
kilka razy w miesiącu	17,54% - 10 osób
kilka razy w roku	40,35% - 23 osoby

piłam/em tylko raz	38,60% - 22 osoby
--------------------	-------------------

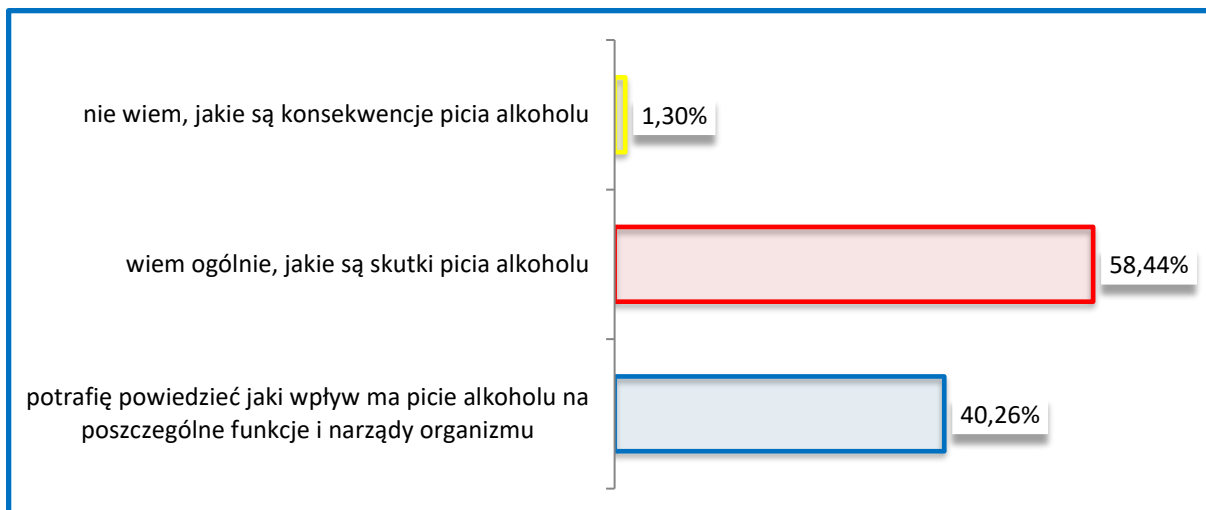
Tabela 19. Jak często sięgasz po alkohol?

Uczniowie, którzy mają za sobą inicjację alkoholową odpowiedzieli także na pytanie dla czego po niego sięgnęli. 43,86% zadeklarowało, iż tym powodem jest towarzystwo, kolejne 45,61% odpowiedziało, że impreza, jak na przykład sylwester czy domówka. 7,02% uważa, że odpowiada za to zły nastrój, a 3,51% uważa, iż jest to przyzwyczajenie.

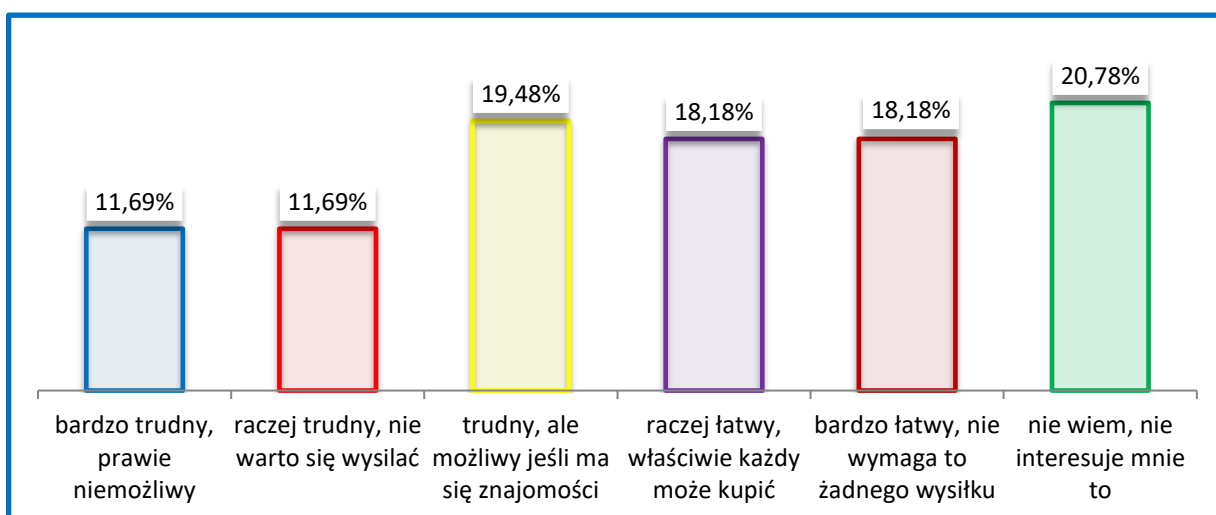
wykres 61. Dla czego najczęściej sięgasz po alkohol?

Młodzież także i tu wysoko ocenia swoją wiedzę na temat zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu. 58,44% uczniów posiada ogólną wiedzę na temat skutków picia, a 40,26% deklaruje, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ ma picie na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 1,30% uczniów przyznaje, że nie zna zdrowotnych konsekwencji picia alkoholu.

Wykres 62. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?

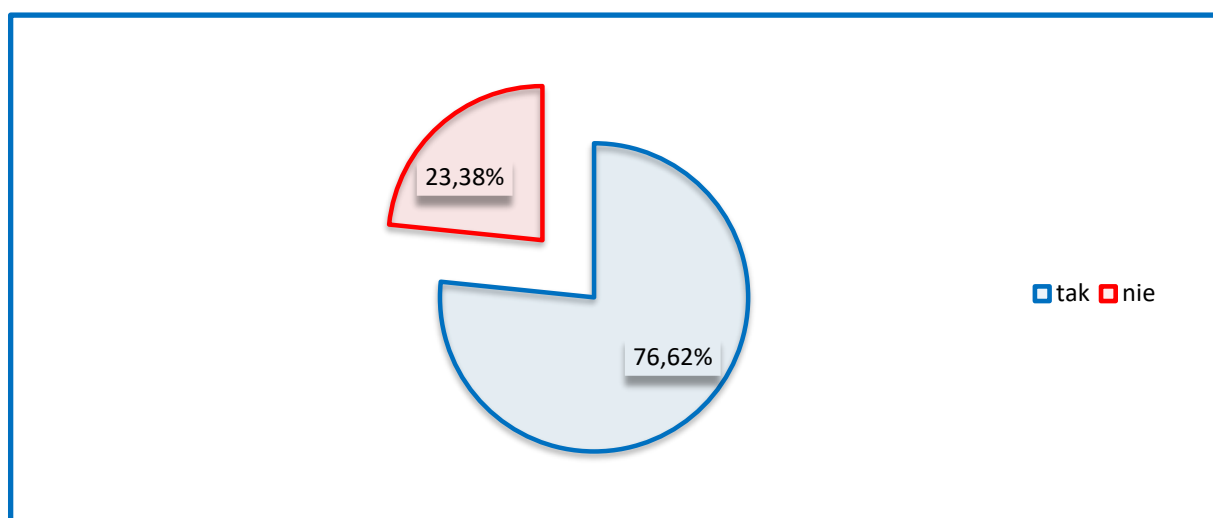
Spora część młodych ludzi jest zdania, że alkohol nie jest towarem tak bardzo trudno dostępnym, a odpowiednie znajomości ułatwiają jego zdobycie. Dla 11,69% uczniów kupno alkoholu jest bardzo trudne, wręcz niemożliwe. Tyle samo procent (11,69%) twierdzi, że zakup alkoholu jest raczej trudny, stąd nie warto nawet podejmować wysiłku. 19,48% uważa, iż jest to trudne zadanie i wymaga znajomości. 18,18% uważa, że zakup alkoholu jest raczej łatwy i właściwie każdy może kupić, tyle samo procent (18,18%) badanych twierdzi wręcz, że zakup alkoholu jest bardzo łatwy i nie wymaga żadnego wysiłku. Pozostałe 20,78% odpowiada, że nie ma wiedzy i nie interesuje się tym tematem.

Wykres 63. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do alkoholu jest?

Co więcej, 46,75% badanych jest zdania, że alkohol nie pomaga w sytuacji kryzysowej. Kolejne 28,57% nie ma zdania w tym temacie, a 18,18% uzależnia to od sytuacji. Pozostałe 6,49% zadeklarowało, iż alkohol to pomocnik w sytuacjach kryzysowych.

Poprosiliśmy też ankietowanych, aby odpowiedzieli na pytanie czy znają osoby poniżej 18 roku życia, które piją alkohol. 76,62% badanych wskazało, że w swoim środowisku znają osoby nieletnie, które sięgają po papierosy. Było to 90,91% dziewcząt oraz 65,91% chłopców. Pozostałe 23,38% respondentów udzieliło odpowiedzi, że w wśród swoich rówieśników nie znają nieletnich osób, które sięgają po papierosy.

Wykres 64. Czy znasz osoby poniżej 18 roku życia, które piją alkohol?

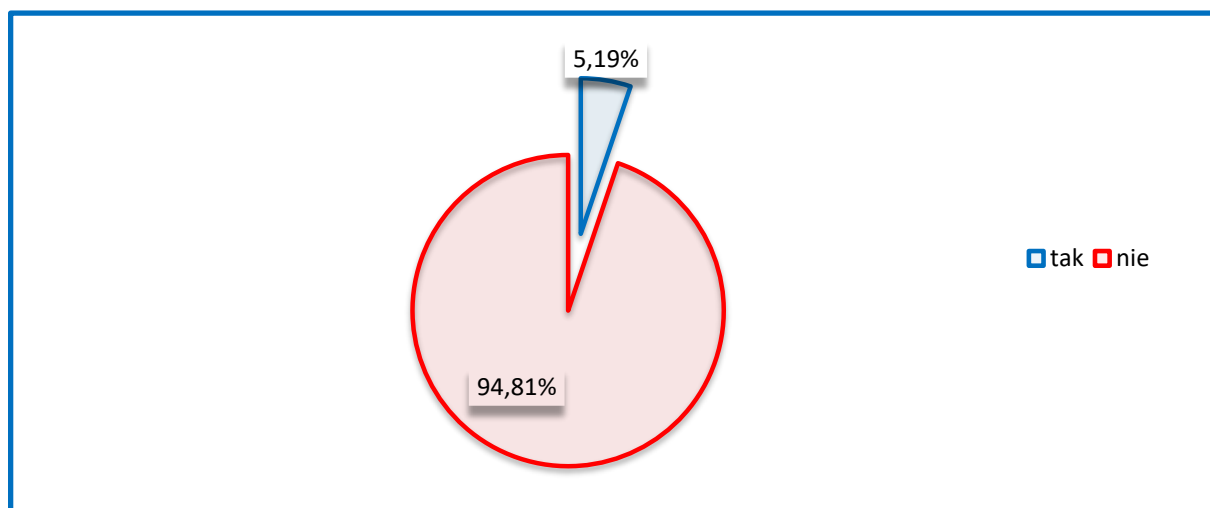
Powyższa analiza danych pokazuje, iż 74,03% uczniów przyznało się do picia alkoholu, a wiek 12 lat został najczęściej wskazany jako moment rozpoczęcia inicjacji alkoholowej, której najczęściej sprzyja czas wakacyjny. Ponadto, obrazuje także, że częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów jest raczej okazjonalna, a impreza jak domówka czy zabawa sylwestrowa to czas, kiedy uczniowie próbują napoje procentowe najczęściej. Ponadto dowiadujemy się także, że blisko 77% ankietowanych zna niepełnoletnie osoby pijące. W przypadku danych dotyczących konsekwencji zdrowotnych spożywania alkoholu większość badanych, bo aż blisko 99% posiada wiedzę na ich temat.

Zażywanie narkotyków

Narkomania, z którą boryka się współczesne społeczeństwo polskie ma obecnie nowe oblicze. Dotyczy przede wszystkim ludzi młodych, przy czym trudno jest ustalić jakąkolwiek statystyczną prawidłowość odnośnie środowisk, które są „narkomanotwórcze”. Młodzi ludzie biorący narkotyki pochodzą zarówno z rodzin biednych – jak i bogatych, pełnych i rozbitych, z małych miasteczek – i dużych miast. Nie bez wpływu na to zjawisko pozostaje sytuacja ogólnospołeczna w Polsce. Chaos w dziedzinie aksjologicznej, brak autorytetów i ideałów – a do tego bezrobocie, brak perspektyw, trudna sytuacja materialna wielu grup społecznych – są to zawsze czynniki sprzyjające narastaniu negatywnych zjawisk społecznych.

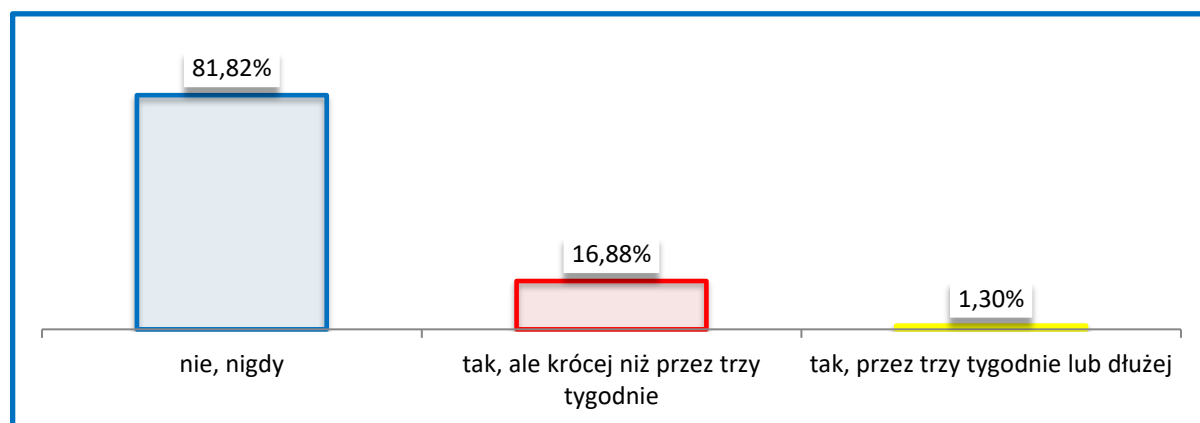
Zwiększyła się podaż i różnorodność narkotyków na nielegalnym rynku, a tym samym ich dostępność. Zmieniły się zarówno wzory używania – jak i rodzaj najczęściej używanych substancji. Niepokojący jest fakt, że zmieniła się również ocena stosowania niektórych narkotyków, dopuszczająca używanie niektórych substancji w efekcie podążania za modą, gdzie narkotyki stają się elementem towarzyszącym zabawom młodzieży, czy wspomagają młodych ludzi w nauce. Młodzieńcze eksperymentowanie z narkotykami sprowadza się najczęściej do doświadczeń z marihuaną, która jest najczęściej używanym przez młodzież narkotykiem.

Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów z gminy Rogów wynika, że zdecydowana większość respondentów nie miała jeszcze kontaktu z narkotykami. 94,81% badanych zaznaczyło, że nie odbyło jeszcze inicjacji narkotykowej. 5,19% przyznało się do pierwszych eksperymentów z narkotykami. Byli to jedynie chłopcy.

Wykres 65. Czy używałaś/eś kiedykolwiek narkotyków?

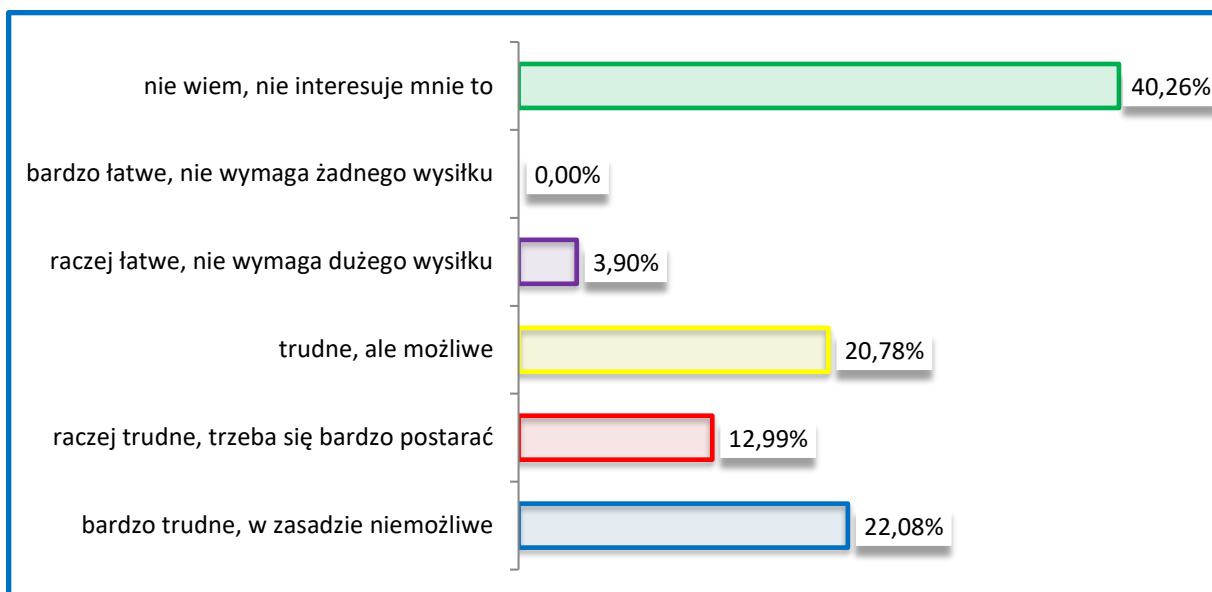
Z kolei, gdy zapytaliśmy badanych, czy zdarzyło im się przyjmować substancje takie, jak leki uspokajające i nasenne z przepisu lekarza, uczniowie najczęściej odpowiadali, że taka sytuacja nie miała miejsca – 81,82%. Niemniej jednak, pojawiło się też kilka odpowiedzi, że owszem, ale krócej niż przez trzy tygodnie. Było to 16,88% uczniów. Jedna osoba – 1,30% przyznała, iż zażywała takie substancje przez dłuższy czas.

Wykres 66. Czy zdarzyło Ci się przyjmować takie substancje jak leki uspokajające i nasenne z przepisu lekarza?

Ponadto z badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów na temat problemu narkomani wynika, że 16,88% badanych zna osoby w swoim środowisku, które zażywają narkotyki. Było to 21,21% dziewcząt oraz 13,64% chłopców posiadających takie znajomości. Pozostałe 83,12% odpowiedziało, że nie zna takich osób.

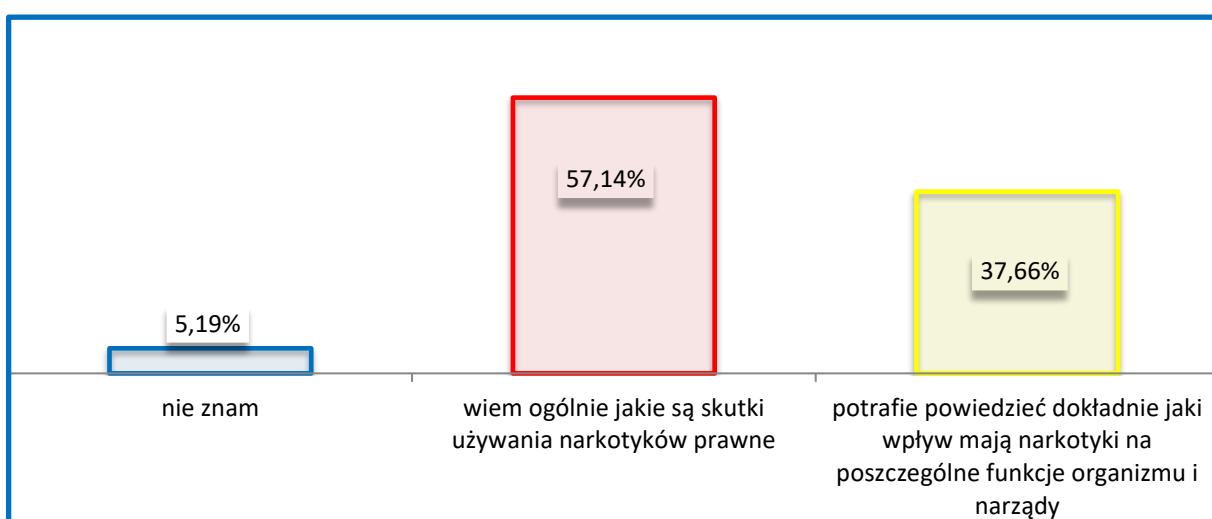
W kwestionariuszu ankiety nie zabrakło pytania o stopień trudności zakupu narkotyków. Dowiedzieliśmy się, iż dla 22,08% uczniów kupno ich jest bardzo trudne, wręcz niemożliwe. Kolejno 12,99% badanych twierdziło, że zakup narkotyków jest raczej trudny i trzeba się bardzo postarać. 20,78% uważało, iż jest to trudne zadanie, ale możliwe. 3,90% postrzegало, zakup narkotyków jako raczej łatwy, niewymagający dużego wysiłku. Pozostałe 40,26% odpowiedziało, że nie ma wiedzy i nie interesuje się tym tematem.

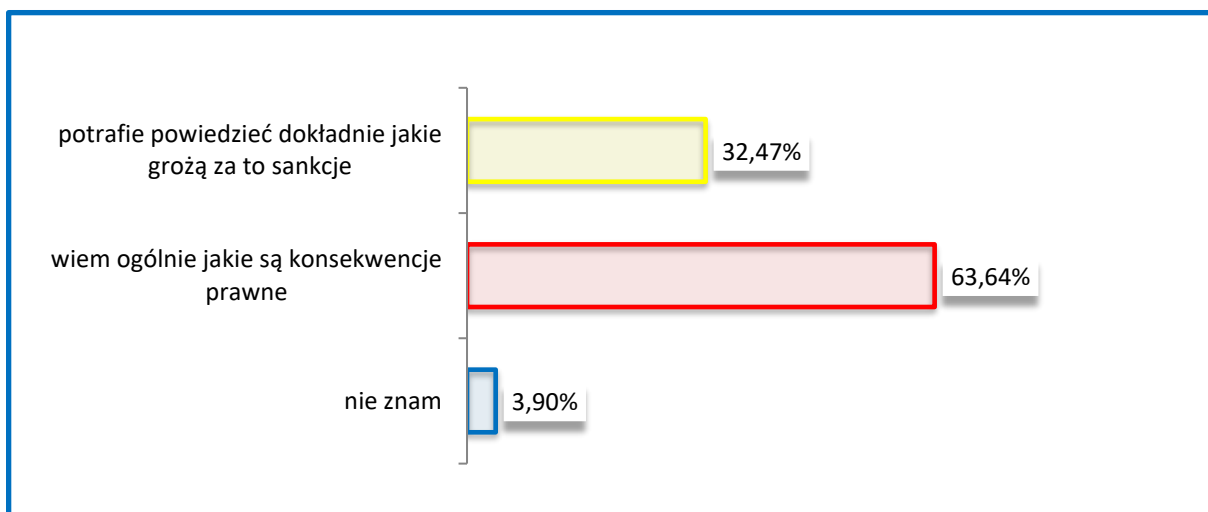
Wykres 67. Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić narkotyki jest?

Gdy zapytaliśmy badanych, czy wiedzą, gdzie i u kogo kupić narkotyki 16,88% ankietowanych odpowiedziało, że owszem. Pozostałe 83,12% respondentów nie posiada takiej wiedzy.

Ponadto 57,14% badanych uczniów wie ogólnie, jakie są skutki zdrowotne zażywania narkotyków. 37,66% jest w stanie wskazać ich wpływ na poszczególne funkcje organizmu, a 5,19% tych konsekwencji nie zna. Co więcej 3,90% uczniów nie zna także prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. Kary te zna 63,64% badanych uczniów, a 32,47% potrafi powiedzieć dokładnie, jakie grożą za to sankcje.

Wykres 68. Czy znasz konsekwencje zdrowotne stosowania narkotyków?

Wykres 69. Czy znasz konsekwencje prawne posiadania narkotyków?

Co więcej, większość ankietowanych – 81,82% jest zdania, że narkotyki nie pomagają w sytuacji kryzysowej. Kolejne 15,58% nie ma zdania w tym temacie, a 1,30% uzależnia to od sytuacji. Tyle samo procent (1,30%) zadeklarowało, iż narkotyki są pomocne w takich przypadkach.

Wyniki otrzymane w podrozdziale dotyczącym problemu narkomanii pokazały, iż większość uczniów z terenu gminy Rogów nie miała styczności z substancjami psychoaktywnymi jak narkotyki, gdyż jedynie nieco 5% przyznało się do ich próbowania (byli to jedynie chłopcy).

Niepokojący jest wynik, iż blisko 17% przyznało, że zna osoby w swoim środowisku które zażywają narkotyki i tyle samo procent zadeklarowało, że wie, gdzie i u kogo może je kupić. Zatem dobrym sygnałem jest wynik, iż uczniowie najczęściej nie interesują się ich kupnem.

Ponadto blisko 95% przyznało, że ma świadomość konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a nieco ponad 96% prawną ich posiadania.

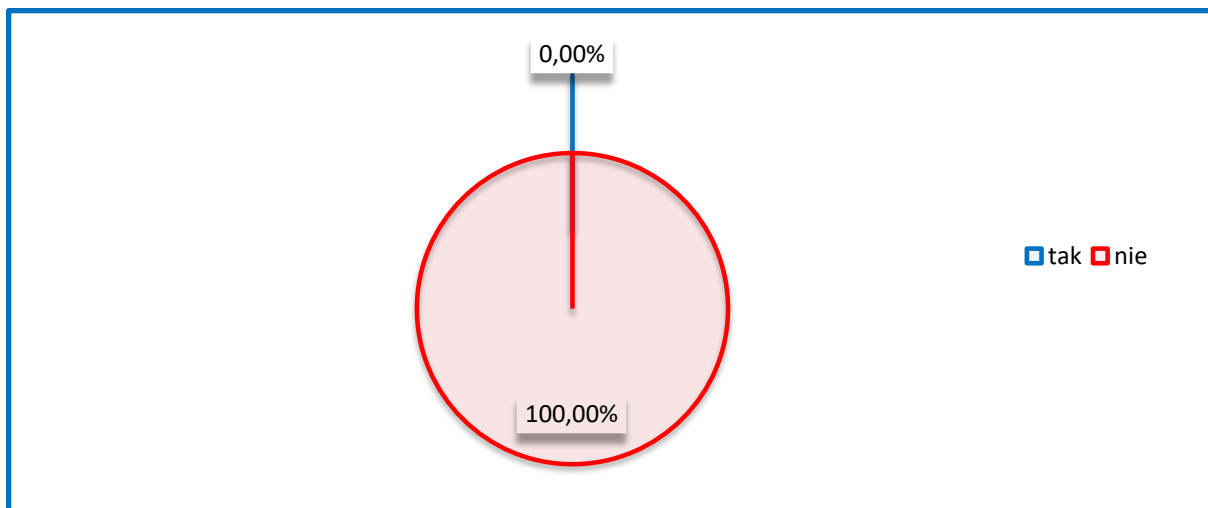
Zażywanie dopalaczy

Problem „dopalaczy” pojawił się w Europie w połowie poprzedniej dekady. W Polsce zaczął narastać w ostatnich latach. Problem dopalaczy rozwijał się na styku świata substancji legalnych i nielegalnych. „Dopalacze” oferowane są w większości krajów europejskich, a także w internecie. Wszędzie problem ten jest przedmiotem troski władz i zaniepokojenia społecznego. Nasza wiedza na temat dopalaczy jest wyrywkowa, zarówno w wymiarze farmakologicznym, jak społeczno- kulturowym. Brak nawet precyzyjnej naukowej definicji „dopalaczy”. „Dopalacze” określić można jako preparaty zawierające w swym składzie substancje psychoaktywne nie objęte kontrolą prawną. Niektóre z nich są pochodzenia roślinnego, inne- syntetycznego. Dopalacze w zasadzie cieszą się statusem legalności- jednak obrót nimi odbywa się na zasadach pewnego wybiegu, stanowi omińnięcie prawa. W Polsce dopalacze jeszcze do października 2010 sprzedawane były jako produktu kolekcjonerskie, w innych krajach sprzedawane bywają jako kadzidełka, sole do kąpieli, odświeżacze powietrza, itp.¹⁷.

Poniżej prezentujemy wyniki na temat wiedzy oraz stopnia trudności zakupu dopalaczy w uznaniu uczniów w gminie Rogów.

Badając dość nowe zjawisko używania dopalaczy uczniowie z gminy zostali poproszeni o odpowiedź, czy kiedykolwiek używali dopalaczy. Wszyscy ankietowani zgodnie odpowiedzieli, że nie zażywali tych substancji psychoaktywnych. Co więcej, dobrym sygnałem jest także wynik, pokazujący, że 62,34% postrzega dopalacze jako realne zagrożenie. Dla 9,09% badanych jest to objaw chwilowej mody, a dla 19,48% to przereklamowany temat. Pozostałe 9,09% ma inne zdanie.

¹⁷ Wieczorek Ł., Sierostawski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie kujawsko-pomorskim w 2015r.*, Warszawa 2015r., s. 56-57

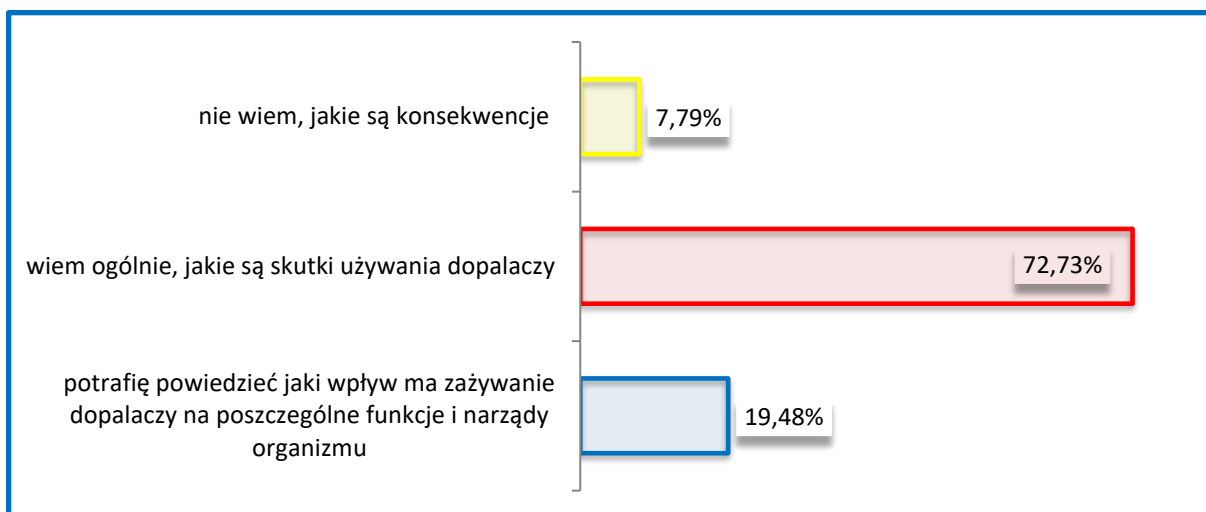
Wykres 70. Czy używałaś/eś kiedykolwiek dopalaczy?

Gdy zapytaliśmy ankietowanych, czy znają w swoim środowisku osoby zażywające dopalacze – 5,26% (w tym 9,09% dziewcząt oraz 2,33% chłopców) odpowiedziało twierdząco na to pytanie, pozostałe – 94,74% przyznało, że nie zna takich osób.

Ponadto, 3,95% badanych uczniów zadeklarowało, że posiada wiedzę, gdzie i od kogo można kupić dopalacze. 43,42% odpowiedziało, że nie posiada wiedzy w tym temacie, a ponad połowa, bo 52,63% zaznaczyło, że nie wie i nie interesuje się tym.

Co więcej, większość ankietowanych – 77,92% jest zdania, że dopalacze nie pomagają w sytuacji kryzysowej. Kolejne 18,18% nie ma zdania w tym temacie, a 2,60% uzależnia to od sytuacji. 1,30% zadeklarowało, iż dopalacze są pomocne w takich przypadkach.

Ponadto, badani wysoko oceniają swoją wiedzę na temat zdrowotnych konsekwencji zażywania dopalaczy. 72,73% uczniów posiada ogólną wiedzę na temat skutków ich brania, a 19,48% deklaruje, że potrafi powiedzieć, jaki wpływ mają dopalacze na poszczególne funkcje organizmu i narządy. Pozostałe 7,79% uczniów przyznaje, że nie zna zdrowotnych konsekwencji ich zażywania.

Wykres 71. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?

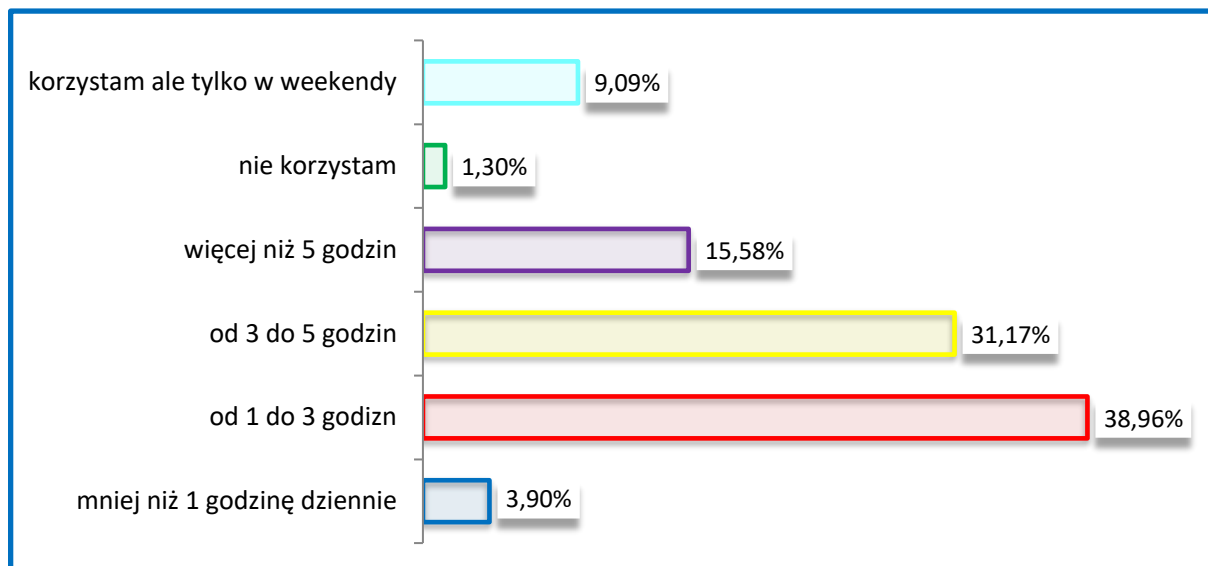
Dane uzyskane w powyższych badaniach dotyczących zażywania dopalaczy przez uczniów, pokazują, że wszyscy ankietowani nigdy nie brali substancji psychoaktywnych jakimi są dopalacze. Co więcej, w większość badanych nie zna osób, które by je zażywały, ani miejsc i osób od których można by było je kupić. Prócz tego, ponad 92% deklaruje, że zna konsekwencje zdrowotne ich brania.

Młodzież a inne zagrożenia

Komputer i Internet w życiu uczniów

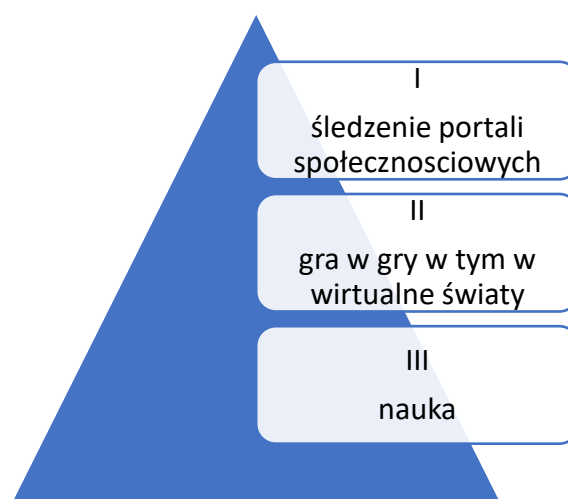
Jak wynika z badań, większość uczniów z gminy Rogów posiada swój komputer, tablet czy telefon – 98,70% badanych. Łatwa dostępność do różnego rodzaju sprzętów elektronicznych może pociągać za sobą niepożądane konsekwencje w postaci uzależnienia od nich. Dlatego też, w naszej ankiecie nie zabrakło pytania o to, ile czasu uczniowie poświęcają w ciągu dnia na korzystanie z komputera, tabletu czy telefonu. Uzyskaliśmy następujące odpowiedzi: 3,90% uczniów przyznaje, że korzysta z tych sprzętów przez mniej niż 1 godzinę na dobę. 38,96% deklaruje, że jest to od 1 do 3 godzin, a 31,17% wskazuje czas od 3 do 5 godzin. 15,58% deklaruje używanie powyższych sprzętów przez czas przekraczający 5 godzin na dobę. 1,30% stanowią uczniowie, którzy w ogóle nie korzystają z tego rodzaju sprzętów,

a 9,09% to badani korzystający z komputera, tabletu czy telefonu, ale tylko w weekend. Uwzględniając płeć respondenta zarówno dziewczęta (39,39%), jak i chłopcy (38,64%) najczęściej korzystają z tych sprzętów elektronicznych od 1 do 3 godzin w ciągu dnia.

Wykres 72. Ile czasu poświęcasz na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu?

Badani korzystając z komputera, telefonu czy tabletu najczęściej poświęcają czas na śledzenie portali społecznościowych, stron internetowych służących rozrywce, kolejno na graniu w gry w tym wirtualne światy oraz pracę czy naukę.

Uczniowie zapytani o to, czy często zawierają nowe znajomości w Internecie najczęściej odpowiedzieli, że raczej jest to okazjonalna sytuacja. Odpowiedź tę wskazało 59,74% ankietowanych. Było to 63,64% dziewcząt oraz 56,82% chłopców. Kolejno 18,18% badanych

deklaruje, że bardzo często zawiera takie znajomości, a pozostałe 22,08% badanych nigdy nie zawiera takich znajomości.

Powyższe wyniki uzyskane w części badania dotyczącej używania sprzętów elektronicznych przez uczniów z terenu gminy Rogów pokazują, iż większość badanych posiada swój komputer tablet czy telefon. Najczęściej, bez względu na płeć, wskazywanym czasem na użytkowanie tych sprzętów elektronicznych jest czas od 1 do 3 godzin na dobę. Uczniowie poświęcają go na głównie na śledzenie portali internetowych czy stron internetowych służących rozrywce.

Niepokoi wynik, iż blisko 60% ankietowanych zawiera okazjonalnie znajomości w Internecie, a ponad 18% bardzo często, a jak wiadomo, nigdy nie wiemy do końca kto siedzi po drugiej stronie, tym samym mogą one pociągać za sobą tragiczne konsekwencje.

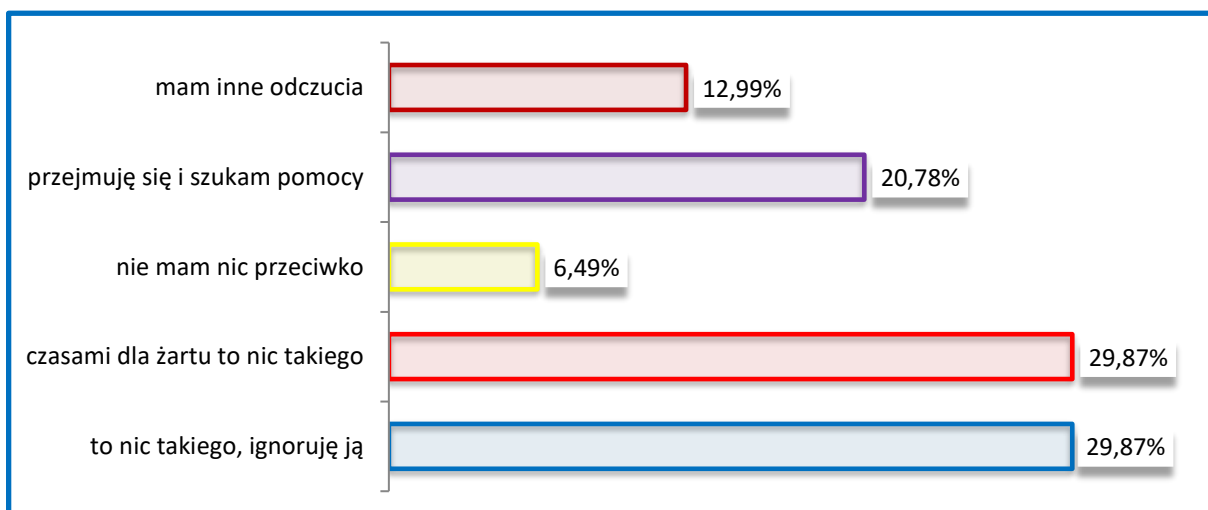
Młodzież a cyberprzemoc

W ogólnym rozumieniu pojęcie „cyberprzemoc” utożsamiane jest z aktami agresji i przemocy stosowanymi za pomocą technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Tego rodzaju zachowania łączy się przede wszystkim z przemocą rówieśniczą, typową dla dzieci i młodzieży¹⁸. Przeprowadzone badania wskazują na to, że jest to nasilający się problem również wśród uczniów III etapu edukacji na terenie gminy Rogów.

Jak wynika z badań, 94,81% ankietowanych przyznało, że wie czym jest cyberprzemoc. Kolejne pytanie pokazało, że 20,78% uczniów przejmują się i stara się szukać pomocy wobec aktów cyberprzemocy. 29,87% ignoruje cyberprzemoc i uważa, że to nic takiego. Tyle samo procent- 29,87% uważa, że czasami dla żartu to nic takiego, natomiast 6,49% nie ma nic przeciwko stosowaniu cyberprzemocy. 12,99% badanych uczniów ma inne odczucia.

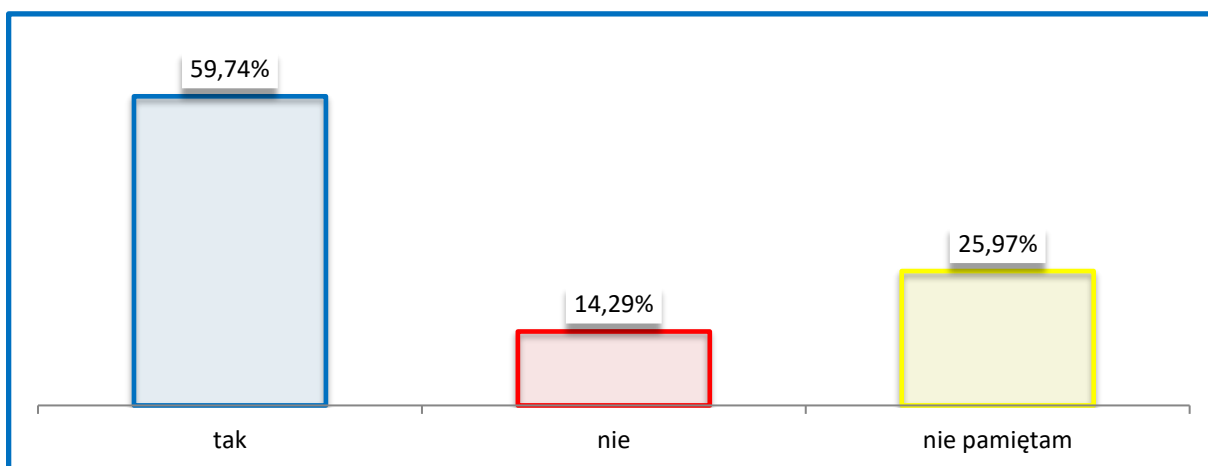
W przypadku uwzględnienia płci respondenta dziewczęta najczęściej (39,39%) wybierały odpowiedź, iż ignorują takie zjawisko. Zaś chłopcy najczęściej (36,36%) postrzegali je jako żart.

¹⁸ Zellma A., Współpraca policji z rodziną w przeciwdziałaniu cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży – możliwość czy utopia?, dostęp online: <http://www.studiawarminskie.uwm.edu.pl/assets/Artykuly/3-3Zellma2.pdf>

Wykres 73. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?

Jedną z najboleśniejszych form cyberprzemocy jest nagrywanie telefonem komórkowym filmów wideo bez zgody osoby filmowanej. 59,74% ankieterowanych (w tym 63,64% dziewcząt i 56,82% chłopców) przyznaje, że doświadczyło sytuacji, w której ktoś wykonał jej zdjęcie czy nakręcił film wbrew woli. 14,29% twierdzi, że taka sytuacja nie miała miejsca. Pozostałe 25,97% nie przypomina sobie takiego zdarzenia.

Wykres 74. Czy wbrew Twojej woli wykonano Ci kiedyś zdjęcie lub nakręcono film?

Zapytaliśmy także uczniów czy znają jakieś organizacje lub serwisy internetowe, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą. 48,05% (w tym 39,39% dziewcząt oraz 54,55% chłopców) nie zna ani jednej takiej organizacji. Pozostałe 51,95% ankieterowanych potrafi wskazać przynajmniej jedną instytucję lub organizację, która zajmuje się taką pomocą.

Dane otrzymane w części dotyczącej cyberprzemocy obrazują, iż ankietowani uczniowie w większości mają świadomość czym jest to zjawisko, jednak warto zaznaczyć, że najczęstszą reakcją dziewcząt jest jego ignorancja, a dla chłopców to zwykły żart.

Co więcej, z odpowiedzi badanych wynika, że dziewczęta częściej padają ofiarami cyberprzemocy, jednakże w przypadku chłopców procent ten jest też bardzo wysoki, bo przekraczający 56%. Prócz tego, blisko 60% ankietowanych przyznaje, że doświadczyło sytuacji, kiedy ktoś wykonał im zdjęcie lub nakręcił film bez zgody. Zatem wynik, iż ponad 48% badanych nie zna organizacji ani serwisów internetowych, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą jest bardzo niepokojący. Brak takiej wiedzy jest częstszy wśród chłopców niż dziewcząt.

Problemy społeczne w świadomości sprzedawców napojów alkoholowych

Grupa badawcza

W badaniu wzięło udział 12 sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Rogów.

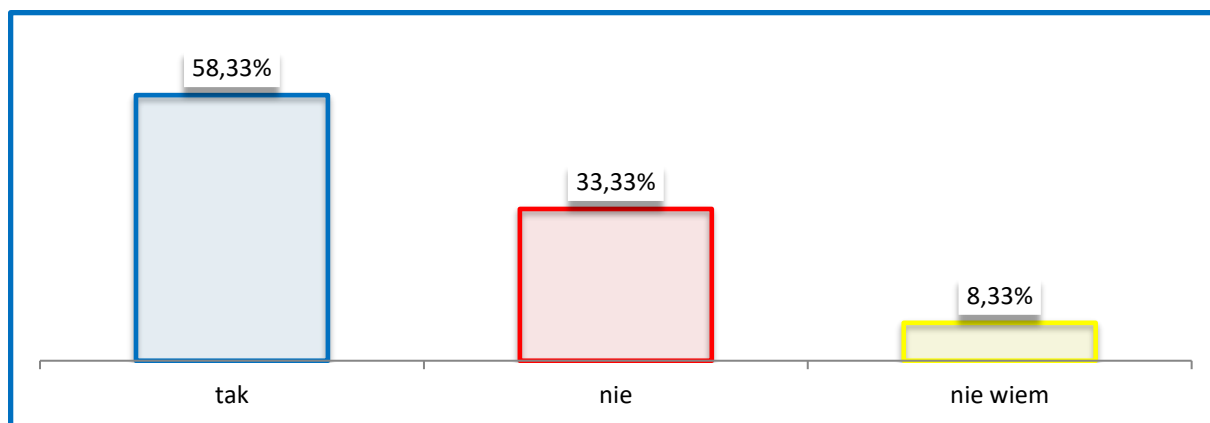
Cel badania

Kwestionariusz ankiety przeprowadzony w punktach sprzedaży alkoholu w gminie miał na celu analizę postawy sprzedawców względem takich zagadnień jak:

- 1) sprzedaż alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim;
- 2) sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym;
- 3) spożywanie alkoholu w miejscu jego sprzedaży;
- 4) awantury i bójki spowodowane przez osoby spożywające alkohol.

Wyniki badania

Pierwsze pytanie zadane ankietowanym dotyczyło zakresu wiedzy na temat alkoholu zawartego w różnych trunkach. Zapytaliśmy, czy alkohol zawarty w wódce jest bardziej groźny od tego w piwie. 58,33% ankietowanych na tak zadane pytanie udzieliła odpowiedzi twierdzącej. Kolejno 33,33% zadeklarowało, że to tak samo szkodliwy alkohol, a pozostałe 8,33% nie znało odpowiedzi. Można więc wnioskować, że świadomość badanych sprzedawców z terenu gminy Rogów w tym zakresie jest stosunkowo niska. Zaledwie nieco ponad 33% badanych wiedziało, że alkohol zawarty w każdym napoju alkoholowym jest tak samo groźny, a jedyna różnica polega na procentowej zawartości w poszczególnych trunkach. Trzeba jednak pamiętać, że jest to ta sama szkodliwa dla zdrowia substancja.

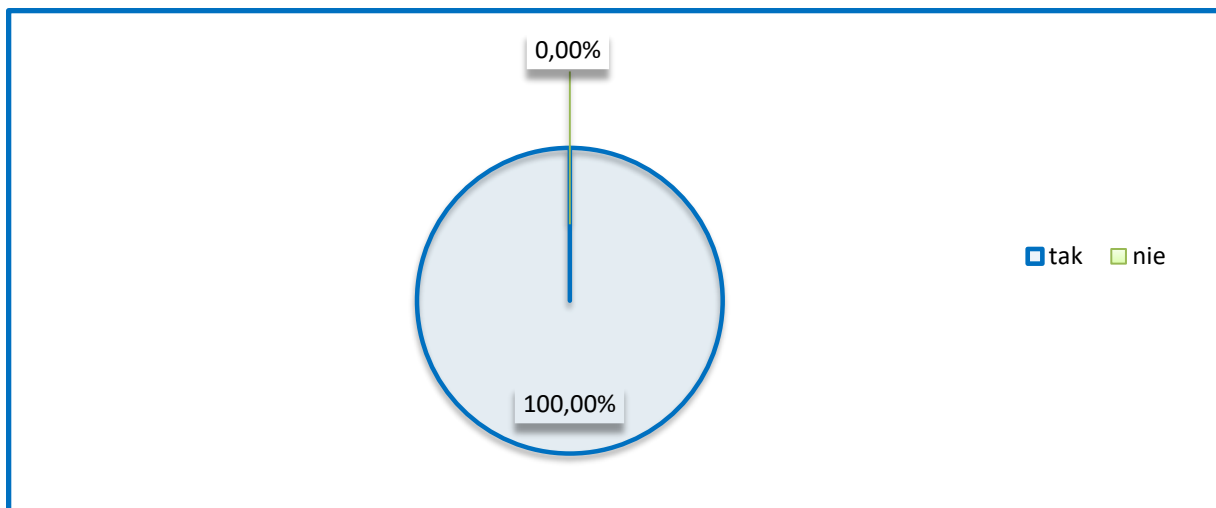
Wykres 75. Czy alkohol zawarty w wódce jest bardziej groźny od tego w piwie?

Zapytaliśmy także respondentów o częstotliwość spożywania napojów alkoholowych na terenie punktów sprzedaży. Większość badanych, bo 91,67% odpowiedziała, że raczej takie sytuacje się nie zdarzają. Jednak 8,33% ankietowanych zadeklarowało, że takie sytuacje mają miejsce raz w tygodniu.

W badaniu ważne było dla nas również zjawisko zagrożenia społecznego, które może być powodowane przez osoby spożywające alkohol. Zadaliśmy pytanie sprzedawcom, czy takie osoby stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa w danym środowisku lokalnym. 66,67% ankietowanych odpowiedziało twierdząco, pozostałe 33,33% było zdania, iż osoby spożywające alkohol nie stanowią zagrożenia.

Interesowało nas również, czy kiedykolwiek zdarzyło się jakieś nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu. 25% ankietowanych przyznało, że taka sytuacja miała miejsce, 8,33% nie pamiętało nic takiego, a pozostałe 66,67% stanowczo zaprzeczyło.

Ponadto zapytaliśmy sprzedawców czy osoby nietrzeźwe podejmują próbę zakupu alkoholu. Jak pokazują badania jest to zjawisko bardzo powszechne, gdyż wszyscy respondenci odpowiedzieli twierdząco na to pytanie.

Wykres 76. Czy Pani/Pana zdaniem osoby nietrzeźwe podejmują próbę zakupu alkoholu?

Co więcej, w badaniu ankietowani odpowiedzieli na pytanie, czy widzą coś niestosownego w sprzedaży alkoholu dorosłej osobie nietrzeźwej. Wszyscy sprzedawcy odpowiedzieli twierdząco, na tak zadane pytanie. Wszyscy także zadeklarowali, że nigdy nie sprzedali żadnego napoju procentowego osobie nietrzeźwej.

Chcieliśmy także zbadać powszechność zjawiska sprzedaży używek osobom nieletnim. Zapytaliśmy sprzedawców, czy znają takie przypadki. Żaden z respondentów nie słyszał o sytuacjach sprzedaży alkoholu lub wyrobów tytoniowych osobom poniżej 18 roku życia.

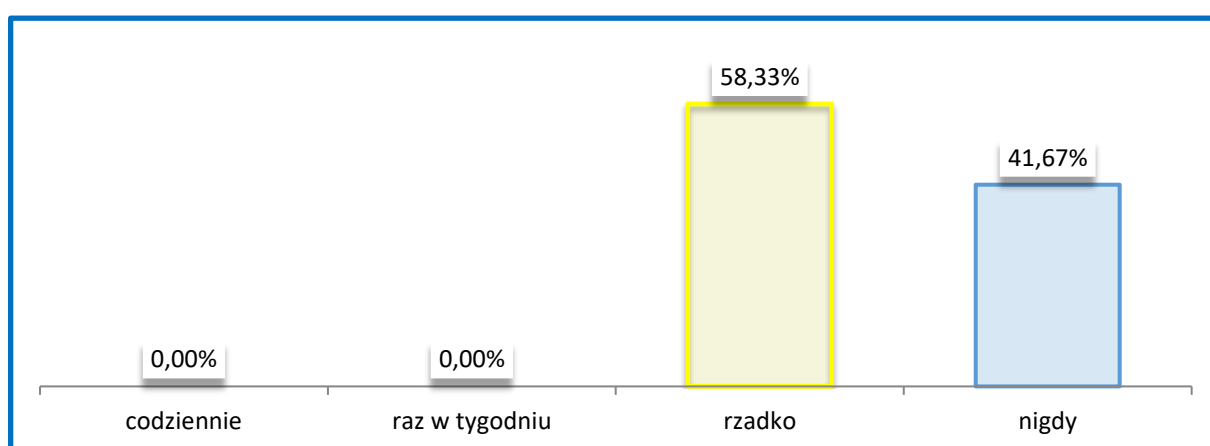
Warto wspomnieć, iż zjawisko sprzedaży używek osobom nieletnim w Polsce jest dość powszechne. Należy zatem w tym miejscu odwołać się do „Polskiej Deklaracji w sprawie Młodzieży i Alkoholu” uchwalonej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 18 lutego 2000 r., gdzie wyraźnie zaznaczono, iż: *„Wszystkie dzieci i młodzież mają prawo do życia w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, wolnym od zagrożeń związanych z piciem alkoholu, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić”*¹⁹.

Odpowiedzialność za zdrowy rozwój osób niepełnoletnich w dużym stopniu zależy od osób dorosłych, które znajdują się w ich otoczeniu. Oczywiście najbardziej znaczącą rolę odgrywają rodzice, jednak zgodnie z wyżej wymienioną ustawą również inne osoby dorosłe (w tym wypadku sprzedawcy alkoholu i papierosów) mają obowiązek chronić zdrowie młodzieży.

¹⁹ *Polska Deklaracja w sprawie Młodzieży i Alkoholu* Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 lutego 2000r.

Spytaliśmy również bezpośrednio sprzedawców, czy kiedykolwiek sprzedali papierosy lub alkohol osobie, o której wiedzieli, że jest niepełnoletnia. Żaden z ankietowanych nie przyznał się do takiego czynu.

W badaniach nie zabrakło także pytania odnośnie tego, jak często młodzi ludzie podejmują próbę zakupu napojów alkoholowych oraz tytoniu. W przypadku alkoholu odpowiedzi rozkładały się następująco. 58,33% badanych wskazało, że taka sytuacja zdarza się rzadko, a pozostałe 41,67% ankietowanych udzieliło odpowiedzi, że takie próby nigdy się nie zdarzają. Żaden ze sprzedawców nie odpowiedział, iż są one podejmowane każdego dnia lub raz w tygodniu.

Wykres 77. Jak często młodzi ludzie podejmują próbę zakupu napojów alkoholowych?

W przypadku, gdy zapytaliśmy, jak często osoby poniżej 18 roku życia próbują zakupić papierosy, rozkład procentowy był dokładnie taki sam.

Zdarza się, że młodzi ludzie podejmują próby zakupu alkoholu bądź papierosów, bądź obu używek naraz. Jest to poważne zjawisko i sprzedawcy powinni być przygotowani do właściwego zareagowania w takich przypadkach. Zapytaliśmy ich, czy mają śmiałość poprosić o dowód potwierdzający pełnoletność klienta, w przypadku, kiedy mają wątpliwość, co do jego pełnoletności. W tym miejscu należy odwołać się do Art. 15 ust. 2 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w której wyraźnie zaznaczono, iż w przypadku wątpliwości, co do pełnoletności osoby próbującej zakupić napoje alkoholowe lub wyroby tytoniowe, sprzedający uprawniony jest do żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy. Jest to podstawowe prawo sprzedawcy. Sprzedaż napoju alkoholowego lub wyrobów tytoniowych osobom poniżej 18 roku życia grozi konsekwencjami w postaci grzywny i utraty zezwolenia.

Wszyscy zapytani sprzedawcy z terenu gminy Rogów odpowiedzieli, że w przypadku wątpliwości zawsze proszą o pokazanie dokumentu tożsamości potwierdzającego wiek. Ogólna tendencja wskazuje na bardzo dobre przygotowanie badanych sprzedawców do odmawiania osobom nieletnim sprzedaży artykułów zabronionych dla nich do zakupu.

W ostatnim pytaniu poprosiliśmy o ocenę funkcjonowania kontroli sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych na terenie gminy. 25% badanych odpowiedziało, że ocenia ją pozytywnie, zaś 75% umiarkowanie.

Powyższa analiza dotycząca rozdziału poświęconemu problemom społecznym w świadomości sprzedawców napojów alkoholowych z terenu gminy Rogów dostarczyła informacji na temat nie dużej wiedzy sprzedawców odnośnie szkodliwej zawartości alkoholu w różnych napojach procentowych. Świadczy o tym wynik, iż ponad 58% ankietowanych odpowiedziało, że alkohol zawarty w wódce jest groźniejszy od tego w piwie nie wiedząc, że jedyna różnica polega na procentowej zawartości napojów.

Ponadto dowiedzieliśmy się także, że częstotliwość spożywania napojów alkoholowych na terenie punktów sprzedaży jest raczej rzadkością. Prócz tego, najczęściej badani deklarowali, że raczej nie zdarzają się nieprzyjemne zajścia związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu. Jednak nie należy bagatelizować wyniku, iż 25% przyznało, że mają one miejsce.

Co więcej, wszyscy ankietowani zgodnie odpowiedzieli, że osoby nietrzeźwe podejmują próbę zakupu alkoholu, a rzutuje to na wynik, iż dla 67% z nich osoby spożywające alkohol są źródłem zagrożenia dla bezpieczeństwa w środowisku lokalnym. Dobrym sygnałem, są zatem deklaracje, że wszyscy respondenci widzą coś niestosowego w sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej.

Prócz tego, z powyższej diagnozy odczytujemy, iż żaden z ankietowanych nie przyznaje się do sprzedaży papierosów czy alkoholu osobie, na temat której posiada wiedzę, że jest niepełnoletnia, a w wypadku wątpliwości co do wieku kupującego zawsze prosi o pokazanie dokumentu tożsamości.

Ponadto, sprzedawcy ocenili funkcjonowanie kontroli napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych najczęściej umiarkowanie.

Podsumowanie

Diagnoza i profilaktyka zagrożeń społecznych

Najistotniejszym problemem społecznym według mieszkańców gminy Rogów jest problem alkoholizmu i to właśnie walka z nim wydaje się być szczególnie ważna. Niestety, jego występowanie widoczne jest między innymi w odpowiedziach ankietowanych dotyczących tego, jak wielu badanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu. Co więcej, problem ten jest też także mocno zauważalny w deklaracjach sprzedawców, którzy odpowiedzieli, że próba kupna alkoholu przez osoby nietrzeźwe zdarza się bardzo często. Ponadto powyższa diagnoza dostarczyła informacji, iż 36% mieszkańców przyznało, że w zależności od sytuacji alkohol może być rozwiązaniem w sytuacjach stresujących. Niestety, takie podejście może przyczyniać się także do jego nadużywania, szerząc tym samym problem alkoholizmu.

Ponadto, badania ankietowe pokazały, iż ważne jest także pochylenie się nad rosnącym problemem dotyczącym zjawiska przemocy. Wielu mieszkańców (28%) w tym w szczególności kobiet uczestniczących w badaniu przyznało, że jest to stale rosnący problem. Kobiety przyznały także, że częściej znają przypadki jego występowania i to właśnie one najczęściej są ofiarami przemocy. Prócz tego powyższa diagnoza dostarcza informacji, iż znalazła się grupa osób (19%), która dopuszcza stosowanie przemocy wobec członka rodziny, jeśli przekłada się to na dobro dla domowników. Niestety, podejście dopuszczające stosowanie przemocy może powodować rosnący problem występowania przemocy poszerzając tym samym problem kryzysu rodziny.

Co więcej, istotnym wydaje się także uświadamianie mieszkańców gminy Rogów na temat konsekwencji palenia papierosów. Spośród palących respondentów (najczęściej nałogowo) blisko 83% było zdania, że palenie papierosów nie szkodzi ich zdrowiu. Alarmujący jest także wynik, iż blisko 28% palących przyznaje się, że pali przy swoich pociechach (byli to tylko mężczyźni). Niestety, takie zachowanie może rzutować na wcześniejsze rozpoczęcie inicjacji nikotynowej przez dzieci.

W przypadku analizy wyników badań wśród uczniów można zaobserwować, że zarówno młodsi uczniowie, jak starsi zgodnie odpowiedzieli, że czują się w swojej szkole raz dobrze, a raz źle, choć szkoła została oceniona przez obie grupy badanych jako raczej bezpieczne miejsce. Nie do końca dobre samopoczucie może przekładać się na celowe opuszczanie zajęć, które zdarza się coraz częściej wraz ze wiekiem badanych (blisko 25% uczniów III etapu edukacji przyznaje się do takiego zachowania).

Ponadto otrzymane wyniki w powyższej diagnozie obrazują tendencję, iż procent zażywania substancji psychoaktywnych wzrasta wraz z wiekiem badanych uczniów. Wzrasta też możliwość dostępu do używek jakimi są papierosy czy alkohol. Co więcej naprawdę wielu uczniów ma problem z asertywnością i swojego pierwszego papierosa czy napój alkoholowy wypilo po namowie osób trzecich.

Poniższa tabela obrazuje procent uczniów II i III etapu edukacji, którzy odbyli już inicjację alkoholową i nikotynową.

Substancje psychoaktywne	Uczniowie- II etap edukacji	Uczniowie- III etap edukacji
spożywanie alkoholu	20,83%	74,03%
palenie papierosów	6,94%	42,86% (w tym osoby palące tradycyjne papierosy i e-papierosy)

Tabela 20. Zażywanie substancji psychoaktywnych przez badanych

Wielu ankietowanych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia substancjami psychoaktywnymi. Otrzymane dane pozwoliły na zobrazowanie problemu, iż takie znajomości poszerzają się wraz z wiekiem badanych. Należy zatem rozmawiać z uczniami o asertywności i o różnych technikach odmowy w przypadku, gdy ktoś proponuje im jakąś używkę. Ważna jest także i tu rola rodzica. Jak pokazała powyższa analiza w obu grupach wiekowych rodzice cieszą się bardzo wysokim zaufaniem i uczniowie przyznają, że chętnie dzielą się swymi problemami z rodzicami.

Należy pamiętać, że młody człowiek, który ma zapewnione poczucie bezpieczeństwa i funkcjonuje w środowisku, w którym czuje się dobrze, jest mniej podatny na kontakt z używkami, chętniej rozmawia o swoich problemach. Istotne jest zatem budowanie pozytywnego klimatu społecznego, który daje młodemu człowiekowi możliwość rozwijania

kompetencji społecznych takich jak asertywność, umiejętności podejmowania odpowiedzialnych decyzji czy poczucia własnej wartości.

Poniższa tabela obrazuje procent znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne wśród uczniów II etapu edukacji oraz III etapu edukacji.

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie- II etap edukacji	Uczniowie- III etap edukacji
spożywanie alkoholu	37,50%	76,62%
palenie papierosów	36,11%	76,62%
zażywanie narkotyków	6,94%	%

Tabela 21. Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne przez badanych

Co więcej, wyniki w diagnozie przedstawiają, iż równie ważnym problemem, z którym boryka się gmina Rogów jest przemoc oraz cyberprzemoc. Problem przemocy, w tym przemocy rówieśniczej wymaga podjęcia bardzo pilnych działań profilaktycznych. Zjawiska te nie są obecne tylko w szkole, ankietowani doświadczają również przemocy poza jej murami.

Poniższa tabela obrazuje występowanie zjawiska przemocy wśród uczniów II etapu edukacji oraz III etapu edukacji.

Zjawiska przemocy	Uczniowie- II etap edukacji	Uczniowie- III etap edukacji
złośliwe smsy, wpisy przez komunikatory	41,67%	77,92%
publikowanie w Internecie obraźliwych informacji	23,61%	58,44%
publikowanie amatorskich filmów video	20,83%	48,05%
poniżanie	44,44%	75,32%
zastraszanie	27,78%	48,05%
ośmieszanie, wulgaryzmy	52,78%	85,71%
szantaż	27,78%	33,77%

pobicie	37,50%	59,74%
wyzwiska, agresja słowna	65,28%	88,31%
doświadczanie powyższych zachowań przez ankietowanych	48,61%	40,26%

Tabela 22. Różnica ilościowa zjawisk przemocy wśród uczniów II i III etapu edukacji.

Szczególnie istotnym wydaje się być walka z ośmieszaniem, agresją słowną czy poniżaniem. *Agresja i przemoc w szkole przejawia się głównie w różnych formach napastliwości czy dokuczliwości jednych uczniów wobec innych (impulsywnym uderzeniu, zwymyślaniu, złośliwym podstawieniu nogi itp.) bądź w używaniu przez jakąś grupę dzieci siły czy pośredniej przemocy wobec słabszych, aby ich zastraszyć, podporządkować, uzyskać od nich pożądaną "usługę" i dobra (np. pieniądze, atrakcyjne przedmioty)*²⁰. Należy zatem kontynuować projekty skupiające się na profilaktyce problemów agresji i przemocy, ukierunkowanych na wszystkich uczniów. Planowane działania powinny być dostosowane do skali realnych problemów w różnych grupach wiekowych. W planowane działania profilaktyczne należałoby również szerzej włączyć rodziców i opiekunów uczniów oraz nauczycieli z terenu gminy. Warto dodać, iż w każdej kategorii wiekowej badani najczęściej wskazali dyrektora szkoły, wychowawcę czy pedagoga jako osoby do których się zwrócą, jeśli będą ofiarą lub świadkiem przemocy, jest to więc dobra podstawa do budowania jeszcze szerszego zaufania i chęci rozmawiania o problemie ucznia z osobami z grona pedagogicznego.

Co więcej, powinny być organizowane w szkołach zajęcia psychoedukacyjne pomagające osobom, które są ofiarami różnych form przemocy. Ważne, zatem, by rozwijać u uczniów inne niż z użyciem przemocy, sposoby radzenia sobie w sytuacjach konfliktu.

Mało tego, warto pracować z młodzieżą nad wrażliwością na działania związane z cyberprzemocą, tak by bez względu na płeć przejmowano się takimi zjawiskami i na nie reagowano, gdyż powyższa analiza dostarczyła wiedzy, iż wraz z wiekiem rośnie brak empatii na jego występowanie, choć jego skala się powiększa. Ponad 29% młodszych badanych przyznało się, iż wbrew ich woli ktoś wykonał im zdjęcia czy nakręcił film, wśród starszych było to już blisko 59,74% ankietowanych. Nauczyciele i rodzice powinni podpowiadać swoim dzieciom, gdzie zgłaszać się, gdy jest się ofiarą lub świadkiem działania cyberprzemocy, gdyż procent, jak wielu uczniów deklaruje brak wiedzy w tym temacie jest alarmujący.

²⁰ <http://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU2061>

Należy także zwrócić uwagę, jak wielu uczniów deklaruje okazjonalne zawieranie znajomości przez Internet. Wśród uczniów II stopnia edukacji było to ponad 51% a wśród starszych już blisko 60%. Profilaktyka współczesnych zagrożeń dotyczących korzystania z mediów powinna zatem obejmować zagadnienia radzenia sobie z zaskakującymi czy też niebezpiecznymi zachowaniami nieznanymi osobom spotkanymi w sieci.

Ponadto konsekwentna realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może przyczynić się do poprawy parametrów zachowań wobec alkoholu, papierosów, zarówno dorosłych jak i nieletnich mieszkańców gminy.

Strategiczne kierunki realizacji gminnego programu profilaktyki

Na podstawie dokonanej diagnozy stwierdzić można, iż w na terenie gminy Rogów niezbędne będzie podjęcie następujących działań:

1. W zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne.

→ Kontynuacja programów dotyczących zagadnień podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu czy palenia papierosów. Wysoki poziom wiedzy jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących picia i palenia. Przekłada się on bowiem na podejmowanie świadomych decyzji.

→ Kontynuacja programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków/dopalaczy. Szczególny nacisk na bycie asertywnym, gdyż uczniowie znają naprawdę wiele niepełnoletnich osób palących papierosy, spożywających alkohol czy zażywających narkotyki. A wraz z wiekiem badanych procent tych znajomości cały czas niebezpiecznie wzrasta.

→ Kontynuacja programów profilaktycznych dotyczących zagadnień agresji. Szczególne zwrócenie uwagi na występowanie ośmieszania czy agresji słownej. Wyzwiska, ośmieszanie, stosowanie wulgaryzmów to sytuacje coraz częstsze. Zwiększanie wiedzy na temat tego, jak walczyć z takim zjawiskiem, jak sobie radzić w sytuacji problemowej jest niezbędne, aby młodzi ludzie potrafili funkcjonować wśród rówieśników, a występowanie tego zjawiska nie rzutowało na ich samocenie i pewność siebie. Ponadto niezbędne jest zwrócenie uwagi na rolę osoby krzywdzącej. Tego jak bardzo silnie jej działanie może wpłynąć na psychikę ofiary, szczególnie w tak młodym wieku.

→Ułatwienie dostępności informacji na temat instytucji zajmujących się pomocą osobą dotkniętym problemem przemocy. Niestety badania pokazały, że wielu uczniów nie ma wiedzy na temat takich instytucji.

→Realizacja projektów profilaktycznych dotyczących zagadnienia przemocy rówieśniczej, a także nowych form przemocy za pośrednictwem urządzeń elektronicznych. Niestety uczniowie stając się coraz starsi są na to zjawisko coraz bardziej narażeni, gdyż jak pokazały badania liczba ofiar doświadczających cyberprzemocy rośnie wraz z wiekiem ankietowanych. Ponadto należy też kształtować w uczniach od najmłodszych lat wrażliwość na takie zjawisko przemocy, tak by chcieli działać, a nie je ignorowali. (W diagnozie odnotowano wzrost obojętnej postawy wraz z wzrostem wieku ankietowanych).

→Ułatwienie dostępności informacji dotyczących niebezpieczeństwa, jakim jest zawieranie nowych znajomości w Internecie. Niestety z badań wynika, iż naprawdę wielu uczniów zawiera okazjonalnie takie znajomości. Zatem informowanie, o tym jak tragiczne konsekwencje mogą nieść za sobą takie działania jest niezbędne. Ponadto istotnym jest uświadamianie na temat zagrożeń czyhających w Internecie, gdyż wraz z wiekiem zmienia się cel wykorzystywania sprzętów elektronicznych i uczniowie zaczynają coraz częściej przeglądać portale internetowe i strony poświęcone rozrywce czy grać w gry w wirtualne światy.

→Ułatwienie dostępności informacji dotyczących organizacji czy serwisów internetowych pomagających w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą. Niestety, badania pokazały, iż ankietowana młodzież nie ma zbyt dużej wiedzy na temat takich serwisów internetowych czy organizacji, a wielu badanych przyznaje, że padło ofiarą cyberprzemocy.

→Ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców/prawnych opiekunów.

2. Realizacja szkoleń i warsztatów dla uczniów z zakresu profilaktyki społecznej.
3. Realizacja warsztatów dla nauczycieli i wychowawców w zakresie: tworzenia, realizacji, monitoringu i ewaluacji programów profilaktycznych.
4. Realizacja programów profilaktycznych dotyczących trzeźwości wśród mieszkańców (niestety wielu badanych przyznało, iż zna osoby nadużywające alkohol, a wielu sprzedawców zadeklarowało, że osoby nietrzeźwe podejmują próby zakupu alkoholu).

5. Realizacja programów dotyczących zagadnień podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych konsekwencji nadużywania papierosów. (Badania pokazały, że wielu mieszkańców jest zdania, że palenie nie ma wpływu na ich zdrowie, co więcej, wielu ankietowanych przyznaje się do palenia przy dziecku).
6. Kontynuowanie szkoleń dla członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
7. Kontrola punktów sprzedaży alkoholu oraz wyrobów tytoniowych przez odpowiednie służby powołane do tego celu.
8. Przestrzeganie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
9. Wykorzystanie lokalnych zasobów do tworzenia koalicji na rzecz ograniczenia problemów alkoholowych.

BIBLIOGRAFIA

Spis publikacji

1. Adamek M., *Substancje psychoaktywne. Świadomość zagrożeń.*, Wyd. Akademii Medycznej, Poznań, 2000.
2. Augustynek A., *Uzależnienie od Internetu wśród studentów Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie*, [w:] L.H. Haber (red.) *Spółeczeństwo informacyjne – wizja czy rzeczywistość*, Uczelniane Wydawnictwa Naukowo-Dydaktyczne, Kraków 2004.
3. Hoffmann T., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych – wybrane zagadnienia zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego*, dostęp online: [http://studium.kutno.pl/wp-content/uploads/2017/04/Hoffmann T Studium nr 3 2015.pdf](http://studium.kutno.pl/wp-content/uploads/2017/04/Hoffmann_T_Studium_nr_3_2015.pdf)
4. Komunikat z badań CBOS, Hazardziści, Warszawa, 2017.
5. Komunikat z badań CBOS, Młodzież 2010, Warszawa, 2011.
6. Komunikat z badań CBOS, Młodzież 2013, Warszawa, 2014.
7. Komunikat z badań CBOS, Młodzież i Internet: korzystanie i zagrożenia, Warszawa, 2004.
8. Komunikat z badań CBOS, Oszacowanie rozpowszechnienia wybranych uzależnień behawioralnych oraz analiza korelacji pomiędzy występowaniem uzależnień behawioralnych a używaniem substancji psychoaktywnych, Warszawa, 2015.
9. Komunikat z badań CBOS, Polacy o hazardzie, Warszawa, 2009.
10. Komunikat z badań CBOS, Postawy wobec palenia papierosów, Warszawa, 2008.
11. Komunikat z badań CBOS, Postawy wobec palenia papierosów, Warszawa, 2012.
12. Komunikat z badań CBOS, Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych, Warszawa, 2011.
13. Komunikat z badań CBOS: Przemoc i konflikty w domu, Warszawa, marzec 2012.

14. Komunikat z badań CBOS: Społeczne przyzwolenie na bicie dzieci, Warszawa, lipiec 2008.
15. Komunikat z badań CBOS, Zdrowie i prozdrowotne zachowania Polaków, Warszawa, 2016.
16. Kowalewski P., *Kultura zdrowotna studentów. Diagnoza i perspektywy*, Wyd. Naukowe AP, Kraków, 2006.
17. Kwiatkowski P., *Propozycja nowego narzędzia do badania postawy młodzieży wobec eksperymentowania z narkotykami*, [w:] Deptuła M. (red.) *Diagnostyka, profilaktyka, socjoterapia w teorii i praktyce pedagogicznej*. Wyd. UKW, Bydgoszcz, 2005.
18. Majchrowska A., Bogusz R., *Addictions among students – demand for prevention*, [w:] Jackowska I., Iskra M., Borzęcki A., Sztanke K. (red) *Higieniczno-środowiskowe uwarunkowania zdrowia*, Katedra i Zakład Higieny UM, Lublin, 2008.
19. Majchrowska A., Bogusz R., *Stosowanie substancji psychoaktywnych przez studentów farmacji*, [w:] Domżał-Drzewicka R., Ścibior A., Kaźmierak H., (red) *Uzależnienia a rodzina. Wybrane zagadnienia*, Wyd. Makmed, Lublin, 2008.
20. Moskalewicz J., Świątkiewicz G., *Nadużywanie substancji psychoaktywnych na tle innych problemów społecznych w Polsce*, [w:] Piątkowski W., Brodniak W. (red). *Zdrowie i choroba. Perspektywa socjologiczna*. Wyd. WSSG, Tyczyn, 2005.
21. Piątkowska M., *Młodzież pali, pije i gra*, Gazeta Wyborcza, dostęp online: http://wyborcza.pl/1,76842,9377350,Mlodziez_pali_pije_i_gra.html
22. Wenglorz J., *Wykorzystanie nowych mediów przez młodzież w Polsce*, Wyd. Nowa Era, Warszawa, 2006.
23. Węgrzecka-Giluń J. *ABC narkotyków*. Remedium, 2004.
24. Wieczorek Ł., Sierosławski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie kujawsko-pomorskim w 2015r.*, Warszawa, 2015.

25. Wieczorek Ł., Sierostawski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie zachodniopomorskim w 2015r.*, Szczecin, 2015.
26. Wszędyrówny M., Majchrowska A., *Alkohol, papierosy, narkotyki oraz przemoc domowa w życiu uczniów z lubelskich szkół*, [w:] Z. Kawczyńska-Butrym (red.) *Uzależnienia w doświadczeniach lubelskiej młodzieży – diagnoza zjawiska*, Wyd. Liberduo, Lublin, 2009.
27. Polska Deklaracja w sprawie Młodzieży i Alkoholu Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 lutego 2000r.

Źródła internetowe

1. www.gus.gov.pl
2. <http://www.infor.pl/prawo/pomoc-spoeczna/przemoc-w-rodzinie/262494,Czym-zajmuje-sie-Zespol-Interdyscyplinary-ds-Przeciwdzialania-Przemocy-w-Rodzinie.html>
3. <https://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoeczna/>
4. <http://ops.pl/2016/05/osrodek-pomocy-spoecznej-rola-i-zadania/>
5. www.parpa.pl
6. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Rogow
7. www.regiozet.pl/gazeta.php?choice=194&dr=OPP
8. <http://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU2061>
9. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Rogów_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Rogów_(gmina))

Spis wykresów

wykres 1. Podział na płeć mieszkańców - statystyki na 2016 rok	8
wykres 2. Charakterystyka stanu cywilnego mieszkańców na 2016 rok.....	9
Wykres 3. Czy osoby pijące alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa?.....	30
Wykres 4. Czy kultura spożywania alkoholu na przestrzeni ostatnich lat uległa poprawie czy pogorszyła się?.....	31
Wykres 5. Jak często spożywasz alkohol?	32
Wykres 6. W jakim wieku po raz pierwszy piłaś/piłeś alkohol?	33
Wykres 7. Jaki rodzaj alkoholu spożywasz najczęściej?	33
Wykres 8. Czy znasz osoby nadużywające alkohol w Twoim środowisku?	34
Wykres 9. Czy alkohol zawarty w piwie i winie jest mniej groźny od tego zawartego w wódce?	34
Wykres 10. Czy zna Pani/Pan ogólne konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?	35
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan osoby w swoim otoczeniu, które zażywają narkotyki?	36
Wykres 12. Czy zna Pan/Pani rodziny w których według Pana/Pani stosowana jest przemoc?	38
Wykres 13. Kto według Pana/Pani najczęściej bywa ofiarą przemocy w rodzinie?	38
Wykres 14. Które z poniższych stwierdzeń według Pana/Pani oznaczają przemoc w rodzinie?	39
Wykres 15. Czy według Pana/ Pani stosowanie przemocy wobec członka rodziny jest dopuszczalne w sytuacji, gdy sprawca przemocy twierdzi, że robi to dla dobra rodziny?	40
Wykres 16. Jakie w Pana/ Pani opinii jest najpoważniejsze źródło występowania przemocy w rodzinie?	41
Wykres 17. Do jakiej instytucji w pierwszej kolejności zwróciłaby się Pan/Pani o pomoc w sytuacji przemocy w rodzinie (będąc świadkiem lub ofiarą przemocy).	42
Wykres 18. Jeżeli będąc ofiarą przemocy w rodzinie nie zgłosiłby Pan/Pani tego faktu, to z jakiego powodu?.....	44
Wykres 19. Czy uważa Pani/Pan, że dziecko powinno bać się rodziców?.....	44
Wykres 20. Czy jest Pani/Pan za wprowadzeniem ustawowego zakazu stosowania kar cielesnych?..	45
Wykres 21. Czy rodzice mają prawo stosować kary cielesne	45
wykres 22. Postawy mieszkańców wobec problematyki hazardu	47
wykres 23. Jak często Pan/Pani pali papierosy?.....	47
wykres 24. Czy palenie szkodzi Pana/Pan zdrowiu?.....	48

Wykres 25. Podaj swoją płęć.....	50
Wykres 26. Jesteś uczniem klasy?	51
Wykres 27. Jak się czujesz w swojej szkole?.....	51
Wykres 28. Jak oceniasz swoje zachowanie w szkole?	52
Wykres 29. Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?	53
Wykres 30. Jak często obserwujesz zjawiska przemocy w szkole?	53
Wykres 31. Czy wiesz, jakie instytucje w Twoim środowisku zajmują się pomocą osobom dotkniętym przemocą?	54
Wykres 32. Kogo zawiadomisz, jeżeli będziesz świadkiem lub ofiarą przemocy?	55
Wykres 33. Czy znasz przypadki stosowania którejś z wymienionych form przemocy?.....	56
Wykres 34. Czy uważasz, że rodzice mają prawo uderzyć swoje dziecko?	57
Wykres 35. Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?	58
Wykres 36. Czy paliłaś/paliłeś kiedyś papierosy?.....	60
Wykres 37. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do papierosów jest?.....	60
Wykres 38. Czy znasz konsekwencje zdrowotne palenia papierosów?	61
Wykres 39. Czy piłaś/piłeś kiedyś alkohol?	62
Wykres 40. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do alkoholu jest?	63
Wykres 41. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?	63
Wykres 42. Czy znasz osoby w swoim środowisku, które zażywają narkotyki?	64
Wykres 43. Czy znasz konsekwencje zdrowotne stosowania narkotyków?	65
Wykres 44. Czy znasz konsekwencje prawne posiadania narkotyków?	65
Wykres 45. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu?	66
Wykres 46. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?	68
Wykres 47. Podaj swoją płęć.....	70
Wykres 48. Jesteś uczniem klasy?	71
Wykres 49. Jak oceniasz swoje samopoczucie w szkole?.....	72
Wykres 50. Jak oceniasz swoje zachowanie w szkole?	72
Wykres 51. Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?	73
Wykres 52. Jak często obserwujesz zjawisko przemocy w szkole?	73

Wykres 53. Czy wiesz, jakie instytucje w Twoim środowisku zajmują się pomocą osobom dotkniętym przemocą?	74
Wykres 54. Kogo zawiadomisz, jeżeli będziesz świadkiem lub ofiarą przemocy?	75
Wykres 55. Czy znasz przypadki stosowania którejś z wymienionych form przemocy?.....	76
Wykres 56. Jak oceniasz swoje relacje z rodzicami?	78
Wykres 57. Czy uważasz, że możesz porozmawiać z rodzicami na temat swoich problemów?	78
Wykres 58. Czy znasz osoby poniżej 18 roku życia, które palą papierosy?	82
Wykres 59. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do papierosów jest?	82
Wykres 60. Czy znasz konsekwencje zdrowotne palenia papierosów?	83
wykres 61. Dla czego najczęściej sięgasz po alkohol?	86
Wykres 62. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?	87
Wykres 63. Czy uważasz, że w Twoim środowisku dostęp do alkoholu jest?	87
Wykres 64. Czy znasz osoby poniżej 18 roku życia, które piją alkohol?	88
Wykres 65. Czy używałaś/eś kiedykolwiek narkotyków?	89
Wykres 66. Czy zdarzyło Ci się przyjmować takie substancje jak leki uspokajające i nasenne z przepisu lekarza?.....	90
Wykres 67. Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić narkotyki jest?	91
Wykres 68. Czy znasz konsekwencje zdrowotne stosowania narkotyków?	91
Wykres 69. Czy znasz konsekwencje prawne posiadania narkotyków?	92
Wykres 70. Czy używałaś/eś kiedykolwiek dopalaczy?	94
Wykres 71. Czy znasz konsekwencje zdrowotne picia alkoholu?	95
Wykres 72. Ile czasu poświęcasz na korzystanie z komputera, tabletu, telefonu?.....	96
Wykres 73. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?	98
Wykres 74. Czy wbrew Twojej woli wykonano Ci kiedyś zdjęcie lub nakręcono film?	98
Wykres 75. Czy alkohol zawarty w wódce jest bardziej groźny od tego w piwie?.....	101
Wykres 76. Czy Pani/Pana zdaniem osoby nietrzeźwe podejmują próbę zakupu alkoholu?	102
Wykres 77. Jak często młodzi ludzie podejmują próbę zakupu napojów alkoholowych?	103

Spis tabel

Tabela 1. Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS	12
Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej	13
Tabela 3. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową.....	13
Tabela 4. Procedura „Niebieski Karty”	14
Tabela 5. Osoby doświadczające i stosujące przemoc w rodzinie w związku z procedurą NK	15
Tabela 6. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu	26
Tabela 7. Przepięstwa na terenie gminy	26
Tabela 8. Ocena wazności problemów społecznych na terenie gminy	29
Tabela 9. Analiza zjawiska spożywania alkoholu w czasie ostatnich 10 lat.....	30
Tabela 10. Użytki jako sposób na poradzenie sobie ze stresem.....	36
Tabela 11. Czy kiedykolwiek był Pan/Pani świadkiem poniższych zachowań w rodzinie?	41
Tabela 12. Czy zgadza się Pan/Pani z następującymi stwierdzeniami.....	43
Tabela 13. akt przemocy wśród uczniów- III etap edukacji.....	77
Tabela 14. Czy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?.....	80
Tabela 15. Ile razy zdarzyło Ci się zapalić papierosa?.....	81
Tabela 16. Gdzie paliłaś/eś po raz pierwszy?	81
Tabela 17. Czy i kiedy zdarzyło Ci się po raz pierwszy wypić napój alkoholowy?	84
Tabela 18. W jakich okolicznościach po raz pierwszy piłaś/eś alkohol?	85
Tabela 19. Jak często sięgasz po alkohol?	86
Tabela 20. Zażywanie substancji psychoaktywnych przez badanych.....	106
Tabela 21. Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne przez badanych	107
Tabela 22. Różnica ilościowa zjawisk przemocy wśród uczniów II i III etapu edukacji.	108